

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Samospráva, hospodaření a rozvoj obce Čeminy

Petra Brejchová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Brejchová

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Samospráva, hospodaření a rozvoj obce Čeminy

Název anglicky

Local government, economy and development of the municipality Čeminy

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika hospodaření a rozvoje malé obce. Výzkum bude zaměřen na obec Čeminy (okres Plzeň-sever).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce.
2. Vyhodnotit ekonomické možnosti obce Čeminy při vybudování a provozu kanalizačního řadu a centrální čistírny odpadních vod (přepočítání ceny stočného na stávající počet nemovitostí a porovnání se stávajícími náklady na likvidaci odpadních vod z jednotlivých jímek na vyvážení).
3. Analyzovat možné rozvojové oblasti a možnosti snížení nákladů stočného napojením nových nemovitostí. Propočítat možné daňové příjmy obce a další ekonomické přínosy pro obec. Vyhodnotit příležitosti a hrozby plynoucí ze změny struktury a množství obyvatel v obci.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v různých obcích. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména tři základní techniky – studium dokumentů, zúčastněné (participativní) pozorování a dotazování.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Čeminy, samospráva, rozpočet obce, dotace, investice, rozpočtové určení daní, počet obyvatel, rozhodovací proces

Doporučené zdroje informací

- Bernard, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010.
- Healey P., Khakee A., Motte A., Needham B. and contributors. Making Strategic Spatial Plans: Innovation in Europe. London UCL Press, 1997.
- Hrabáková M. Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2011.
- Maier K. a kolektiv. Udržitelný rozvoj území. Grada Publishing a. s. 2012.
- Perlín R., Strategický plán mikroregionu, Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002.
- Provaníková R. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. Praha: Grada, 2015.
- Swianiewicz, P. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. Local Government Studies č. 2, 2014, s. 292-311.
-

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 7. 2022

prof. PhDr. Michal Lošák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 16. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Samospráva, hospodaření a rozvoj obce Čeminy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady, odporné vedení a nekonečnou trpělivost, kterou mi věnoval při přípravě a průběhu této práce. Zároveň bych chtěla touto cestou poděkovat Ing. Petru Holečkovi, Ing. Štěpánce Bejčkové, Ing. Ladě Kůsové a všem zastupitelům a starostům přilehlých obcí, kteří mi s nekončící trpělivostí sdělovali vlastní zkušenosti a objasňovali překážky při řešení odkanalizování jejich obcí.

Samospráva, hospodaření a rozvoj obce Čeminy

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá možnostmi vylepšení životních standardů obyvatel obce Čeminy vybráním způsobu odkanalizování obce a porovnáním současných a budoucích jejich nákladů na likvidaci odpadních vod.

Teoretická část textu se zaměřuje na obecné pojmy a vznik a vývoj české veřejné správy, nahlíží na základní legislativní rámec obcí České republiky. Dále se zabývá rozpočtem obcí, jeho jednotlivými složkami, možnostmi příjmové a výdajové stránky. V praktické části je v úvodu stručně představena obec Čeminy, její historické prameny až po její současnost v roce 2023, stručně jsou nastíněny nejbližší investiční záměry obce a směřování jejího vývoje. Hlavní část práce řeší výběr dvou vhodných způsobů likvidace odpadních vod, jejich komparativní analýzu a možností financování z dotačních zdrojů. Dále jsou porovnány průměrné náklady jednotlivých občanů na likvidaci odpadních vod v roce 2022 a předpokládané náklady v roce 2023 a možnost snížení nákladů napojením nových nemovitostí.

V závěru je doporučený způsob řešení odkanalizování obce Čeminy mechanicko-biologickou čistírnou odpadních vod a jsou vyhodnoceny příležitosti a hrozby ze změny struktury a množství obyvatel v obci.

Klíčová slova: Čeminy, samospráva, rozpočet obce, dotace, investice, rozpočtové určení daní, počet obyvatel, rozhodovací proces

Self-government, economy and development of the municipality Čeminy

Abstract

The Diploma thesis deals with the possibility of improving the living standards of the inhabitants of the village Čeminy by choosing the method of sewerage of the village and comparing the current and future costs of wastewater disposal.

The theoretical part of the text focuses on general concepts and the origin and development of Czech public administration, looks at the basic legislative framework of municipalities in the Czech Republic. It also deals with the municipal budget, its individual components, the possibilities of income and expenditure. In the practical part, the village of Čeminy, its historical sources up to its present in 2023 are briefly introduced, the nearest investment plans of the village and the direction of its development are briefly outlined. The main part of the thesis deals with the selection of two suitable methods of wastewater disposal, their comparative analysis and the possibility of financing from subsidy sources. Furthermore, the average costs of individual citizens for wastewater disposal in 2022 and the expected costs in 2023 and the possibility of reducing costs by connecting new properties are compared.

In conclusion, the recommended way of solving the sewerage of the village Čeminy mechanical-biological wastewater treatment plant and the opportunities and threats from changing the structure and number of inhabitants in the municipality are evaluated.

Keywords: Čeminy, self-government, municipal budget, subsidies, investments, budgetary allocation of taxes, number of inhabitants, decision-making process

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika.....	14
3 Teoretická východiska	17
3.1 Obecná charakteristika veřejné správy.....	17
3.2 Vznik a vývoj územní samosprávy	17
3.2.1 Vývoj české veřejné správy	19
3.2.2 Reforma územně samosprávných celků.....	23
3.3 Obec jako pojem a její členění	25
3.3.1 Členění obce podle rozsahu výkonu státní správy.....	26
3.3.2 Legislativní rámec obcí v ČR v roce 2023	27
3.3.3 Počet obcí v ČR.....	29
3.4 Rozpočty obcí.....	30
3.4.1 Legislativa v ekonomické oblasti obce :.....	31
3.4.2 Příjmy územních rozpočtů	34
3.4.3 Daňové příjmy	35
3.4.4 Ostatní daňové příjmy	39
3.4.5 Vlastní nedaňové příjmy	40
3.4.6 Dotace a transfery	42
3.4.7 Návrátne příjmy	43
3.4.8 Výdaje územních rozpočtů	45
4 Vlastní práce	47
4.1 Obec Čeminy	47
4.1.1 Samospráva obce.....	49
4.1.2 Infrastruktura a majetek obce	50
4.1.3 Socioekonomické ukazatele obce	51
4.1.4 Připravované záměry v obci v období 2022 – 2026	53
4.2 Kanalizace	54
4.2.1 Výchozí determinanty	57
4.2.2 Rozdělení nákladů na kanalizaci a ČOV	59
4.2.3 Propočet nákladů na vlastní kanalizační síť	61
4.2.4 Propočet nákladů na ČOV	62
4.2.5 Propočet provozních nákladů a nákladů obnovy	64

4.2.6	Kanalizace v obci Nevřeň.....	67
4.2.7	Stočné.....	72
4.2.8	Způsob výpočtu.....	72
4.2.9	Stočné v okolních obcích.....	73
4.2.10	Stočné – přepočten na průměrnou hodnotu rok 2023	73
4.2.11	Vyhodnocení rozvojových oblastí v roce 2023	76
5	Výsledky	78
5.1	Obec Čeminy.....	78
5.2	Porovnání kvantitativní	78
5.3	Porovnání kvalitativní	81
5.3.1	Vyhodnocení mechanicko-biologické ČOV	81
5.3.2	Vyhodnocení ČOV čištění odpadních vod přírodě – blízkým způsobem..	82
6	Závěr.....	84
7	Seznam použitých zdrojů	87
7.1	Literární zdroje.....	87
7.2	Legislativní zdroje.....	88
7.3	Internetové zdroje.....	88
7.4	Ostatní zdroje	90
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	91
8.1	Dokumentace.....	91
	Příloha č. 1 – Sdělení Stavebního úřadu MěÚ Město Touškov.....	91
	Příloha č. 2 – Výzva MěÚ Nýřany – odbor životního prostředí.....	92
	Příloha č. 3 – Výzva II MěÚ Nýřany – odbor životního prostředí.....	94
	Příloha č. 4 – Finanční příspěvek na vývoz jímek pro rok 2023	96
	Příloha č. 5 – Závěr Variantní studie odkanalizování obce Nevřeň.....	97
	Příloha č. 6 – Rozpis úkonů obsluhy s uvedením četnosti – ČOV Nevřeň.....	98
	Příloha č. 7 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2020 ..	99
	Příloha č. 8 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2021	100
	Příloha č. 9 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2022	101
	Příloha č. 10 – Použité tabulky z (MP).....	102
	Příloha č. 11 – Variantní studie - příklad.....	104
	Příloha č. 12 – II/180 Průtah Čeminy – koordinační situace	105
	Příloha č. 13 – Návrh znaku a vlajky pro obec Čeminy	106
8.2	Seznam obrázků	107
8.3	Seznam použitých zkratk.....	111
8.4	Dotazy do polostrukturované dotazování s jednotlivými starosty obce.....	112
8.5	Přílohy - rozhovor č. 1 a č. 2.....	112

1 Úvod

Obec Čeminy je malá obec na severu Plzeňska. Vzhledem ke vzdálenosti od statutárního města Plzně a dostupnosti veškeré občanské vybavenosti v dojezdové vzdálenosti do 45 minut se dá konstatovat, že je to místo, kde se se dá skloubit moderní způsob života s relativním klidem vesnické lokality.

Obec má historické kořeny, a tak mezi vesnickou zástavbou kromě moderních staveb můžete vidět i empírový zámeček v centru obce nebo majiteli opečovávaný areál hospodářského dvora „Kumberk“ s historicky velmi ceněnou stavbou „Špejcharu“.

Původně samostatná obec se od 1. července 1980 stala součástí Města Touškova a byla jí až do 23. listopadu 1990. Po sametové revoluci v roce 1989 obec usilovala znovu a svou samostatnost a 24. listopadu 1990 se společně s osadou Kumberk stala opět samostatnou obcí. Původně byla součástí obce ještě osada Kuští. Její obyvatelé ale v referendu rozhodli, že zůstanou součástí Města Touškova.

Po roce 1990 se v obci vystřídal množství nově zvolených zastupitelů a starostů obce, kteří se s menším či větším úspěchem starali o obecní majetek a prospěch obce. Jejich rozhodnutí sebou jistě nesla řadu ekonomických přínosů poplatných době, ve kterých byla rozhodnutí provedena. V dlouhodobém horizontu by se jistě v některých dopadech dalo polemizovat, a to zejména z hlediska negativních dopadů na současný chod obce, ale rozhodovali se v daných podmínkách, s nedostatečnými zkušenostmi s novým státním uspořádáním, možnostmi, s omezenými finančními zdroji.

Obec Čeminy byla od roku 2006 pod vedením jedné starostky s velmi konvenčně a tradičně laděnými zastupiteli. V roce 2018 po komunálních volbách došlo k celkové redistribuci zastupitelstva. Přesto, že v prvních dvou letech v čele zůstala stejná starostka obce, pět nových zastupitelů sebou do vedení obce přineslo nové názorové směry a nové schopnosti a cíle. Od samého začátku se zastupitelstvu povedlo přistoupit na vysoké pracovní tempo a v rámci konstruktivního jednání se mu podařilo dojít rychle k názorovým shodám. Nejspíš i díky tomu se mu během volebního období 2018–2022 podařilo

realizovat větší množství investičních i neinvestičních záměrů, a to i přes nesmírně obtížné covidové období.

V komunálních volbách v září 2022 došlo jen k mírné obměně v zastupitelstvu. Ve volebním období 2022 – 2026 chce zastupitelstvo obce prověřit rozvojový potenciál obce, má v plánu zvýšit dopravní bezpečnost zejména chodců v obci, nalézt a vymezit nová rozvojová území a začít koncepčně řešit odkanalizování obce.

Diplomová práce je ve své praktické části jednopřípadová studie obce Čeminy, ve které se zabývá základními vstupními faktory obce, jejím potenciálem a směrem možného rozvoje a vývoj. Dále se zabývá možností vylepšení životních standardů stávajících obyvatel výstavbou nové kanalizační sítě a centrální čistírny odpadních vod a snaží se na základě sebraných informací a zkušeností částečnou komparativní analýzou porovnat dvě hodnotově i systémově odlišná variantní řešení ČOV. Současně se pokouší odpovědět na otázku, zda je možné skloubit omezené finanční zdroje obce a za pomoci dotačních programů a případně dodatečných finančních zdrojů může vybrat a zrealizovat takový záměr, který bude přínosem nejen ekonomickým, ale i enviromentálním.

V závěru pak vyhodnocuje možné změny způsobené vymezením nových ploch pro výstavbu rodinných domů, přínosy a hrozby plynoucí z následného demografického nárůstu obyvatelstva a z jeho strukturální změny.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika hospodaření a rozvoje malé obce. Výzkum je zaměřen na obec Čeminy (okres Plzeň-sever).

Předmětem výzkumu se obec Čeminy stala z více důvodů. V dlouhém časovém horizontu Čeminy stagnovaly ve svém přirozeném vývoji. Po obměně zastupitelstva v komunálních volbách v roce 2018 došlo k celkovému oživení ve vedení obce a podařila se zrealizovat celá řada investičních a neinvestičních záměrů. Celou dynamiku rozvoje poněkud zbrzdila „covidová situace“ v ČR a v celém světě. Samozřejmě změny sebou nesou i názorovou neshodu. Proto byly do komunálních voleb v září 2022 v obci Čeminy sestaveny dvě nezávislé kandidátky, a to jedna ze stávajících zastupitelů zvolených v roce 2018 a druhá z kandidátů názorově kritických vůči práci a směřování obce zastupitelstvem. Komunální volby v roce 2022 potvrdily sounáležitost občanů s dosavadním způsobem vedení obce, a to hlasováním drtivou většinou hlasů pro stávající zastupitele obce. Stávající zastupitelé získali všichni 100 a více voličských hlasů, což je číslo, které dosud nebylo při komunálních volbách v obci dosaženo ani u jednotlivého kandidáta. Přesto ale opoziční kandidátka získala určité procento voličských hlasů, proto se do zastupitelstva obce dostali i dva kandidáti z opoziční kandidátky.

Důvodem pro výběr této obce je také účast autorky práce v zastupitelstvu obce ve funkci místostarosty a tím i osobní zainteresovanost při vytváření strategie dalšího směru vývoje obce. Celá práce má pak být jedním z podkladů při rozhodování zastupitelů.

Vzhledem k tomu, že obec nemá žádný strategický plán ani vymezený směr vývoje, je jedním z hlavních cílů zastupitelstva ve volebním období 2022 – 2026 navrhnout strategii vývoje obce. V dlouhodobém horizontu patří k nejdůležitějším úkolům zvýšit dopravní bezpečnost, zejména chodců, v obci, nalézt a vymežit nová rozvojová území pro novou výstavbu a začít koncepčně řešit odkanalizování obce. K tomu ale bude potřebovat celou řadu analýz a průzkumů.

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Analyzovat obec v základních parametrech, charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce.

2. Provéřit variantní způsob možnosti odkanalizování, vyhodnotit ekonomické možnosti obce Čeminy při vybudování a provozu kanalizačního řadu a centrální čistírny odpadních vod (přepočítání ceny stočného na stávající nemovitosti a porovnání se stávajícími náklady na likvidaci odpadních vod z jednotlivých jímek na vyvážení).

3. Analyzovat možné rozvojové oblasti a možnost snížení nákladů stočného napojením nových nemovitostí. Propočítat možné daňové příjmy obce a další ekonomické přínosy pro obec. Vyhodnotit příležitosti a hrozby plynoucí ze změny struktury a množství obyvatel v obci.

Konkrétně je jedním z cílů práce posoudit možnosti odkanalizování, zejména výběr metody čištění odpadních vod s přihlédnutím k finančním možnostem obce. Při řešení je využita komparativní analýza dvou způsobů přečištění odpadních vod, a to konvenční mechanicko-biologické čistírny odpadních vod a ČOV s přírodě blízkou metodou čištění odpadních vod, která je zrealizována v sousední obci Nevřeň.

Dalším cílem je posoudit stávající rozvojové lokality a navrhnout potenciální nové, a to na základě znalosti konkrétních míst a kvalifikovaného odhadu, tedy znalosti základních legislativních podmínek pro umístování staveb, stavebního zákona a dalších předpisů platnými pro výstavbu nových lokalit. Součástí analýzy těchto lokalit je i odhad rozsahu výstavby, počtu potencionálních nových rodinných domů a orientační propočítání možných nových obyvatel obce.

Na základě výsledků jednotlivých analýz je v závěru práce doporučen způsob čištění odpadních vod pro obec Čeminy a jsou vyhodnoceny přínosy a hrozby plynoucí a možného demografického nárůstu obyvatelstva a z jeho strukturální změny.

2.2 Metodika

Při vypracování diplomové práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v různých obcích. Práce je tak z většiny koncipována jako jednopřípadová studie obce Čeminy. Při analýze možností přečistění odpadních vod je použita komparace se sousední obcí Nevřeň, kde je využita jedna z uvažovaných možností (ČOV s přírodě blízkou metodou čistění odpadních vod).

Data byla získávána studiem dokumentů, projektových dokumentací a dalších dokumentů poskytnutým jednotlivými obcemi a z celostátních databází a metodických příruček jednotlivých ministerstev a krajského úřadu. Studované dokumenty byly jednotlivé materiály obce Čeminy, jako jsou zápisy z jednání, jednotlivá usnesení ZO, rozpočty obce, výsledky z jednání a rozhodování z let minulých, také kronika obce, dostupná literatura a on-line zdroje zabývající obcí Čeminy.

Při sběru dat bylo rovněž využito participativní pozorování a také možnost přímé účasti z pozice zastupitele – místostarostky obce v jednotlivých děních a jednáních, přístup ke všem závazným i podpůrným dokumentům obce Čeminy, také ke všem dílčím informacím a přípravným fázím některých rozhodnutí na pracovních schůzkách zastupitelstva obce¹.

Participativní pozorování je obecně považováno za vysoce validní, na rozdíl od sběru dat formou studia dokumentů nebo dotazovacích technik, která jsou u obou technik považována za sekundární data. Pozorování sebou ale nese i řadu nedokonalostí jako je *sociální realita jako konstrukce, nedostatečné strukturování nástrojů pozorování a obtížná kvantifikace postřehů pozorovatele* (Majerová, Majer str. 174 a 178). Tedy při takovém pozorování je vlastně realizováno selektivní vidění a přijímání informací založené na vlastním subjektivním vnímání daných situací a subjektivních postojích. Nicméně vlastní

¹ Autorka práce je mimo jiné zapisovatel na veřejných zasedání ZO. Každé usnesení ZO tedy řeší třikrát, při vlastním jeho zápisu na veřejném zasedání ZO, při hlasování o něm a při formálním jeho přepisování do výsledného tvaru.

pozice autorky jako jednoho z členů zastupitelstva podléjícího se na rozhodování obce takovou subjektivitu předpokládá a užití této metody pro podpůrné analýzy je tedy relevantní.

Pozice místostarostky obce byla využita i v rámci navazování komunikace a spolupráce se sousedními obcemi. Během práce bylo autorce umožněno nahlédnout do jednotlivých podkladů, variantních studií, projektových dokumentací a rozpočtových částí odkanalizování jednotlivých obcí a provést doplňkové dotazování s některými projektanty a navrhovateli těchto řešení. Následně byly realizovány formální a neformální rozhovory se starosty a zastupiteli jednotlivých obcí, které byly doplněny polostrukturovaným dotazováním, a to postupem od obecného ke konkrétnímu. Dotazy do polostrukturované dotazování jsou součástí oddílu 8.4 této práce. Součástí práce je volný přepis dvou rozhovorů v oddílu 8.5 a to se starostkou Obce Nevřeň a s bývalým starostou obce Nadryby. V těchto obcích byly ČOV a kanalizační síť realizovány v roce 2021 a 2022 a mají tedy nejčerstvější zkušenosti s problematikou odkanalizování malé obce a způsoby jejího financování.

Zároveň byly při práci uplatněny vlastní autorčiny dlouholeté zkušenosti cenového kalkulanta, rozpočtáře a projektanta, které usnadňovaly analýzy projektových a rozpočtových dokumentací, souvisejících dokumentů a dalších dokladových složek.

Pro vlastní kalkulace při komparativní analýze pak byl použit *Metodický pokyn (MP) pro orientační ukazatele výpočtu aktualizované ceny objektu do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací a pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací* – vydaný Ministerstvem zemědělství, který nabyl účinnosti 24. 9. 2020 a *Vlastní propočty (VP)*, které vycházely z použitých dostupných položkových rozpočtů. Jak zdroj byly použity rozpočty kalkulované dle Cenové soustavy ÚRS v programu KROS, které byly součástí projektové dokumentace pro stavební povolení, a to z akce: „*Kanalizace a ČOV Nadryby*“ a „*Kanalizace a ČOV Kaceřov*“. Obě projektové dokumentace byly vypracovány v cenové úrovni 2020.

Pro propočet nákladů kanalizační sítě a ceny ČOV byly užity tyto dvě základní metody pro porovnání odchylek v propočtových metodách a zpřesnění propočtových hodnot. Obě metody vychází z cenové úrovně poloviny roku 2020, proto byl na vstupní jednotkové ceny

použit stejný Index cen, který vychází podkladů ČSÚ „4. Indexy nákladů stavební výroby podle číselníku druhů staveb“ – viz Příloha č. 7 – 9 – indexy pro vodohospodářské stavby. Výsledné analýzy byly posouzeny nejen kvantitativně, ale a kvalitativně.

3 Teoretická východiska

3.1 Obecná charakteristika veřejné správy

Na veřejnou správu lze nahlížet jako na systém se dvěma subsystemy, přičemž v prvním subsystemu jde o státní správu, kterou stát vykonává svými orgány, ve druhém stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace a jde o veřejnou samosprávu. Z hlediska geografického pak rozlišujeme státní správu na ústřední, územní, případně na místní správu.

Pokud je správa vykonávána přímo, jedná se o státní správu, jsou-li určité oblasti správy delegovány na jiné, nestátní subjekty, mluvíme o samosprávě. Tyto nestátní subjekty ji pak vykonávají v rámci zákonem stanovených předpisů vlastním jménem a vlastními prostředky. Samospráva zastupující zájmy osob sídlících na určitém území je územní samospráva, zájmová samospráva zastupuje osoby s určitými společnými zájmy.

Stát je rozdělen na jednotlivé administrativní jednotky. Státní správa v nich vykonávána je územní veřejnou správou a tvoří ji instituce – územní orgány státní správy, které nemají charakter ústředních orgánů. Tyto instituce jsou pak se všeobecnou nebo specializovanou působností a jsou orgány samosprávy a státní správy.

3.2 Vznik a vývoj územní samosprávy

Stát již od svých nejranějších forem potřeboval pro své fungování určité správní prvky a prvky právního řádu a k jejich vynucení uplatňoval moc. Na uplatňování moci lze nahlížet z hlediska sociologického, právního, psychologického nebo politického, ale ve skutečnosti jde vlastně o výsledek synergického efektu působení jednotlivých hledisek. Mluvíme-li ale o uplatňování moci v souvislosti se státem, jde o moc státní, případně veřejnou. Veřejnou moc pak v obecné rovině chápeme jako nástroj k dosažení určitých cílů nebo k dosažení žádaného stavu.

Specifickým znakem státu je, že je to vlastně určitá politická forma organizace společnosti na daném území. Pokud vezmeme jako základní východisko, že stát je vlastně nejvyšší organizovaná forma lidské společnosti, „*pak státní moc můžeme definovat jako moc státu coby nejvyšší formy organizace společnosti působit na ty, kteří spadají do jeho moci, ať již proto, že k němu mají právně kvalifikovaný vztah, anebo třeba proto, že se nachází na jeho území či z jiných důvodů podléhá jeho mocenské působnosti*“ (Malast, 2016, str. 10)

Před vznikem státu docházelo ke sdružování lidí na základě pokrevních svazků, vznikaly různě početné kmeny a kmenové svazky. Pro ně byl charakteristický princip personality s pravidly a zvyklostmi danými konkrétní skupinou a v tomto období skupiny nezdědka migrovali. Postupně docházelo k usazování obyvatel v určitých oblastech, na kterých se souběžně se vznikem států začal uplatňovat princip teritoriality. Došlo k dělení obyvatelstva dle území a k postupnému prolínání pravidel platných v jednotlivých rodech a tlupách s pravidly daného státu.

V rámci samotného státu nejprve vznikaly drobná sídla a následně různé sídelní útvary. Zakládány byly nejprve na rodové, etnické nebo jazykové bázi, následně na ekonomické nebo kulturní bázi. S postupujícím vnitřním rozvojem a ekonomickým vývojem získávaly v některých oblastech určitý stupeň nezávislosti na státu, a realizovali v nich vlastní samosprávu. Součástí rozmachu byl i demografický růst a se zvyšujícím se počtem obyvatel se sídla začala v rámci svých geografických poloh propojovat. Docházelo tak k přirozenému vzniku obcí měst, municipalit tedy vyšších územně samosprávných celků.

V rámci jednotlivých sídelních oblastí vznikalo příznivé prostředí pro postupný rozvoj řemesel a obchodu, a celkovému hospodářskému, kulturnímu a sociálnímu vývoji. Velký vývojový progres ve všech oblastech sebou nesl postupné bohatnutí jednotlivých měst a regionů. S rostoucí schopností měst zajistit pro svoje obyvatele stále širší a kvalitnější služby rostla i jejich autonomie a zvětšovali se jejich rozdíly ve všech oblastech. Především velké rozdíly v ekonomických oblastech determinovaly rozdělení měst na chudá a bohatá což vyvolávalo nežádoucí asymetrickou migraci obyvatel a kapitálu. Zároveň tím ale začala vznikat určitá izolovanost jednotlivých měst a izolovanost v dlouhodobějších horizontech sebou většinou přináší i postupné tlumení schopnosti rozvoje a vývoje ve všech oblastech, což má dopady i na další rozvoj státu.

Souběžně sebou nesl vývoj společnosti i vzrůstající tlaky na rozdělení a zefektivnění státní moci a v novověku pak i na zvýšení spravedlnosti. Na začátku 20. století byly rozdíly vnímány jako málo sociálně spravedlivé a „*stát se snažil svoji politikou tyto rozdíly zmírňovat*“ (Provazníková, 2015, str. 14). To bylo mimo jiné provázeno příklonem k centralizaci státní moci a správy a omezování autonomie měst a obcí. Ve druhé polovině 20. století ale docházelo k opětovnému narůstání vlivu územní samosprávy a měst a jejich financování. Změny k demografického vývoje a změny životního stylu sebou nesly i vzrůstající migraci z venkova do měst a tím i asymetrickou kumulaci obyvatel s velkými požadavky v oblastech veřejných služeb. Tato nerovnoměrnost a malá flexibilita centralizované veřejné správy sebou nesla okamžité nedostatečné technické, legislativní i finanční zdroje k jejich realizaci. Následoval pokles schopnosti většiny měst zajišťovat příslušné veřejné služby, což vedlo k zásadním finančním potížím jejich samospráv a následně k negativním dopadům i do jednotlivých státních rozpočtů.

Z dlouhodobého hlediska se tedy ukazuje přílišná centralizace veřejné správy jako málo flexibilní, neefektivní a neudržitelná. Proto v posledních letech většina zemí realizuje reformy v oblasti územní veřejné správy, zvyšuje vliv a svébytnost jednotlivých územních samospráv, provádí decentralizaci veřejné správy na územní samosprávu, dekoncentraci veřejné správy, deetatizaci a vyvíjí tlak na uplatňování principů subsidiarity.

3.2.1 Vývoj české veřejné správy

Historicky byla veřejná moc zastoupena panovníkem a pomineme-li pro zjednodušení vliv církve, byla tato moc absolutistická a neomezená. Český stát se postupně rozšiřoval na komplex zemí a byl „*od 14. století označován Corona regni Boemiae – Koruna království českého*“ (Valentová, 2021, str. 15). Stát začal být právnická osoba nadřazená králi a stavům. Panovník byl hlavní osoba ústřední státní správy, zastupoval stát v oblasti výkonné, zákonodárné i soudní, ale zároveň zde existoval systém údělů. Na svěřených územích vládla knížata téměř nezávisle na panovníkovi. Základní správní jednotkou byla nejprve hradská župa, později nahrazena kraji, ale se vznikem a rozvojem měst se správní jednotky zmenšovaly právě i na jednotlivá města nebo i panství.

V období vlády přemyslovských panovníků docházelo ke snaze o udržení pořádku a byl vytvořen úřad tzv. poprávců, tedy čelních představitelů správních jednotek ve kterých poprávci „činili po právu“. „*Pevná pravidla poprávcovské funkce obsahoval nový Zemský řád z roku 1395*“ (Valentová, 2021, str. 39). Následovalo krátké období husitského hnutí, které se vyznačovalo zejména snahou o eliminaci ústřední královské moci. Hlavní nástroje státní správy byly husitské sněmy. Od konce husitského hnutí až do bitvy na Bílé hoře se v českých zemích rozvíjí stavovský stát, který má sice v čele panovníka, ale moc privilegované šlechty - stavů, která se formovala do uzavřených skupin, byla velmi velká a významně se podílela na výkonu státní moci.

Po porážce stavovského povstání roku 1620 dochází znovu k posílení ústřední panovnické moci. Panovník měl opět absolutistickou moc a nebyl nikomu odpovědný. Státní správa se v té době centralizuje, dochází k vývoji byrokratického státního aparátu, ve kterém už ale byli zaměstnáváni úředníci vzdělávaní pro tuto práci. Za vlády Josefa II. bylo dokonce požadováno nejen vzdělání jednotlivých úředníků, ale byla od nich vyžadována i morálka a bylo zavedeno hodnocení úředníků.

Po roce 1848 byla provedena řada zásadních změn a také byly provedeny změny ve struktuře rakouské státní správy. Došlo ke zrušení poddanství a vrchnostenské správy a byly vyhlášeny další nařízení a patenty, které měnily soudní organizaci a organizaci správy. Státní správa byla zcela postátněna a byla zavedena samospráva. V zemi došlo ke vzniku územních samosprávných celků, které měly napomáhat ke spravedlivému uspořádání státu. Právní úprava byla zakotvena ve Stadionové ústavě z roku 1849, v jejímž úvodu „*byla zakotvena zásada, že základem svobodného státu je svobodná obec*“. (Valentová, 2021, str. 104). V té době se začala rozeznávat působnost obcí a to na přirozenou a přenesenou. Zatímco přirozená působnost vyplývala z potřeb obce a řešeny zde byly veškeré záležitosti obce, přenesená působnost byla delegována ze strany státu a obec, která pak na základě této pravomoci vykonávala činnosti veřejné a v zájmu státu. V každé zemi se stal zástupcem panovníka místodržící. Místodržitelství se pak dělilo na departmenty, které měly na starosti jednotlivé oblasti správy. V té době ještě existovaly krajské úřady, ale i přes jejich reformu docházelo postupně k jejich likvidaci a jejich pravomoci přešly na místodržitelství a na okresní úřady.

Po vzniku samostatného státu Česká republika v roce 1918 přešly rakouské státní orgány na úrovni okresů a obcí pod správu pražského Národního výboru. Docházelo k zestátnění samosprávných celků a ubírání jejich pravomocí, byly vytvářeny ústřední úřady. Postupně byly vydávány zákony, ve kterých se měnilo zřízení státu na demokratickou republiku v jejíž čele stál prezident a jehož zdrojem státní moci byl lid. Správní reforma z roku 1919 měnila a doplnila rakouský zákon o obecním zřízení a sjednotila mimo jiné obecní samosprávu v Čechách, na Moravě a ve Slezku. V Podkarpatské Rusi byl nejvyšším správním orgánem guvernér a jeho zástupce víceguvernér, který stál v čele civilní správy.

V roce 1920 byl přijat zákon č. 126/1920 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé, který měl přerozdělit stát na menší územní celky - župy a ty ještě dále rozdělit na okresy. Záměr byl rozdělením na menší územní celky vylepšit a zefektivnit jejich fungování. Župní zákon se ale nepodařilo aplikovat na celém území a tak byla potřeba další novelizace zákona. Následující správní reforma z roku 1927 mimo jiné rozdělila stát na čtyři vyšší správní celky – na část Českou, Moravskoslezskou, Slovenskou a Podkarpatskou s vlastními zemskými úřady, unifikovala systém veřejné správy a vymezila působnost ministerstvu vnitra. To vzniklo po založení republiky jako jeden ze dvanácti nejvyšších úřadů, a jemu podřízených správních orgánů.

Přirozený vývoj a další možné restrukturalizace byly zastaveny vyhlášením protektorátu Čechy a Morava. Tomu předcházela odtržení Slovenska a obsazení Podkarpatské Rusy Maďary. V Berlíně pak byl podepsán dokument o převzetí ochrany nad českými zeměmi Německem a na základě výnosu Adolfa Hitlera ze dne 19. března 1939 začaly v protektorátu působit říšské orgány státní moci, které byly nadřazeny orgánům autonomním. I když se změny zprvu nedotkly struktury nižších složek státní správy, jejich samosprávná činnost podléhala říšským správním orgánům. Obcím byl postupně ustanoven tzv. „přidělenec“ a později byl na základě vládního nařízení č. 51/1944 Sb. jmenován v obcích s více jak 3000 obyvateli tzv. úřednický vedoucí (Valentová, 2021, str. 144).

Po osvobození vykonával v Československu veřejnou správu na základě dekretu prezidenta republiky č. 10 z 3. srpna 1944 vládní delegát a jeho zástupce, a to až do návratu vlády z exilu. V této době začal vznikat i nový typ veřejné správy a to národní výbor. V jejich čele stáli referenti. Začaly vznikat zemské, místní a okresní národní výbory, které

postupně přebíraly kompetence a působnost zemských a okresních výborů a dřívějších obecních a městských zastupitelstev.

Únorový převrat v roce 1948 přinesl další změny ve veřejní správě. Veškerá státní moc byla soustředěna pod vedení Komunistické strany Československa a byla zakotvena v Ústavním zákoně č. 150/1948 Sb.. V této ústavě došlo na úpravu krajského zřízení, nerozlišovala již státní správu a samosprávu a byly zrušeny země jako samosprávné celky. Zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byla provedena reforma – vznikly nové kraje a krajské národní výbory. Stát byl rozdělen na 19 krajů a tyto ještě na základě vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích rozděleny na okresy. Také byla zrušena statutární města. Až do roku 1960 se národní výbory postupně reorganizovaly, referentské řízení se změnilo na odborové v čele se jmenovanými pracovníky národních výborů.

V roce 1960 byl vyhlášen ústavní zákon č. 100/1960 Sb. jako Ústava, ve které se mimo jiné změnilo státní zřízení na socialistické, založené na svazku dělníků, rolníků a inteligence a politický systém Národní fronty. V období tzv. „pražského jara“ v roce 1968 se uvažovalo o obnovení obecní samosprávy a úpravách v administrativním rozdělení státu. Srpnová okupace vojsky Varšavské smlouvy tyto úvahy zastavila. Byl vyhlášen další ústavní zákon č. 143/1968 Sb. o československé federaci. Nově vzniklý federativní stát byl složen ze dvou samostatných republik – České a Slovenské republiky a tyto měly vlastní ústavu a občanství.

V roce 1982 začal být ustanovován nový typ obce – Středisková obec, ve kterých pak působil národní výbor s rozšířenou působností. Toto zřízení mělo napomoci ke sdružování menších obcí a vylepšit tím jejich sociální a ekonomické postavení. V praxi ale spíše docházelo k většímu rozvoji právě střediskových obcí na úkor těch menších.

V roce 1989 po listopadové revoluci došlo ke změně politického uspořádání na demokratický stát. Vzhledem k postupnému přechodu na parlamentní model dělby moci byla nutná restrukturalizace státní správy. 24. listopadu 1990 byla ukončena činnosti národních výborů a byly zřízeny nové orgány státní správy a to zákonem č. 425/1990Sb., o okresních úřadech a zákonem č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení). Se změnou politického uspořádání probíhaly i změny v ekonomické struktuře. Příkazově orientovaná

centrálně plánovaná ekonomika se rychle přeměňovala ve svých základních nastaveních, začala se vytvářet konkurenční prostředí, rozvíjely se nové tržní mechanismy a principy a probíhal celkový přechod na tržní ekonomiku. V souvislosti se všemi změnami ekonomickými se a započalo se změnami legislativními a v rámci reformy ústřední státní správy s přípravou služebního zákona. Rozhodovalo se, jaký systém státní či veřejné správy bude realizován, zda systém poziční či tradičnější kariérní systém a na to navazující otázka vymezení rozsahu veřejné správy. Vzhledem k rozsahu této oblasti byly v 90. letech schváleny pouze zákony vztahující se na příslušníky Policie ČR, Vězeňské služby ČR a vojáky z povolání. Vlastní zákon o státní službě byl pak po mnohých sporech schválen až v roce 2014 a byl vydán ve sbírce zákonů pod č. 234/2017 Sb., o státní službě platný od 6. 11. 2014 a účinný od 1. 1. 2015.

Vzhledem k tomu, že jedním z cílů České republiky byl i vstup do Evropské unie, byla součástí reformy veřejné správy i její příprava na tento vstup, a to hlavně z hlediska kapacit a koordinace při implementaci „acquis communautaire“- tedy pro přijetí a implementaci právního řádu Evropské unie se všemi právními pravidly ve všech formách a i právně nezávaznými dokumenty vztahujícími se k činnosti EU.

3.2.2 Reforma územně samosprávných celků

Zatím co v Evropě docházelo zhruba od 60-tých do 80-tých let ke slučování obcí do větších územně samosprávných celků a to převážně z ekonomického důvodu, tak revoluční změna v ČR a zánik národních výborů sebou přinesl opačný trend. Proběhlo spoustu místních referend, ve kterých se hlasovalo o rozdělování obcí na menší samostatné územně samosprávné celky a díky tomuto „*fragmentačnímu procesu v krátké době počet obcí vzrostl téměř o 50 %*“. *Vznikaly i velmi malé obce o několika stovkách či jen desítkách obyvatel*“ (Čmejrek, Čopík, 2016, str. 29).

Bohužel, malá velikost obce sebou nese mnoho negativních jevů. Primárně jde samozřejmě o negativní ekonomické dopady, a to hlavně z důvodu omezenosti daňového základu a nižších finančních zdrojů krytí a také lze jen těžko v rozmělněných samosprávách uvažovat o možnostech realizování výnosů z rozsahu. Ale ani problematika personálního

zastoupení volených orgánů jednotlivých zastupitelstev není zanedbatelná. Občané při výběru kandidátů při volbách do obecních zastupitelstev zpravidla jen málo přihlížejí k určité profesionalitě nebo kvalifikovanosti jednotlivých kandidátů, která by však často byla vhodná pro řízení vlastních záležitostí obce nebo přesněji záležitostí v samostatné působnosti obce. Volení zastupitelé v menších obcích jsou pak občany zvoleni převážně pouze na základě osobních sympatií, a ne vždy jsou pak tito připraveni nebo schopni plnit povinnosti vyplývající z výkonu své funkce dostatečně efektivně nebo časově flexibilně. To může mít ve svém důsledku negativní dopad do rozpočtů obce.

Na takto vzniklých malých obcích nezdědka docházelo k nepříznivému ekonomickému vývoji, který měl mnohdy za následek neschopnost obcí zajišťovat vlastní potřeby, samosprávu a veřejné služby. Proto byly podmínky pro vyhlášení místních referend upraveny v zákoně č. 152/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí mimo jiné stanovením minimálního budoucího počtu obyvatel v nové obci a to 300 obyvatel. Později byla tato hranice ještě upravena zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, ve kterém bylo toto minimum u nově vzniklé obce zvýšeno na 1000 obyvatel. *„V té době už však představovaly obce do 1000 obyvatel 80% všech obcí.“* (Čmejrek, Čopík, 2016, str. 29).

Z hlediska reformy bylo ještě zákonem 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních celků provedeno přerozdělení státu na 13 samostatných krajů a samostatný kraj Hlavní město Praha a zákony č. 129/2000 Sb., o krajích a č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů byla upravena jejich institucionální stránka. Na tomto základě pak bylo možné ustavit regiony soudržnosti CZ-NUTS, nutné pro kompatibilitu při hodnocení regionální politiky členských zemí EU. Současně byly zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích upraveny legislativní záležitosti obcí a zákonem 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje byly upraveny podmínky působnosti ústředních správních úřadů, krajů a obcí a jejich zapojení do podpory regionálního rozvoje i v návaznosti na použitelný předpis Evropské unie. V ČR v roce 2023 užíváme klasifikaci statistické jednotky NUTS 0 až NUTS 3. V minulosti byla užívána ještě statistická jednotka NUTS 4. Její platnost byla ukončena k 31. 12. 2007 a pro vnitřní potřeby ČR nahrazena novým členěním LAU, kdy LAU 1 jsou číselníky užívané pro okresy a LAU 2 číselníky užívané pro obce. I když na rozdíl od systému NUTS číselníky LAU nemají legislativní oporu, jejich charakter z hlediska statistiky je závazný a změny jsou hlášeny Eurostatu každodenně.

Ve druhé fázi reforem územní veřejné správy v ČR došlo k postupným decentralizačním a dekoncentračním procesům. Jednotlivé kompetence se oddělovaly a rozdělovaly a v různém rozsahu byly z orgánů veřejné správy přesouvány na samostatnou samosprávu případně na samosprávu v přenesené působnosti. 31. prosince 2002 zanikly jednotlivé okresní úřady a v rámci reformy převzaly jejich úkoly a kompetence z části krajské úřady a z části také obce, resp. jednotlivé obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Tyto obce vznikly k 1. 1. 2003 na základě zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Tento zákon je v aktuálním znění veden ve sbírce zákonů stále pod č. 314/2002 Sb., ale se zkráceným názvem jako zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem.

3.3 Obec jako pojem a její členění

Základ svobodného státu jest obec svobodná – uvozující věta Prozatímního zákona obecního, který byl vyhlášen jako císařský patent č. 170/1849. Jde vlastně o první právní vymezení územní samosprávy a obce a města dostaly legislativně vymezenou moc správy svých vlastních záležitostí.

Pojem obec je využíván v mnoha významech. Nejtypičtější je jeho užití ve smyslu samosprávné územní korporace. Její podstata a pravomoci jsou založeny na legislativním rámci a musí mít vlastní území. Je tvořena společenstvím občanů, tedy osobami, které jsou občany České republiky, a jsou hlášeny k trvalému pobytu v příslušné obci. Obec má právo na vlastní majetek a v rámci své vlastní samostatné působnosti má právo s ním i samostatně hospodařit.

Obec byla a je základem společnosti. Sdružuje občany, kteří mají na jejím území bydliště a vyvíjejí zde své ekonomické aktivity. V novověku je obec základním stupněm samosprávy, zabezpečuje pro své občany některé statky a služby“. (Provazníková 2015, str. 14). Mezi povinnosti obce náleží i ochrana veřejných zájmů a podporovat a stimulovat vše, co vede k rozvoji společnosti, k všeobecnému dobru a společenskému blahobytu.

Obec má ale zároveň povahu veřejného úřadu. Již v antice se v souvislosti s obcí objevuje koncepce o přirozeném právu, kdy obec má svá původní a nezadatelná práva na svou existenci a správu vlastních záležitostí. Toto přirozené právní pojetí je již přežitě. Obec je dnes vnímána jako produkt právního řádu daného státu, a i vlastní samospráva obcí je možná pouze odvozením těchto pravomocí z moci státní. Tomu odpovídá státoprávní pojetí, které *“vychází z premisy o primátu suverénního státu, jako originálního nositele veřejné moci, který sice nemusí, ale může tuto veřejnou moc delegovat i na jiné subjekty, než je sám, a to právě pomocí decentralizačních procesů”*. (Malast, 2016, str. 84) Samospráva obcí je vlastně výsledkem působením historického, kulturního politického a sociálního vývoje a jde o *“demokratickou organizační formu péče o vlastní záležitosti dotčených skupin občanů, nezávislou a pod státním dohledem”* (Malast, 2016, str. 84).

Podle ústavy obec, jako územně samosprávný celek, může disponovat vlastním majetkem, se kterým má právo hospodařit, a to na vlastní účet a odpovědnost a podle vlastního rozpočtu. Při hospodaření lze činnosti rozdělit na výkony, které jsou v zájmu územně samosprávných celků a na výkony, které jsou součástí přenesené působnosti. Jednání obcí může být veřejnoprávním i soukromoprávním jednáním, ale realizátorem je vždy veřejnoprávní subjekt. Vykonaná činnost je veřejnou správou ve veřejném zájmu a disponibilní finance pochází z rozpočtu státu. Proto je nakládání finančními prostředky regulováno a kontrolováno. Na bazální hladině je to v rámci seberegulačních mechanismů a vnitřních kontrol zejména volenými zástupci obce případně dalšími speciálními orgány. V rozšířené rovině pak dohled vykonává stát, a to jak aktivní formou v rámci státního dozoru nad veřejnou správou nebo tvorbou zákonných pravidel a předpisů.

3.3.1 Členění obce podle rozsahu výkonu státní správy

Z hlediska právního smyslu jsou si všechny obce vlastně rovny, nicméně je rozdílný rozsah jejich výkonu státní správy v přenesené působnosti. Právní opora pro možnost delegování státní správy vychází z Ústavy ČR, hlava sedmá, čl. 105 *„Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon“*. Přenesená působnost je tedy vykonávána pouze ve věcech stanovených zákony a obce za plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží příspěvek ze státního rozpočtu. Obec obdrží příspěvek podle počtu agend

přenesené státní správy, velikosti správního obvodu a dle reálně provedených úkonů. Ministerstvo vnitra má na svých stránkách spuštěnou aplikaci k příspěvku na výkon státní správy, na zobrazuje rozklad příspěvku na jednotlivé výkony přenesené státní správy.

Podle míry přenesení výkonu státní správy se dělí na tři základní kategorie:

- Obec I. typu - jsou to vlastně všechny obce v ČR
- Obec II. typu - jsou obce s pověřeným obecním úřadem
- Obec III. typu - jsou to obce s rozšířenou působností, provádí zákonem stanovený výkon státní správy v přenesené působnosti

Obce II. a III. typu vznikly v druhé fázi reformy veřejné správy a jsou stanoveny v přílohách zákona č. 1 a č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a to jako náhrada za zaniklé okresní úřady. Při jejich vzniku se přihlíželo k jejich dostupnosti a k velikosti správního obvodu cca 15 000 obyvatel. Jednotlivé správní obvody jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra. Obcí s rozšířenou působností je v ČR 205 a ve všech případech jde o města. Obcí s pověřeným obecním úřadem je 388, většina z nich jsou to města, 2 městysy a 7 obcí.

Obce I. a II. typu mohou mít ještě zvláštní typ státní správy. Do jejich působnosti může být dle zákona č. 301/2000 Sb., O matrikách, jménu a příjmení svěřen matriční úřad, v roce 2023 jde 1230 obcí, případně jim může být navíc svěřen výkon státní správy na úseku stavebních úřadů – 618 obcí.

3.3.2 Legislativní rámec obcí v ČR v roce 2023

V roce 2023 je v České republice systém územní státní správy dvoustupňový. Základní legislativní úprava veřejné správy je zakotvena v Ústavě České republiky vydané jako zákon č. 1/1993 Sb., s účinností od 1. 1. 1993. V tomto zákoně je v hlavě sedm legislativně vymezena samospráva České republiky a to články 99 – 105. První článek č. 99 stanovuje jako základní jednotku územní samosprávy obec a jako vyšší územní samosprávní celky

kraje. Územní samospráva je pak dle této ústavy realizována na prvním stupni obecními úřady I., II. a III. stupně, které vykonávají i úkoly státní správy v přenesené působnosti, na stupni druhém krajskými úřady. Vlastní samospráva územních samostatných celků je ale zaručena již v hlavě první v článku 8.

Dále je dle čl. 101 Ústavy mimo jiné ustanoveno, že *obec je samostatně spravována zastupitelstvem, všechny územně samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi a stát může zasahovat do jejich činnosti jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.* Zastupitelstvo je pak vrcholným orgánem obce, je složeno z členů zastupitelstva a je voleno občany obce na čtyřleté funkční období. Jejich počet určuje zastupitelstvo, a to platným usnesením nejpozději 85 dnů před dnem voleb do zastupitelstev obcí. Počet zastupitelů se volí vždy lichý, a přihlíží se k počtu obyvatel obce k 1. lednu roku konání voleb a velikosti územního obvodu.

Tabulka č. 1 počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 - 9
500 - 3 000	7 - 15
3 000 - 10 000	11 - 25
10 000 - 50 000	15 - 35
50 000 - 150 000	25 - 45
nad 150 000	35 - 55

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích § 68 odst. 1)

Zvolený zastupitel má 4 základní práva – právo hlasovat, právo na informace, právo předkládat návrhy a právo vznášet dotazy, připomínky a podněty. Z hlediska povinností může svou funkci vykonávat jediňe osobně a nezávisle a zodpovídá se voličům. Toto je mimo jiné dovozeno i v usnesení Ústavního soudu II.ÚS 3628/16 ze dne 29. 11. 2016 „*Z povahy zastupitelské demokracie plyne, že jakkoliv zastupitelské orgány jsou pod permanentní kontrolou veřejnosti a musí proto jednat transparentně, vykonávají zastupitelé reprezentativní, a nikoliv imperativní mandát (viz zejména §69odst. 4 obecního zřízení, podle něhož „člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým*

slibem a není přitom vázán žádnými příkazy“) a z to z toho, jak dobře jej vykonávají, se zodpovídají voličům, a to zejména v nových volbách.“

Zastupitelé ale mohou před svými rozhodnutími využít odbornou pomoc, případně metodickou pomoc příslušného ministerstva. V současných zákonech nenajdeme žádný opravný prostředek nebo jiný mechanismus, který by opravňoval nebo umožňoval přezkoumání jednotlivých rozhodování a rozhodovacích procesů obcí v rámci samostatné působnosti obce, resp. rozhodování rady a zastupitelstva obce. Po řádném projednání rozhodnutí a vzniku resp. formulaci usnesení zastupitelstva obce je zodpovědnost pouze na zastupitelích. Tito jako první formální úkol skládají slib zastupitele a poté začnou vykonávat činnosti v rozsahu svého mandátu. Očekává se, že zastupitelé budou svou funkci vykonávat zodpovědně a loajálně, s potřebnými znalostmi a jako správce cizího majetku dle §1411 Občanského zákona bude plnit povinnosti řádného hospodáře. *„Má se za to, že jedná nedbale ten, kdo není péče řádného hospodáře schopen, ač to mohl zjistit při přijetí funkce a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.“* (Svoboda, Matej, 2021 str. 14).

Jednotlivá práva a povinnosti zastupitelů, jakož i pravidla pro řízení obcí vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a souvisejících zákonů, nicméně pro zjednodušení nástupu zastupitelů do funkce připravuje Ministerstvo vnitra České republiky publikaci pro zastupitele. Publikace pro volební období 2022 – 2026 se jmenuje „Jsem zastupitel/ka“ a byla sestavena kolektivem autorů z Ministerstva vnitra ČR. v roce 2022. V jednotlivých kapitolách jsou přehledně popsány jednotlivé problematiky při řízení obcí i s odkazy na legislativní rámce daného problému. Zároveň Ministerstvo vnitra na svých stránkách zveřejňuje metodická doporučení činnosti orgánů obce

3.3.3 Počet obcí v ČR

V lednu 2023 bylo oficiálně v ČR 6254 obcí, 608 měst, 229 městysů a 4 vojenské újezdy. Vojenský újezd je název samostatné územní jednotky vyhrazené pro výcvik nebo působení ozbrojených sil. Je to oblast, ale není zařazená do obce, ale jen do okresu nebo kraje. Počet obcí se může měnit a to sloučením, rozdělením nebo připojením obce k jiné obci nebo třeba zrušením vojenských újezdů, ze kterých mohou vzniknout samostatné obce.

Rozdělení nebo sloučení obce může nastat pouze na základě kladného referenda a to rozhodnutím zastupitelstva obce. Za platné a závazné se v tomto případě považuje pouze to referendum, při kterém se hlasování účastnilo nad 50 % všech oprávněných voličů a kladně odpověděla nadpoloviční většina zúčastněných voličů.

Tabulka č. 2 Struktura obcí v ČR dle četnosti a počtu obyvatel

Počet obyvatel v obci / Název kraje	do 190	200 - 499	500 - 999	1.000 - 1.999	2.000 - 4.999	5.000 - 9.999	10.000 - 19.999	20.000 - 49.999	50.000 - 99.999	nad 100.000
Hlavní město Praha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Středočeský kraj	207	376	283	152	87	19	15	4	1	0
Jihočeský kraj	227	205	88	52	32	13	2	4	1	0
Plzeňský kraj	159	171	75	52	28	10	4	1	0	1
Karlovarský kraj	14	47	31	16	15	4	4	3	0	0
Ústecký kraj	41	130	88	43	27	8	10	5	2	0
Liberecký kraj	28	66	58	30	18	10	2	2	0	1
Královohradecký kraj	97	171	102	36	21	13	6	1	1	0
Pardubický kraj	103	172	94	46	19	11	4	1	1	0
Kraj Vysočina	330	207	101	35	15	9	3	3	1	0
Jihomoravský kraj	105	192	178	113	60	15	5	4	0	1
Olomoucký kraj	46	126	110	76	31	4	5	3	1	0
Zlínský kraj	20	85	95	51	39	8	4	4	1	0
Moravskoslezský kraj	14	55	72	76	51	17	3	8	3	1
Celkem	1391	2003	1375	778	443	141	67	43	12	5

Zdroj: vlastní zpracování dle www.czso.cz, Malý lexikon obcí ČR 2022 ze dne 23. 2. 2023.

3.4 Rozpočty obcí

Každý stát má svůj vlastní systém řízení veřejných výdajů. Stejně tak i ČR má vlastní rozpočtovou soustavu, jejíž součástí jsou i mimo jiné rozpočty územně samosprávných celků. *Rozpočtová soustava je pak soustavou peněžních fondů, rozpočtových vztahů mezi veřejnými rozpočty a také soustava orgánů a institucí, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů.*“ (Kukalová, Pfeiferová, 2022, str. 27) Rozpočtová soustava je vlastně jednotný systém třídění výdajů a příjmů v rozpočtech. Na této bázi je pak možné zajistit přehlednost příjmů a výdajů a také schopnost generovat a případně absorbovat příslušné požadované analytické informace.

3.4.1 Legislativa v ekonomické oblasti obce:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (tzv. velká rozpočtová pravidla)
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů (tzv. malá rozpočtová pravidla)
- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní resp. výnosu daní, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole
- vyhláška č. 416/2004 Sb. kterou se provádí zákon o finanční kontrole
- zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- zákon 128/2000 Sb., o obcích

Územně samosprávné celky mají ve své základní povinnosti zabezpečit schopnost krytí mandatorní a obligatorní výdajů, jejich výši, strukturu a způsob krytí. Nejjednodušší přehled získávají z rozpočtu obce, který musí každá obec povinně sestavovat a schvalovat. V rozpočtu jsou pak promítnuty očekávané příjmy a výdaje a další peněžní operace. Součástí rozpočtu není podnikatelská činnost obce, v rozpočtu je uveden pouze odhad výsledku této činnosti. Samotné výsledky jsou pak uvedeny v závěrečném účtu. Samotný rozpočet obce slouží jako rozpočtová bilance příjmů a výdajů za celé rozpočtové období dle pravidel rozpočtové soustavy veřejných rozpočtů v ČR, také jako plán finančního hospodaření obcí a v neposlední řadě jako nástroj k zabezpečení municipální a regionální politiky.

V rozpočtových pravidlech se je zakotveno pravidlo principu vyrovnaného rozpočtu. I přes tento princip může mít územně samosprávný celek schválený i schodkový rozpočet. Předpokladem ale je, že tento schodek bude krytý a to buď z přebytků – peněžních prostředků z minulých let, nebo případně návratnými finančními zdroji – např. úvěry. Vlastní struktura rozpočtu není součástí rozpočtových pravidel a je výhradně na zastupitelích obce, jakou strukturu resp. jaké závazné ukazatele bude chtít sledovat. Tyto ukazatele schvaluje zastupitelstvo a za plnění rozpočtu odpovídá zastupitelstvu rada obce. V případě, že se v obci rada nevolí vykonává její pravomoc starosta.

Změny rozpočtu se provádí před provedením výdaje. „*Po jeho provedení lze rozpočtové opatření provést pouze při živelné pohromě nebo havárii ohrožující životy a majetek, při plnění peněžní povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím, při obdržení dotace před koncem kalendářního roku, nebo pokud se jedná o zprostředkování finančního toku příspěvkové organizaci*“ (Svoboda, Matej, 2021, str. 21). Změna rozpisu (přesun mezi paragrafy) závazného ukazatele rozpočtu nebo přijetí nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů není změnou rozpočtu.

Rozpočet obce musí být schválen před 1. lednem kalendářního roku. Pokud rozpočet není před tímto datem schválen, hospodaření sobce se řídí pravidly rozpočtového provizoria, které schvaluje zastupitelstvo. Pravidla se se zveřejňují úřední desce do 30 dní od jejich schválení a musí být zveřejněna do 31. prosince předcházejícího kalendářního roku. *Pokud je porušeno pravidlo tzv. dluhové brzdy dle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti hospodaření obce, řídí se další hospodaření obce dle speciálního režimu rozpočtového provizoria a mimo jiné pak měsíční výdaje obce nesmí překročit 1/12 výdajů rozpočtu schváleného v roce předešlém.* (Svoboda, Matej, 2021, str. 21, 23).

V rozpočtové oblasti mají obce také povinnost sestavovat střednědobý výhled rozpočtu. Rozpočet i rozpočtový výhled musí územně samosprávně celky zveřejňovat dle pravidel dle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím ve znění pozdějších předpisů a to jak ve formě návrhu, tak i jako řádně schválené listiny.

Třídění příjmů a výdajů v rozpočtové skladbě je stanovené vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Podle této příjmy a výdaje rozdělujeme na hlediska odpovědnostní, druhové, odvětvové, konsolidační. Další hlediska třídění v rozpočtové skladbě jsou pak zdrojová, doplňková, programová, účelová, strukturní a transferová. „*Pro obce je nejdůležitější způsob třídění druhové, tj. třídění podle příjmových a výdajových druhů, na třídy, seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky, je povinné pro všechny druhy výdajů a příjmů, klasifikuje veškeré transakce a klasifikace je čtyřmístná.*“ (Kukalová, Pfeiferová, 2022, str. 27)

Tabulka č. 3 Druhové třídění příjmů a výdajů v rozpočtové skladbě

	Třída	Členění
Příjmy (4 třídy)	Třída 1	Daňové příjmy
	Třída 2	Nedaňové příjmy
	Třída 3	Kapitálové příjmy
	Třída 4	Přijaté dotace (transfery)
Výdaje (2 třídy)	Třída 5	Běžné výdaje
	Třída 6	Kapitálové výdaje
Financující operace	Třída 8	Financování

Zdroj: vlastní zpracování KUKALOVÁ, Gabriela, Daniela PFEIFEROVÁ. Místní finance v ČR. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2022, str. 29

Územní rozpočet je tedy decentralizovaný peněžní fond, který má svoji příjmovou a výdajovou část a je stejně jako ostatní veřejné rozpočty založen na nenávratném, neekvivalentním a nedobrovolném způsobu financování. Rozpočet se zpravidla sestavuje jako běžný a kapitálový rozpočet.

V běžném rozpočtu jde vlastně o bilanci běžných příjmů a výdajů, přičemž běžnými příjmy se financují neinvestiční potřeby a může být sestaven vyrovnaný nebo deficitní. Schodek v běžném rozpočtu se hradí z kapitálového rozpočtu nebo je potřeba užít jiné finanční operace. Nicméně z pravidla dobrého hospodaření jednoznačně vyplývá, že dlouhodobý schodek na běžném účtu není ekonomicky přípustný a je tedy potřeba mít běžné příjmy vyšší než běžné výdaje.

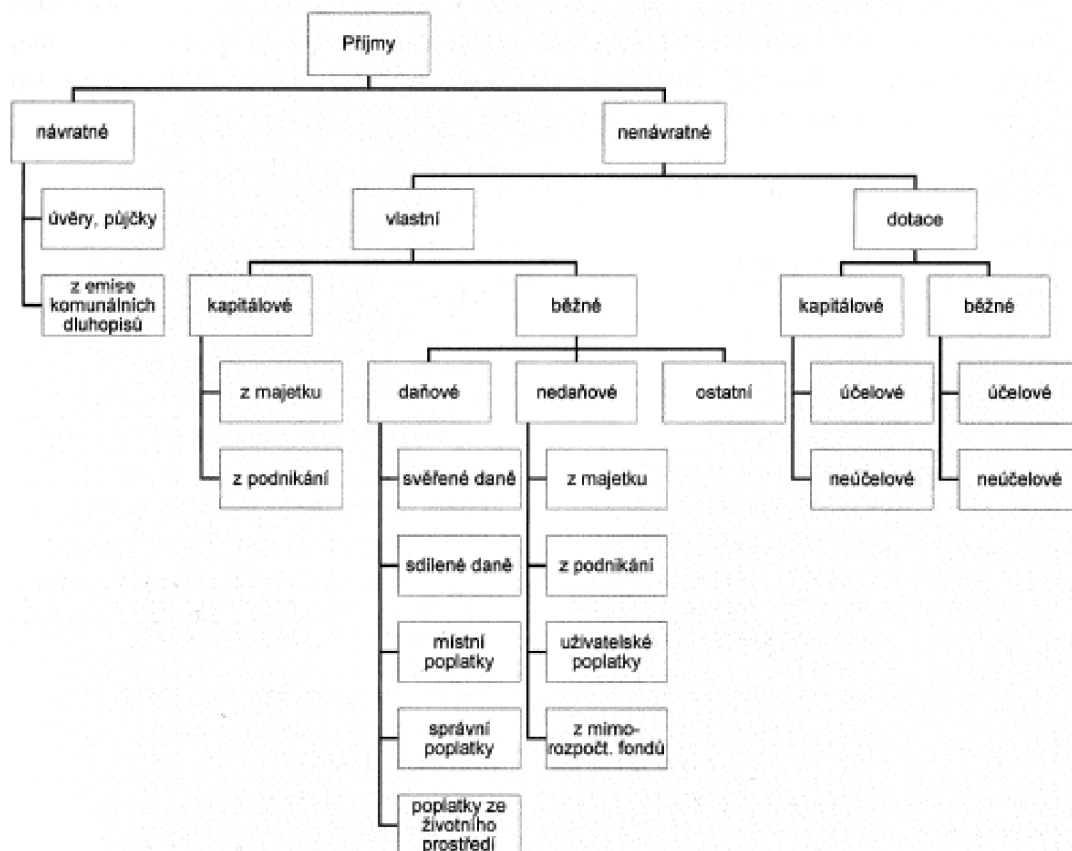
V kapitálovém rozpočtu jsou zobrazeny příjmy a výdaje investičních potřeb. Tyto potřeby jsou zpravidla jednorázové a neopakují se. V kapitálovém účtu jsou uvedeny zdroje potřebné k získávání dlouhodobých aktiv. V praxi může být vyrovnaný, deficitní nebo přebytkový. U kapitálového účtu se předpokládá, že případný deficit je dorovnán návratnými příjmy. Dluhová služba lze řešit odděleně. Úroky z dluhu jsou vždy evidovány v běžném rozpočtu, ale splátky jistiny mohou být evidovány i v běžném, ale i v kapitálovém rozpočtu.

3.4.2 Příjmy územních rozpočtů

Se zvyšující se decentralizací veřejné správy na územní samosprávu se zvyšuje i tlak na posílení vytváření vlastních příjmů územně samosprávných celků. „O vlastních příjmech budeme hovořit, pokud o jejich objemu a struktuře může rozhodovat územní samospráva.“ (Provazníková, 2015, str. 75).

Budeme-li uvažovat o struktuře příjmů územních rozpočtů, můžeme se setkat s různou posloupností základních kategorií příjmu. Např. jak uvádí Provazníková, 2015, str. 76, příjmy dělí nejprve na čtyři kategorie a to daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry nebo půjčky a až následně tyto kategorie člení na příjmy návratné a nenávratné. Oproti tomu Kukalová, Pfeiferová, 2022, str. 34 člení příjmy obcí nejprve na dvě základní kategorie, na příjmy návratné a nenávratné. Teprve pak následuje podrobnější rozdělení. Toto členění lze subjektivně vnímat jako přehlednější.

Obrázek 1 : Struktura příjmů

Bez ohledu na posloupnosti členění jsou však jednotlivé skupiny vždy tvořeny podle rozpočtových pravidel a mají sloužit k uspokojování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Přibližně 2/3 příjmů obcí jsou daňové příjmy. Jsou tak nejvýznamnějším příjmovým zdrojem. Mezi další finančně významné můžeme začlenit příjmy z transferů a dotací. Nejmenší podíl v příjmech, v rozsahu přibližně 10%, mají nedaňové příjmy. V nedaňových příjmech jsou zařazeny vlastní příjmy z hospodářské činnosti obcí a hospodářské činnosti právnických osob, jichž je obec zřizovatelem.

3.4.3 Daňové příjmy

Jak je výše uvedeno, daňové příjmy jsou nejvýznamnější položkou na příjmové straně rozpočtů územně samosprávných celků. Daň je povinná platba do rozpočtu a její charakteristickou vlastností je její nenávratnost, neekvivalentnost a neúčelovost. Správcem daní v České republice jsou orgány Finanční správy České republiky a Celní správy. Legislativně jsou ošetřeny jednotlivými daňovými zákony. Způsob rozdělování jejich výnosů je také u každé daně specifický. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní pak stanovuje do jakého rozpočtu příslušná daň, případně její část plyne.

Z hlediska základního členění daní rozlišujeme daně svěřené nebo sdílené. Svěřené daně, nebo také daně výlučné jsou daně, jejichž výnos jde do rozpočtu obce, na jejíž území byl výnos vybrán. Mezi výlučné daně patří daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob, placená obcí. Na rozdíl od svěřené daně se daně sdílené přerozdělují, resp. rozdělují se její výnosy mezi více rozpočtů, tedy mezi státní rozpočet, rozpočty obcí a rozpočty krajů. Mezi tyto daně patří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, a daň z hazardních her.

- **Svěřené (výlučné) daně**

Správcem a výběřčím těchto daní je Finanční správa České republiky, příjemcem celého výnosu z těchto daní jsou obce. Jedná se o daň příjmu právnických osob placená obcí, ta jako právnická osoba podává daňové přiznání k dani z příjmu právnických osob, ale daň pouze zúčtuje z výdajového účtu na příjmový a daň z nemovitých věcí. Daň z nemovitých

věcí je legislativně upravená zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, kdy příjemcem je vždy ta obec, na jejímž území se zdaňovaná nemovitost nachází. Daně ještě rozlišujeme na daně ze staveb a daně z pozemků.

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky na území České republiky vedené v katastru nemovitostí, poplatníkem pak fyzická nebo právnická osoba, která pozemek vlastní. Předmětem daně ze staveb a jednotek jsou všechny tyto nacházející se na území České republiky, poplatníkem je opět právnická nebo fyzická osoba, která stavbu nebo jednotku vlastní. Zákon stanovuje co je a co není zdanitelná stavba a také jednotlivá osvobození od daně. Z hlediska územně samosprávných celků je významné zejména osvobození od daně z pozemků, staveb a jednotek ve vlastnictví obce nachází-li se na jejím katastrálním území. Další osvobození jsou pak vymezeny §4 ods. 1 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Sazby daní jsou pak stanoveny procentem nebo pevnou sazbou za 1 m² u pozemků, u staveb je to za 1 m² zastavěné plochy, u zdanitelných jednotek na 1 m² upravené podlahové plochy.

V zákoně jsou stanoveny základní sazby daně, které se dále upravují různými koeficienty. Základní koeficient je užíván na stavební pozemky, na stavby a jednotky a je vztažen k počtu obyvatel – viz tabulka č. 4.

Tabulka č. 4 Koeficient pro obce podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	koeficient
do 1000 obyvatel	1,00
nad 1 000 - 6 000	1,40
nad 6 000 - 10 000	1,60
nad 10 000 - 25 000	2,00
nad 25 000 - 50 000	2,50
nad 50 000 + *	3,50
v Praze	4,50

*ve statutárních městech, ve Františkových Lázních,
Poděbradech, v Mariánských Lázních

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí § 6 odst. 4 a

Zákon dále říká, že obec může stavební pozemky, stavby a jednotky v jednotlivých částech obce obecně závaznou vyhláškou zatížit vyšším daňovým koeficientem a to až o tři kategorie, nebo případně i daňově odlehčit snížením kategorie koeficientu o jednu, přičemž koeficient 4,5 lze zvýšit maximálně na koeficient 5,0. Obec také může obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitě věci stanovit místní koeficient v rozsahu 1,1 – 5,0 s přesností na jedno desetinné místo, případně koeficient 1,5 pro stavby a jednotky uvedené v §11, odst. 1 písm. b) až d), (zvýšené podle odstavce 2) a u budov pro rodinnou rekreaci (zvýšené podle odstavce 2) koeficient 2, je-li stavba umístěna v národních parcích a zónách I. chráněných krajinných oblastí. (zákon č. 338/1992 Sb.).

▪ **Sdílené daně**

V případě sdílených daní se jedná o rozdělení výnosů mezi státní rozpočet, rozpočet krajů a rozpočet obcí. Ve sdílených daních do rozpočtu obcí plyne 25,84 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty, daně z příjmu fyzických osob a daně z příjmu právnických osob a dle zákona č. 187/2016 Sb., o hazardních hrách je to 65 % celostátního hrubého výnosu daně z hazardních her ve výši dílčí daně z technických her a 30 % z celostátního hrubého výnosu daně z ostatních dílčích daní.

Přesné rozdělení výnosů určuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územně samosprávným celkům a některým státním fondům. V příloze č. 1 tohoto zákona je stanoveno procento podílení se na celostátním hrubém výnosu dani pro jednotlivé kraje. Podíl jednotlivých obcí je pak stanoven vyhláškou o procentním podílu jednotlivých obcí a vyčíslen v její příloze. Vyhláška je platná vždy od 1. 9. daného roku. Současná účinná vyhláška je vydána pod číslem 249/2022 Sb.

▪ **Místní poplatky**

Místní poplatky jsou vymezené zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tyto poplatky jsou vlastně místní daně a kromě finančních přínosů mohou mít i regulační funkci. Stanovení jejich výše patří do samostatné působnosti obcí v rámci zákonem určených limitů. Správa místních poplatků je pak výkonem přenesené působnosti. Z článku 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod vyplývá obcím možnost ukládání daní a poplatků jen na základě zákona, oprávnění vydávat obecně závazné vyhlášky pak z čl. 104 odst. 3 Ústavy České

republiky. Do nálezů Ústavního soudu platilo, že pro vydání obecně závazné vyhlášky musela mít obec zákonné zmocnění. Ale dle nálezů „Ústavního soudu ze dne 11. prosince 2007 sp. zn. Pl. ÚS 45/06 a sp. zn. Pl. ÚS 35/06 ze dne 22. dubna 2008 platí, že ústavní limity pro vydávání obecně závazných vyhlášek obcí v jejich samostatné působnosti jsou určeny přímo článkem 104 odst. 3 Ústavy ČR, což znamená, že obce jsou tímto článkem dostatečně zmocněny k ukládání povinností a nepotřebují i výslovné zákonné zmocnění. Výjimkou je i nadále ukládání daní a poplatků, a to vzhledem k citovanému článku 11 odst. 5 Listiny.“ (Metodické doporučení 3.1, 2022 str.14)

Z hlediska věcného rozlišujeme poplatek ze psů, poplatek z pobytu, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a poplatky za komunální odpad. Zákon vymezuje jednotlivé poplatky, rozlišuje kdo nebo co je objektem poplatku kdo je plátcem a kdo správcem, způsob evidence, případně kdo a za jakých podmínek je od poplatku osvobozen. Zároveň jsou součástí legislativního vymezení i základní částky a způsob jejich výpočtu.

Místní poplatky jsou poplatky čistě individuální a obce je mohou v rozsahu tohoto zákona zavést dle vlastního uvážení. Z hlediska dopadu na všechny obce lze ale vyčlenit poplatek za komunální odpad. Každá obec produkuje nějaký komunální odpad, za jehož likvidaci musí oprávněné firmě platit. Proto poplatek za komunální odpad je předmětem výběru ve všech územně samosprávných celcích na nižších úrovních.

Zákon umožňuje zavést poplatky za komunální odpad za obecní systém odpadového hospodářství nebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Obec může zavést za jedno poplatkové období pouze jeden z výše uvedených poplatků. Vzhledem k tomu, že současná společnost je velkým producentem komunálního odpadu je na tuto oblast brán zvýšený zřetel a je zde snaha o co nejpřesnější měření produkce odpadů i právě od jednotlivců. Cílem je přesný monitorovací systém, který bude na základě technologií umožňovat konkretizovat skutečnou produkci. Než se podaří společností specializovaným na svoz odpadu zmodernizovat zařízení svozu je určena metodika vybírání poplatku právě výše uvedeným zákonem. Nicméně zavedení poplatku, jakož i vybraná metodika a sazba

poplatku musí být dle § 14 stanovena obecně závaznou vyhláškou obce na každé poplatkové období.

Jak se ukazuje, zákonem limitované částky nemusí v menších obcích stačit na reálné poplatky za likvidaci komunálního odpadu. Obce kromě toho musí zajišťovat likvidaci tříděného odpadu a nebezpečného odpadu. Odpadové hospodářství ve svém součtu může být i výrazným výdajem a obce dotují likvidaci odpadu z běžného rozpočtu.

▪ **Správní poplatky**

Legislativní základ je obsažen v zákoně č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, kdy správním poplatkem rozumíme úplatu za výkon státní správy. Jde tedy vlastně o ekvivalentní platbu, za kterou plátce obdrží určitou protihodnotu. Konkrétní činnosti jsou vymezeny v sazebníku poplatků, který je přílohou zákona. Sazby jsou pak stanovené pevnou sazbou nebo procentní sazbou. Správcem správních poplatků jsou jednotlivé orgány obcí.

3.4.4 Ostatní daňové příjmy

▪ **Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí**

Tyto poplatky patří mezi ostatní daňové příjmy obce. Vybírání těchto poplatku se řídí vždy příslušnými zákony, ve kterých je mimo jiné legislativně upraveno kdo je správcem, kdo je příjemcem poplatku, sazba a případně i určuje způsob využití konkrétního poplatku. Jde o poplatek :

- za povolení vypouštění odpadních vod do vod podzemních – jedná se hlavně o přečištěné odpadní vody ze zařízení určeného k čištění odpadních vod. Správcem i příjemcem poplatku je obec – upravuje zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

- za uložení odpadů, místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a to v rámci zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech

- za oprávnění provádět ložiskový průzkum a úhrada z dobývacího prostoru – poplatek je za každý započatý hektar plochy dobývacího prostoru ve vymezení na povrchu, ve kterém právnické nebo fyzické osoby v rámci své podnikatelské činnosti provádí průzkum, vyhledávání nebo dobývání nerostných surovin nebo jinou hornickou činnost. Správcem poplatku je Báňský úřad, příjemcem výnosu obec dle zákona ČNR č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu a případně zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

- za kácení dřevin dle zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a poplatky za půdní management. V těchto poplatcích jsou například odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu dle zákona 334/1992 Sb., o ochraně půdního zemědělského fondu a poplatek za odnětí dle zákona č. 289/1995 Sb. o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon).

3.4.5 Vlastní nedaňové příjmy

Jsou to příjmy, které plynou obci především ze své činnosti a jejich výše se tedy odvíjí od velikosti vlastního majetku, případně dle efektivnosti a výnosnosti vlastního podnikání. Převážně jsou to tedy příjmy z vlastního majetku, různé užitelské poplatky, příjmy sankční povahy a další nedaňové příjmy. Podrobně jsou tříděny dle platné rozpočtové skladby.

▪ Příjmy z majetku

U vlastního majetku obce je vždy vhodná finanční analýza. Zastupitelstvo obce by mělo průběžně vyhodnocovat, zda je možné majetek efektivně využívat, porovnávat náklady na jeho údržbu s finančními výkony majetku a v neposlední řadě i soulad s dlouhodobými záměry a cíli. Pokud je v obci vytvořen strategický plán, dá se i v něm najít potřebná kritéria pro rozhodování jak nakládat s majetkem a zda je i třeba součástí některých budoucích strategických rozhodnutí. Ve většině případů se dá spíše klonit k pronájmům majetku než

upřednostnit jednorázový příjem z jeho prodeje, nicméně samozřejmě lze některý majetek vyhodnotit jako zbytečný nebo neúměrně zatěžující výdaji na jeho údržbu nebo provoz rozpočet obce, a pak je jeho prodej v souladu s filozofií dobrého hospodáře

▪ **Příjmy z vlastního podnikání**

Obec může také svůj majetek, který bezprostředně nepotřebuje využít k vlastnímu podnikání. Podnikání může být formou vlastního podniku, nebo formou spoluúčasti v jiných municipálních podnicích. Obec také může provádět různé finanční operace s volnými peněžními prostředky. Nicméně vzhledem k tomu, že zastupitelstvo obce nakládá s obecním majetkem je před každým takovýmto rozhodnutím potřeba udělat důkladnou finanční analýzu možných zisků nebo výnosů, ale i rizik. Pokud je majetek použit na založení firmy za účelem zajištění veřejných statků, nemusí být z takového podniku peněžité zisk, ale například nefinanční zisk ve formě vylepšení životních podmínek nebo rozvojem určitých oblastí obce.

Při využití majetku formou finanční investic je výběr zvoleného způsobu neméně důležitý a dá se předpokládat využití profesionálního finančního poradce. I když se ale bude zastupitelstvo obce, v rámci svých investičních strategií, pohybovat pouze v rozsahu strategie konzervativní nebo vyvážené a využívat investiční instrumenty doporučené a relativně bezpečné, přesto může dojít i k málo obvyklým rizikům. Takové riziko se ukázalo na začátku roku 2022, kdy došlo k uzavření poboček Sberbank CZ a ukončení její činnosti na území České republiky. Přesto, že banka nevykazovala žádné známky nezdravého vývoje nebo jiných problémů, politická situace a málo předvídatelný vojenský konflikt na Ukrajině dokázal změnit pozici banky na trhu a to v podstatě ze dne na den. Následně bylo nutno pro vyplácení náhrad za veškeré pojištěné vklady vložené na účtech této banky aktivovat Fond pojištění vkladů a tyto byly vypláceny pouze do výše zákonného limitu tedy 100 000 eur, což ne vždy dosahovalo výše uložených prostředků

▪ **Uživatelské poplatky**

Uživatelské poplatky jsou zaváděny zejména u smíšených veřejných statků a jejich typickou vlastností je, že každý uživatel platí podle skutečné spotřeby. Jejich zaváděním

obec může zastupitelstvo vytvářet tlak na zefektivnění nebo omezení využívání jednotlivých veřejných statků. Konkrétní výši pak stanovuje s přihlédnutím k charakteru statku, četnosti jeho využití a dalším skutečností.

- **Příjmy sankční povahy, ostatní nedaňové příjmy**

Územně samosprávně celky mohou ukládat pokuty a to na základě přestupkových řízení. Tyto se řídí zejména podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Do této oblasti spadají i pokuty vystavené místní policií v rámci blokového řízení, i část výnosů z pokut za porušení předpisů na ochranu životního prostředí a z porušení vodohospodářských předpisů.

Obce resp. zastupitelstvo obce může také v rámci svých pravomocí zřizovat různé peněžní fondy a to účelové nebo neúčelové např. na k využití pro budoucí období, ukládání přebytků z minulých období, pro pořádání veřejných sbírek, a další.

3.4.6 Dotace a transfery

V rámci veřejných rozpočtů mohou plynout do rozpočtů územně samosprávných celků velké objemy příjmů a to ve formě dotací a transferů. Dotace pak můžeme rozdělit z hlediska užití na dotace běžné, tedy dotace pravidelné a sloužící k financování běžných provozních výdajů nebo kapitálové, tedy zejména investiční dotace, sloužící jako finanční pomoc při zajištění poskytování veřejných statků ve standardní kvalitě. Dotace můžeme také dělit z hlediska nárokovatelnosti na dotace nárokové, na které mají obce nárok automaticky a jsou poskytovány pravidelně nebo nenárokové, o které obce musí řádně žádat dle daných pravidel, a k jejímž získání musí splnit daná kritéria.

Dotační systém v roce 2023 v ČR má celou řadu nedostatků, ale i přes to je pro mnohé obce, zejména pro ty s nižšími rozpočtovými objemy, dotace jediná možnost jak realizovat investiční záměry v oblasti poskytování veřejných služeb.

Nárokové dotace jsou schvalovány v rámci zákona o státním rozpočtu na daný rok, obec je tedy musí dostat a jedná se tedy o předvídatelný příjem. Dále jsou ze státního

rozpočtu z kapitoly všeobecná pokladní správa poskytovány některé účelové dotace, jako jsou dotace určené na přípravu a konání voleb, některé dotace na rozvoj regionálního školství a další vybrané investiční dotace. Z tohoto rozpočtu se vyplácí po schválení i mimořádné dotace související například s likvidací následků živelných pohrom. Další dotace a to jak běžné tak i kapitálové jsou poskytovány z rozpočtových kapitol příslušných ministerstev, nebo i z některých státních mimorozpočtových fondů. Obce mohou také získat dotace od krajů a to na základě přerozdělení dotací ze státního rozpočtu nebo i v rámci grantů.

Za plnění úkolů v přenesené působnosti dostávají obce běžný nárokovatelný příspěvek na výkon státní správy. Toto je legislativně podpořeno v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích v § 62, ve kterém je tento nárok zakotven. Výkon státní správy obce hradí také z příjmu správních poplatků a příjmu sankčních plateb. Nicméně v souvislosti s výdaji nutnými pro výkon veřejné správy, ke kterým je obec zákonem pověřena je neméně důležité ustanovení § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, které udává, že tyto výdaje jsou hrazeny z rozpočtu obce a vyplývá z něj, že na výkon státní správy má obec použít i vlastní např. daňové rozpočtové příjmy.

Další dotační příjmy mohou obce získat i z prostředků Evropské unie. Tyto fondy slouží zejména k podpoře hospodářského růstu jednotlivých členských států Evropské unie, tak aby se snižovaly sociální a ekonomické rozdíly mezi jednotlivými státy a byl lépe stimulován jejich vyvážený vývoj. Prostředky jsou poskytovány ze strukturálních, investičních a ostatních fondů, případně obec může čerpat i z některých dalších národních operačních programů, které jsou spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů, některých programů přeshraniční spolupráce, případně z programu na rozvoj venkova.

3.4.7 Návrtné příjmy

Územně samosprávné celky mohou využívat také návratné zdroje. V zásadě pak jde o čerpání ze tří základních zdrojů. Jde o úvěry z komerčních bank nebo institucí, emisi komunálních dluhopisů nebo půjčky nebo výpomoci od jiných subjektů. V některých

případech a na ryze účelové investice se dá čerpat úvěr například u Národní rozvojové banky, také zápůjčky z rozpočtu Státního fondu životního prostředí a z rozpočtu Státního fondu podpory investic. Dají se samozřejmě čerpat i standartní úvěry krátkodobé nebo dlouhodobé, různé překlenovací úvěry, kontokorentní úvěry a další finanční produkty. Každému rozhodnutí obce by ale měla předcházet důkladná finanční analýza, odhad únosné výše dluhové služby a vyhodnocení přínosů. Dlouhodobé úvěry by ale neměly sloužit k financování běžných výdajů, ale pouze k financování investičních projektů.

V řadě zemí se snaží bránit předluženosti územních samospráv a tak vytváření pravidla k omezení zadlužení. V České republice jsou stanovena pravidla rozpočtové odpovědnosti v § 17 - § 18 v zákoně č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Tabulka č. 5 Vývoj celkového dluhu územních rozpočtů (v mld. Kč)

ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stav na účtech celkem	139,40	153,40	159,40	212,10	248,80	258,90	299,20	320,10	367,50
Dluh celkem	121,60	119,10	116,30	95,60	90,80	91,20	90,90	94,40	96,10
Rozdíl	17,80	34,30	43,10	116,50	158,00	167,70	208,30	225,70	271,40

Zdroj: vlastní zpracování

dle www.mfcr.cz, Zadluženost územních rozpočtů v roce 2021 vydáno 15. 11. 2022

V dlouhodobém horizontu je patrné, že dluh územně samosprávných celků od roku 2017 mírně roste, ale také roste i stav peněžních prostředků na účtech. Z dostupného celkového monitoringu hospodaření územně samosprávných celků za rok 2021, ve kterém Ministerstvo financí ČR sleduje všechny zákonné ukazatele vyplývá, že *hospodaření územně samosprávných celků je až na některé výjimky stabilní a ve velice dobré kondici.*(MFČR, 2022).

Zdrojem návratných příjmů mohou být také vydané směnky, dluhopisy, komunální dluhopisy. Nicméně dle Ministerstva financí ČR dluh z komunálních dluhopisů vykazovalo ke konci roku 2021 pouze hlavní město Praha.

3.4.8 Výdaje územních rozpočtů

Územně samosprávné celky jsou ze zákona povinny poskytovat veřejné služby a statky a to nejen v rámci vlastních potřeb, ale také v rámci decentralizačních procesů veřejné správy v rozsahu jím delegovaných pravomocí. Úroveň a kvalita zabezpečování veřejných služeb a statků ve většině případů není přesně specifikována, nicméně v některých oblastech lze ve společnosti vysledovat určitý úzus, na jehož dodržení vytváří určité společenské nebo sociální skupiny tlak. Na strukturu výdajů mohou mít v nemalé míře vliv také demografické faktory a některé místní podmínky a v neposlední řadě se na výši a struktuře výdajů podílí i státní ekonomická situace, která sice nemusí mít přímý vliv na běžné výdaje územních samospráv, ale vliv na kapitálové výdaje je zřejmý. Třídění jednotlivých výdajů upravuje vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

Nejjednodušší je členění výdajů z ekonomického hlediska na výdaje běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou výdaje zajištění běžných potřeb obce, jako jsou např. provozní náklady, nákup služeb, sociální dávky a to v daném kalendářní období. Tyto výdaje jsou zpravidla opakující se. Kapitálové výdaje obce slouží k financování dlouhodobých potřeb zejména investičního charakteru a jsou většinou jednorázové a dlouhodobého charakteru.

Z hlediska rozpočtové skladby je to pak třídění druhové, kde jsou výdaje rozděleny na neinvestiční a investiční. Investiční, jak název napovídá, jsou veškeré investiční výdaje související s nákupem majetkových podílů, nákupy akcií, investiční transfery a další. Neinvestiční jsou pak výdaje ostatní. Současně lze výdaje členit na návratné a nenávratné. O návratné výdaje jde, půjčí-li územně samosprávný celek krátkodobě finanční prostředky.

Podle charakteru infrastruktury členíme výdaje na ekonomickou infrastrukturu, např. pro výrobní účely podnikům zabezpečující služby, také na výstavbu komunálních bytů, veřejných komunikací, ČOV a další infrastruktury a sociální infrastrukturu, do které jsou zahrnuty výdaje na vzdělání, provoz sociálních zařízení, péče o zdraví a další.

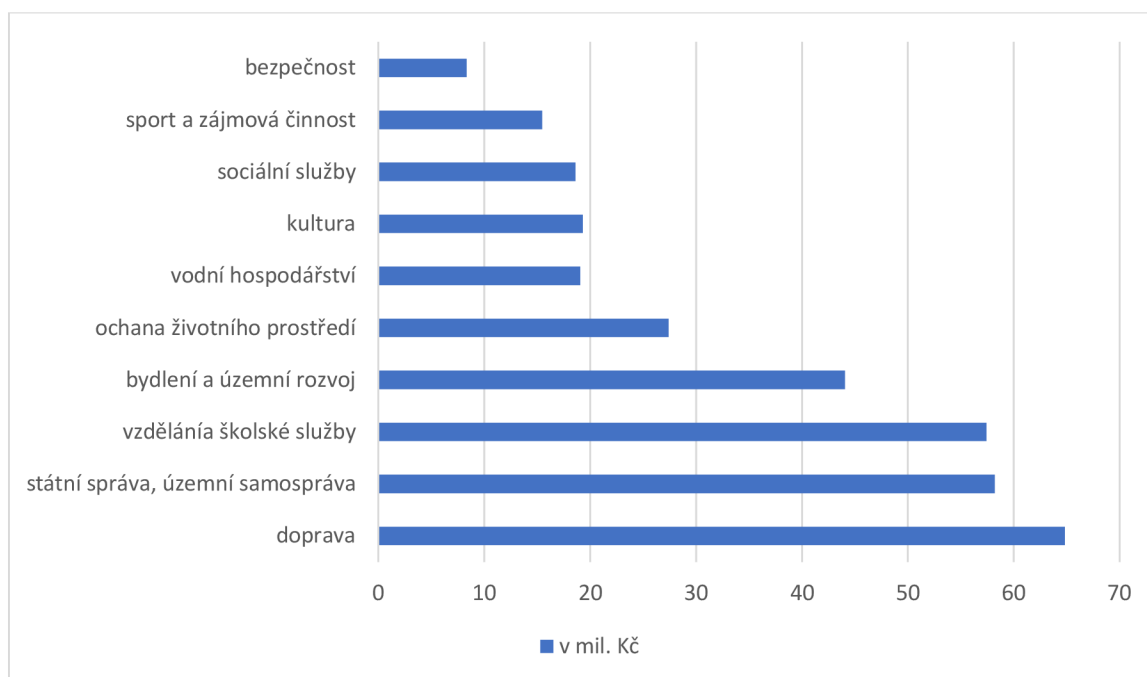
Podle funkcí veřejných financí výdaje dělíme na výdaje alokační činnosti, redistribuční činnosti a výdaje se stabilizačními účinky. Do skupiny alokačních činností řadíme nákupy zboží a služeb, výdaje na veřejné statky, poplatkové služby, případně hrazení

ztrát z činnosti vlastních podniků územně samosprávných celků. Redistribučními činnostmi jsou činnosti spojené s peněžními transfery. Kraje pak zpravidla poskytují některé transfery do rozpočtu obcí pro snížení asymetrie v ekonomickém vývoji jednotlivých obcí. Výdaje v oblasti nákupu statků a služeb, kterými se může ovlivnit poptávka v daném regionu a napomáhají tak stabilizovat zaměstnanost mají funkci stabilizační.

Z hlediska plánování jsou to pak výdaje plánované, což jsou mandatorní výdaje a s nimi spojené i výdaje za výkon samostatné a přenesené působnosti obcí, případně výdaje na splácení úroků a další a neplánované, což jsou neočekávané a nahodilé výdaje zpravidla na odstraňování živelných katastrof, případně jiných škod, případně i výdaje sankčního charakteru.

Dle Ministerstva financí České republiky mají kapitálové výdaje od roku 2017 jen mírně vzrůstající tendenci, odvětvové směřování je z dlouhodobého hlediska v podobném gardu. Přesnější rozvrstvení je patrné z grafu č. 1. Dá se předpokládat, že i v nejbližších letech budou jednotlivé odvětvové výdaje v podobných objemových poměrech.

Graf č. 1 Odvětvové výdaje obcí k 31. 12. 2021

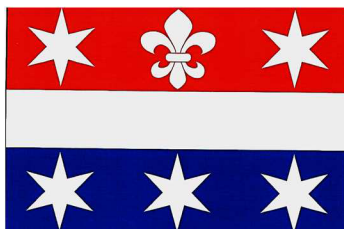

Zdroj: vlastní zpracování

dle www.mfcr.cz, Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí vydáno 17. 3. 2022

4 Vlastní práce

4.1 Obec Čeminy

Obec Čeminy (LAU 2 - CZ0325 558711) se nachází v Plzeňském kraj (NUTS 3 - CZ032) v okrese Plzeň-sever (LAU 1 – 0325) přibližně dvanáct kilometrů od města Plzně a má rozlohu 10,44 km².

První písemná zmínka o obci je z roku 1239, kdy patřila ke kladrubskému klášteru. Součástí obce je i zámek. Tento byl, kolem roku 1700, pravděpodobně v místě stávající tvrze, vystavěn jako organizační a správní středisko pro statky Touškovského probošství Čeminy, Komberk, Touškov, Dobronice, Doubrava a Plešnice. Po zrušení kladrubského kláštera by zámek oddělen a nejprve propůjčen a následně r. 1806 prodán dvornímu radovi Erbenovi, který původní barokní zámek přestavěl v empírovém slohu. Součástí areálu byl také pivovar. Na zámku se vystřídalo několik majitelů. V poválečném období se stal součástí státního statku a až do roku 1989 sloužil jako prostory pro občanskou vybavenost obce. Byla v něm umístěna mateřská škola, kanceláře zemědělského družstva, závodní jídelna a byty (www.ceminy.cz, Historie). Po roce 1989 byl zámek v restituci vrácen rodině Mašínů, která ale po několika letech hospodaření na něm zámek prodala majiteli, který ho vlastní až po současný rok 2023. Ten celý areál zámku využívá pro zemědělskou výrobu a objekt vlastního zámku pro bydlení a kanceláře pro vlastní potřebu.

Součástí obce je i místní část Komberk, v jejíž blízkosti jsou i pozůstatky hradu Komberk. Tento zaniklý hrad se nacházel mezi vesnicí Čeminy a Dolní Vlkýš. Hrad byl pravděpodobně vystavěn v místě sídliště neolitických kultur. Prvním známým držitelem byl Ojří z Komberka s datováním z roku 1313. Hrad byl mnohokrát prodán a předpokládá se, že hrad byl minimálně dvakrát dobyt. Po posledním prodeji v roce 1558 byl pravděpodobně

ponechán bez údržby a od této doby se uváděl jako pustý. V roce 2023 jsou dochované pouze terénní pozůstatky staveb a opevnění. (www.hrady.cz, Komberk)

Obec měla i svou vlastní školu. V obci Čeminy byla škola už od roku 1869, ale tato byla pouze německá. V tomto období bylo v obci 53 německých dětí, ale také 51 dětí českých. V roce 1920 byla v této škole otevřena jedna třída pro české děti. V témže roce poskytl místní velkostatkář Klička pozemek na výstavbu vlastní budovy české školy a to za polovinu ceny. Vlastní výstavba se zrealizovala mezi roky 1921 – 1923 a první školní rok v nové budově začal v září 1923. Škola byla dvoutrídňá. Ke konci 2. světové války byla ve škole ubytována americká armáda. Po jejím odchodu v říjnu 1945 škola opět sloužila jako dvoutrídňá, se čtyřmi postupovými ročníky. Ještě v roce 1960/1961 navštěvovalo školu 47 dětí. V posledním školním roce 1974/1975 byla škola již jen jednotřídňá a navštěvovalo ji pouze 8 žáků. Uzavřena byla 27. června 1975. Děti z obce Čeminy dále navštěvovali a navštěvují školu ve Městě Touškově (Michalec, str. 118-119). Budova je v současnosti nevyužívána a je ve vlastnictví soukromého investora určená na přestavbu.

Zaznamenaný počet obyvatel v obci kolísal, nevíce obyvatel měla v roce 1890 a to 625 obyvatel. Od té doby počet postupně klesal až na 225 obyvatel v roce 2001. Tento trend se ale v posledních dvaceti letech otočil a je mírně rostoucí. V současné době příchodem nových investorů a vlivem zvýšené porodnosti posledních čtyř let je v obci dle statistického úřadu k 1. 1. 2023 293 obyvatel.

Obec Čeminy byla samostatná až od 1. července 1980. V tomto roce se stala součástí Města Touškova a byla jí až do 23. listopadu 1990. Po sametové revoluci v roce 1989 obec usilovala znovu o svou samostatnost a 24. listopadu 1990 se společně s osadou Kumberk stala opět samostatnou obcí. Původně byla součástí obce ještě osada Kuští. Její obyvatelé ale v referendu rozhodli, že zůstanou součástí Města Touškova.

Obec Čeminy tedy znovu vznikla dle nových právních úprav podle zákona č. 367/1990 Sb. o obcích (tento zákon je již zrušen) ve znění pozdějších předpisů dnem voleb do obecního zastupitelstva v roce 1990. Obec vykonává svoje funkce podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů. V roce 2023 je obec Čeminy obcí se samostatnou

působností a rozhoduje ve věcech patřící do této působnosti (dle §35 odst 1). Obec spadá pod obec s rozšířenou působností Nýřany, pověřená obec je pak Město Touškov.

Od roku 2020 obec užívá znak a vlajku obce. V roce 2019 zastupitelstvo obce nechalo vypracovat firmu Heraldika s. r. o. jejich variantní návrhy, 20. 12. 2019 jeden návrh vybralo a schválilo (Usnesení ZO č. 6/2019). Následně obec požádala o schválení a udělení znaku a vlajky obci. Dne 12. 2. 2020 byly symboly v této navrhované podobě rozhodnutím předsedy Poslanecké sněmovny obci Čeminy uděleny. Popis Návrhu znaku a vlajky pro obec Čeminy viz. *příloha č. 13*.

4.1.1 Samospráva obce

Obec Čeminy má jako nejvyšší správní orgán zastupitelstvo. Rozhoduje o věcech patřících do samostatné působnosti. Ve věcech přenesené působnosti stanoví-li tak zákon o obcích nebo zvláštní zákon. K vyhrazení dalších pravomocí přijímá zastupitelstvo samostatné usnesení tak, aby bylo zřejmé, od kterého data si další pravomoci vyhradilo. S přihlédnutím na počet obyvatel a velikost územního obvodu je stanoven počet zastupitelů na 7 členů a to rozhodnutím zastupitelstva (Usnesení ZO 3/8/2022).

Obec má pouze dva zákonné výbory – kontrolní a finanční výbor a jednoho zaměstnance Obecního úřadu – technicko-hospodářského pracovníka. Finanční a kontrolní výbor má každý předsedu výboru a dva členy, kteří jsou zároveň zastupiteli obce. Ostatní činnosti a potřeby obce jsou řešeny Smlouvami o dílo, případně Smlouvami o provedení činnosti. Jedná se např. o správu obecních lesů, údržba zeleně v obci, odklizení sněhu atp.. Obec má zároveň ve svěřenecké péči jedno občana obce.

V komunálních volbách v září 2022 byla provedena řádná volba nových členů zastupitelů ze dvou samostatných nezávislých stran a to Společně pro obec (72,42 % hlasů) a Sdružení nezávislých kandidátů pro Čeminy (27,57 hlasů). Počet získaných mandátů byl v poměru 5:2. Počet voličů v seznamu byl 236, volební účast 65,25 %. (www.volby.cz, 2022, Čeminy) Jako starostka obce pak byla opětovně zvolena rozhodnutím zastupitelstva Jitka Hyřhová, místostarostka Bc. Petra Brejchová. Starostka obce je, vzhledem k počtu obyvatel, neuvolněná, ale zastupitelstvo se rozhodlo požádat o uvolnění starostky na každé

pracovní pondělí a toto uvolnění zaměstnavateli kompenzuje - refunduje v dohodnuté částce. Všem členům zastupitelstva obec poskytuje za výkon funkce měsíčně odměnu. Její výše byla rozhodnutím zastupitelstva na začátku volebního období pro všechny členy zastupitelstva stanovena jako nižší, než je maximální výše odměn poskytovaných členům zastupitelstva dle prováděcího právního předpisu a byla stanovena na dobu trvání celého volebního období (Usnesení ZO č. 3 – 10 z ustavujícího zasedání Zastupitelstva obce Čeminy dne 18. 10. 2022).

Dle záznamů v Kronice obce Čeminy počet zastupitelů v jednotlivých obdobích kolísal:

1990 – 1994	starosta obce	Jaroslav Štork	+ 9 zastupitelů obce
1994 – 1998	starosta obce	Bohuslav Znamenáček	+ 8 zastupitelů obce
1998 – 2002	starosta obce	Václav Brejcha	+ 7 zastupitelů obce
2002 – 2006	starosta obce	Václav Brejcha	+ 4 zastupitelé obce
2006 – 2010	starostka obce	Hama Mourková	+ 6 zastupitelů obce
2010 – 2014	starostka obce	Hama Mourková	+ 6 zastupitelů obce
2014 – 2018	starostka obce	Hama Mourková	+ 6 zastupitelů obce
2018 – 2020	starostka obce	Hama Mourková	+ 6 zastupitelů obce
2020 – 2022	starostka obce	Jitka Hyťhová	+ 6 zastupitelů obce
2022	starostka obce	Jitka Hyťhová	+ 6 zastupitelů obce

4.1.2 Infrastruktura a majetek obce

Obec má vodovodní síť, ale nemá kanalizační síť. Odkanalizování je řešeno formou DČOV a jímek na vyvážení. Veřejné osvětlení obec vlastní pouze v části Kumberk, ostatní veřejné osvětlení má obec v nájmu od společnosti ČEZ – Energetické služby, s. r. o.. Z budov pak v současnosti obec vlastní pouze budovu obecního úřadu, kapličku, budovu hasičské zbrojnice a rodinný dům o dvou bytech. Obec nemá žádnou občanskou vybavenost. Veškerá základní občanská vybavenost je zajištěna v sousedním Městě Touškově a jednou týdně do obce zajíždí pojízdná prodejna masa a uzenin. V rámci dopravní obslužnosti obce zajíždí dopravce ID Plzeňského kraje. V obci jsou evidovány pouze tři spolky Sbor

dobrovolných hasičů, Honební společnost Čeminy – Kumberk a Myslivecký spolek Diana Čeminy / Kumberk a zájmové sdružení včelařů (www.ceminy.cz, Spolky a sdružení).

4.1.3 Socioekonomické ukazatele obce

Při výpočtu ukazatelů je kalkulováno s počtem obyvatel uváděného v Katalogu produktů - Počet obyvatel v obcích Českého statistického úřadu a to vždy k 1. lednu následujícího kalendářního roku. Tedy 1. 1. 2019 – 264 obyvatel, 1. 1. 2020 – 273 obyvatel, 1. 1. 2021 – 290 obyvatel, 1. 1. 2022 – 293 (149 mužů, 144 žen), 1. 1. 2023 – 293 (149 mužů, 144 žen).

V roce 2023 má obec do 1000 obyvatel se základním koeficientem pro výpočet daně z nemovitých věcí 1. Zastupitelstvo obce v minulosti a ani pro rok 2023 nikdy nestanovila zvýšení koeficientu ani neuzívá koeficient 1,5, který by byl stanovený veřejnou vyhláškou. Také ani Místní koeficient daně z nemovitých věcí není v žádné části stanoven.

Příjmy na obyvatele

- 2020 – $6\,173.198,07 / 290 = 21.286,89$ Kč
- 2021 – $6\,585.127,86 / 293 = 22.474,83$ Kč
- 2022 – $7\,435.880,29 / 293 = 25.378,43$ Kč

Daňové příjmy na obyvatele

- 2020 – $4\,479.588,18 / 290 = 15.446,86$ Kč
- 2021 – $5\,406.547,60 / 293 = 18.452,38$ Kč
- 2022 – $6\,141.777,01 / 293 = 20.961,70$ Kč

Daň z nemovitosti na obyvatele

- 2020 – $459.729,35 / 290 = 1.585,27$ Kč
- 2021 – $699.865,02 / 293 = 2.388,62$ Kč
- 2022 – $579.290,96 / 293 = 1.977,10$ Kč

Místní daně a poplatky na obyvatele

- 2020 – $217.247,83 / 290 = 935,34$ Kč
- 2021 – $211.208,00 / 293 = 720,85$ Kč
- 2022 – $300.870,00 / 293 = 1.026,86$ Kč

Kapitálové příjmy na obyvatele

- 2020 – $465.150 / 290 = 1.603,97$ Kč
- 2021 – $0 / 293 = 0$ Kč
- 2022 – $0 / 293 = 0$ Kč

Kapitálové příjmy obce byly vždy tvořeny pouze prodejem pozemků.

Výdaje na obyvatele

- 2020 – $5\,451.813,63 / 290 = 18.799,36$ Kč
- 2021 – $3\,716.796,21 / 293 = 12.685,31$ Kč
- 2022 – $4\,543.486,05 / 293 = 15.506,78$ Kč

Běžné výdaje na obyvatele

- 2020 – $5\,343.173,63 / 290 = 18.424,74$ Kč
- 2021 – $3\,535.866,21 / 293 = 12.067,80$ Kč
- 2022 – $4\,253.086,05 / 293 = 14.515,65$ Kč

Finanční úspora obce

- **brutto úspora = příjmy – výdaje snížené o splátky dluhů**

Obec Čeminy nemá žádné úvěry a ani v roce 2023 tedy nesplácí žádné dluhy.

- 2020 – $6\,173.198,07 - 5\,451.813,63 = 721.384,44$ Kč
- 2021 – $6\,585.127,86 - 3\,535.866,21 = 3\,049.261,65$ Kč
- 2022 – $7\,435.880,29 - 4\,543.486,05 = 2\,892.394,24$ Kč

(závěrečné rozpočty obce za rok 2020, 2021, 2022)

Na účtech obce k 1. 1. 2023 18,369 mil Kč. Z toho v 2,5 mil je vedeno zvlášť na obnovu vodovodu, ostatní finance jsou k vlastnímu užití. (závěrečný rozpočet za rok 2022)

V současné chvíli se tedy obec nachází v dobré ekonomické kondici.

4.1.4 Připravované záměry v obci v období 2022 – 2026

Obec Čeminy má velmi zastaralý Územní plán obce. Tento je z roku 2008 a má již tři změny územního plánu a v roce 2023 se čeká na nabytí právní moci změny č. 4, která má ale čtyři samostatné podsložky. Současně obec eviduje několik podnětů na uvedení Územního plánu do souladu se skutečným stavem a na jeho úpravu. Lze tedy konstatovat, že Územní plán v roce 2023 neodpovídá potřebám obce, ale neodpovídá ani současnému požadavku na jeho digitalizaci. V roce 2023 obec zahájila komunikaci se zadavatelem územního plánu tedy MěÚ Nýřany, odborem územního plánování a provádí se přípravné práce na zadávacích podkladech. Obec má na nový územní plán vyčleněny v rozpočtu finanční zdroje ve výši 500 tis. a předpokládá v příštím kalendářním roce využití dotačního titulu Plzeňského kraje (PSOV PK)

V roce 2023 má obec rozpracovanou dokumentaci pro územní rozhodnutí na akci: „II/180 – Průtah Čeminy“. Průtah řeší zvýšení bezpečnosti v obci a to od vjezdu do obce ze směru od Města Touškova až do jejího středu k budově obecního úřadu. Bude vytvořen bezpečnostní zpomalovací záliv při vjezdu do obce, provedeny nové chodníky z v celé délce jako jednostranné a v některých úsecích oboustranné, bezpečnostní ostrůvek – místo pro přecházení u zastávky integrované dopravy, v celém úseku dešťová kanalizace s jednotlivými odvodňovacími prvky, uložení kabelových rozvodů veřejného osvětlení pod chodníkové vrstvy a nové těleso vozovky. Tato dokumentace je ve fázi závěrečného projednávání a předpokládá se v polovině roku získání pravomocného rozhodnutí (Usnesení ZO č. 1/11/2023).

Vzhledem k tomu, že součástí řešení je i provedení nového silničního tělesa bude další stupeň řešení se správcem komunikace a to SÚS PK. Náklady budou rozděleny v poměru i dle budoucí realizační fáze. Obec Čeminy bude financovat dešťovou kanalizaci, veškeré chodníky až k silničním obrubníkům a náklady nově vzniklých sloupů VO nad rámec stávajícího počtu a to v rámci podmínek nájemní smlouvy se společností ČEZ. Kabelové rozvody a stávající sloupy VO budou řešeny vlastníkem tedy společností ČEZ. Vlastní silniční těleso a veškeré odvodňovací prvky na něm bude hrazeno SÚS PK. Předpokládaný propočet nákladů uváděný v roce 2023 je pro obec Čeminy 22 mil Kč. Vzhledem k dlouhému horizontu nemá obec v tuhle chvíli rezervovány finanční zdroje na tuto akci, ale

předpokládá se využití některého dotačního titulu v rámci některého Integrovaného regionálního operačního programu spravovaného ministerstvem pro místní rozvoj.

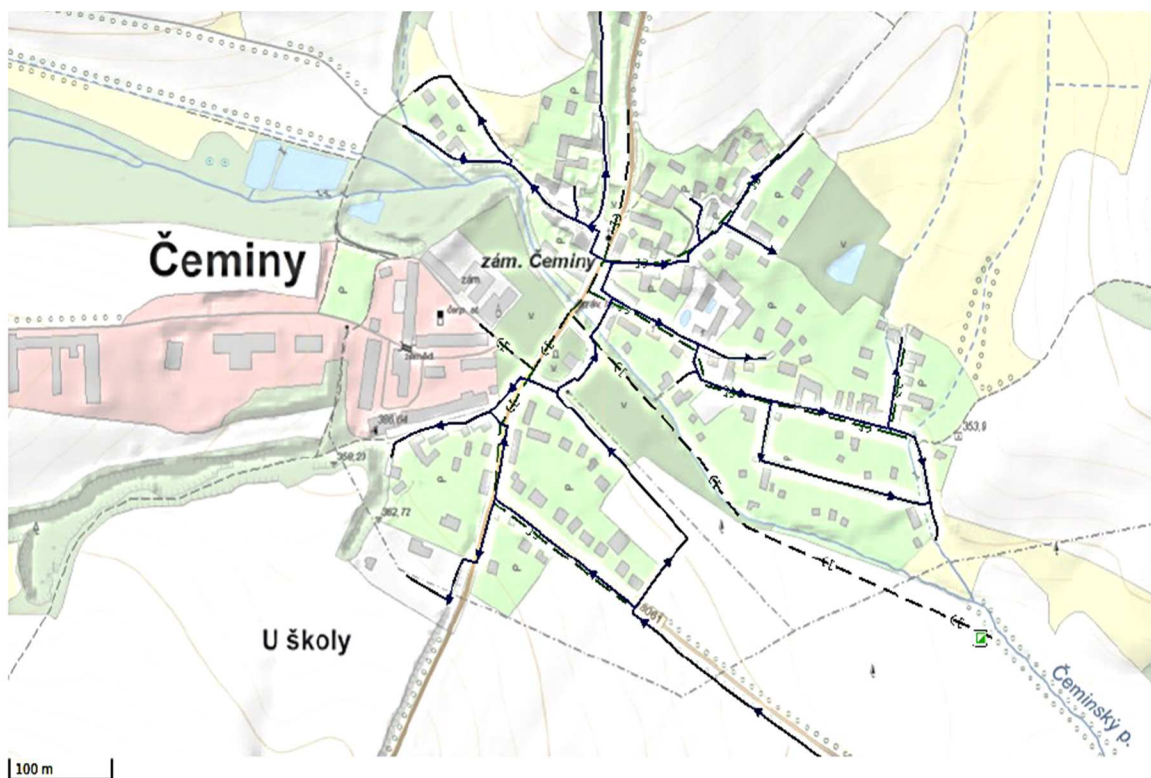
Posledním velkým investičním záměrem v tomto období je prověřit případně vybrat variantu na odkanalizování obce Čeminy. Předpokládá se využití dotačních titulů z „Dotačního programu vodohospodářské infrastruktury“ odboru životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje a „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III“ Ministerstva zemědělství.

4.2 Kanalizace

V roce 2023 je v obci pouze částečná dešťová kanalizace a to ještě s nejasnými trasami a místy vyústění. V minulých letech proběhl monitoring jedné její části, který ale bohužel nevedl k pasportizaci alespoň této trasy.

V minulosti se obec řešením odkanalizování zabývala. V roce 2013 zastupitelstvo obce nechalo vypracovat projektovou dokumentaci pro Územní rozhodnutí „Čeminy – Kanalizace a ČOV“. Tato dokumentace řešila vlastní kanalizační síť i způsob čištění odpadních vod. V únoru roku 2014 obec obdržela pravomocné Územní rozhodnutí, které nabylo právní moci 27. 3. 2014, ale další kroky v řešení problematiky odkanalizování nebyly provedeny. Po komunálních volbách v roce 2018 během následujícího roku nové zastupitelstvo obce otevřelo otázku možnosti řešení odkanalizování obce a chtělo navázat na tuto dokumentaci. Teprve po personálních změnách v únoru 2020 došlo k zpřístupnění některých dokladů k výše uvedenému projektu. Vzhledem k nejasnostem o platnosti Územního rozhodnutí zastupitelstvo vzneslo dotaz na platnost tohoto rozhodnutí u příslušného Stavebního úřadu ve Městě Touškově. Bohužel se ukázalo, že toto rozhodnutí již není platné – viz. příloha č. 1. Proto bude nutné začít řešit odkanalizování znovu od počátku.

Obrázek č. 1 – Odkanalizování obce Čeminy + vodovodní řad – PVRK PK

Legenda:

- ČOV skupinová - návrh
- stoka jednotné kanalizace - návrh
- vodovod

V roce 2023 jsou splaškové vody řešeny převážně jímkami na vyvážení, v některých případech jsou u jednotlivých objektů provedeny domovní čistírny odpadních vod. Tyto mají převážně povolení vypouštění přečištěných splaškových vod do vod povrchových a to přímo do Čeminského potoka nebo některého z jeho levostranných bezejmenných přítoků nebo do vod podzemních přes zasakovací rýhu s aktivní šterkovou vrstvou. U dvou DČOV je povolena likvidace přečištěných splaškových vod rozstříkem na pozemku. Ostatní objekty mají jímky na vyvážení. Ty jsou ve většině případů vyváženy na čistírnu odpadních vod ve Městě Touškově, která je společná ještě pro obce Kozolupy a Bdeněves. V roce 2023 je tato čistírna na hranici kapacitních možností a občanům z těchto obcí již od letošního roku není umožněno zřizovat nová připojení na jednotlivé kanalizační sítě a tuto ČOV, dokud nedojde k jejímu zkapacitnění. Předpokládána investice je 120 mil. Kč. Nesnadnost jednání o zkapacitnění ČOV je právě ve vlastnictví této čistírny třemi subjekty (Město Touškov,

Kozolupy, Bdeněves), které řeší rozsah jednotlivých podílů na finančních nákladech. Nicméně jednorázové vývozy z jímek z okolních vesnic jsou v této čistírně stále ještě přijímány.

Samozřejmě, jako ve většině obcí bez kanalizační sítě pro veřejnou potřebu jsou i v obci Čeminy nemovitosti s nulovou nebo téměř nulovou frekvencí vyvážení těchto jímek. V minulosti došlo i některým formálním stížnostem, které byly řešeny v koordinaci obce a MěÚ Nýřany odboru životního prostředí. Nejprve byli občané obce Výzvou právě MěÚ Nýřany odboru životního prostředí vyzváni ke sdělení způsobu likvidace odpadních vod a předložení dokladů v souladu s vodním zákonem - viz. příloha č. 2. Následně Výzvou II téhož úřadu – viz. příloha č. 3, byli majitelé nemovitostí s jímkami/septiky na vyvážení vyzváni k doložení objemu jímky, počtu napojených obyvatel k jímce a způsobu využití nemovitosti. Dále bylo stanoveno, že do doby vybudování kanalizační sítě v obci Čeminy budou majitelé nemovitostí předkládat kopie dokladů o likvidaci odpadních vody u jímek na vyvážení nebo u DČOV kopie protokolů o rozborech vypouštěných odpadních vod do vod povrchových nebo do vod podzemních v souladu s vydaným vodoprávním povolením obci Čeminy a to vždy nejpozději k 31. lednu za předešlý kalendářní rok.

K první takové evidenci došlo v roce 2017. Po těchto oficiálních výzvách se výrazně zlepšila kázeň ve vývozech, ale vzhledem k tomu, že dokládání nebylo vymahatelné, byla evidence nepřesná. Přesto díky znalosti místních poměrů lze i takto konstatovat, že u některých nemovitostí nedošlo za celý tento kalendářní rok a v mnohých dalších letech k ani jednomu či pouze jednomu vývozu a není to způsobeno chybou v evidenci. Vývoj vývozů za roky 2017 – 2022 viz. tabulka č. 5

Tabulka č. 6 Vývoj počtu vývozů v obci Čeminy

rok objem jímky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
do 4 m ³	70	61	72	93	96	89
do 8 m ³	209	180	201	308	347	336

Zdroj: evidence obce Čeminy – tabulka vlastní zpracování

Po změně struktury v zastupitelstvu v komunálních volbách v roce 2018 a po zjištění neplatnosti všech dosud učiněných kroků v řešení odkanalizování obce, byla nejprve řešena otázka jak zapojit více občanů, případně již zapojené ještě více motivovat v kázni ve vyvážení. Proto se zastupitelstvo rozhodlo, že bude částečně finančně kompenzovat jednotlivé vývozy ve formě plateb za každý vývoz a to ve čtvrtletních intervalech. Většina jímek v obci je vyvážena společností Statek Kumberk s. r. o.. Majitel společnosti je občan obce Čeminy a proto je vývoz v této obci finančně zvýhodněn proti vývozu jiných společností. Tato společnost rozděluje finanční platby v obci dle velikosti jímky do dvou základních kategorií – jímka objemu do 4 m³ a nad 4 m³ do 8 m³.

Proto zastupitelstvo obce rozděluje i finanční příspěvek do stejných kategorií. Nejprve byl příspěvek ve výši 300,- Kč / 1 vývoz pro jímky o objemu do 4 m³ a 500,- Kč / 1 vývoz pro jímky o objemu nad 4 m³ do 8 m³. V roce 2020 společnost Statek Kumberk, s. r. o. z ekonomických důvodů provedla první navýšení ceny, následně vzhledem ke skokovému navýšení ceny pohonných hmot a k celkovým ekonomickým změnám, které proběhly v roce 2022, přistoupila k dalšímu navýšení ceny vývozů a to od 1. dubna 2022. V roce 2023 je cena za vývoz 1.400,- Kč pro jímku o objemu nad 4 m³ do 8 m³ a 1.200,- Kč pro jímku o objemu do 4 m³, případně 1700,- Kč za sdružený vývoz dvou jímek o objemu do 4 m³. Vzhledem k tomu, že od prvotního stanovení příspěvku na vývozy proběhly dvě finanční změny se nově zvolené zastupitelstvo v komunálních volbách 2022 na prvním veřejném zasedání, následujícím po jmenovacím veřejném zasedání dohodlo na navýšení finančního příspěvku a na částku 400 Kč / 1 vývoz pro jímky o objemu do 4 m³ a 700,- Kč / 1 vývoz pro jímky o objemu nad 4 m³ do 8 m³. – viz příloha č. 4. (Usnesení ZO č. 6/14/2022)

Z dlouhodobého hlediska je ale nutné se odkanalizováním obce zabývat, a proto se zastupitelstvo chystá k postupnému prověřování nových možností řešení odkanalizování.

4.2.1 Výchozí determinanty

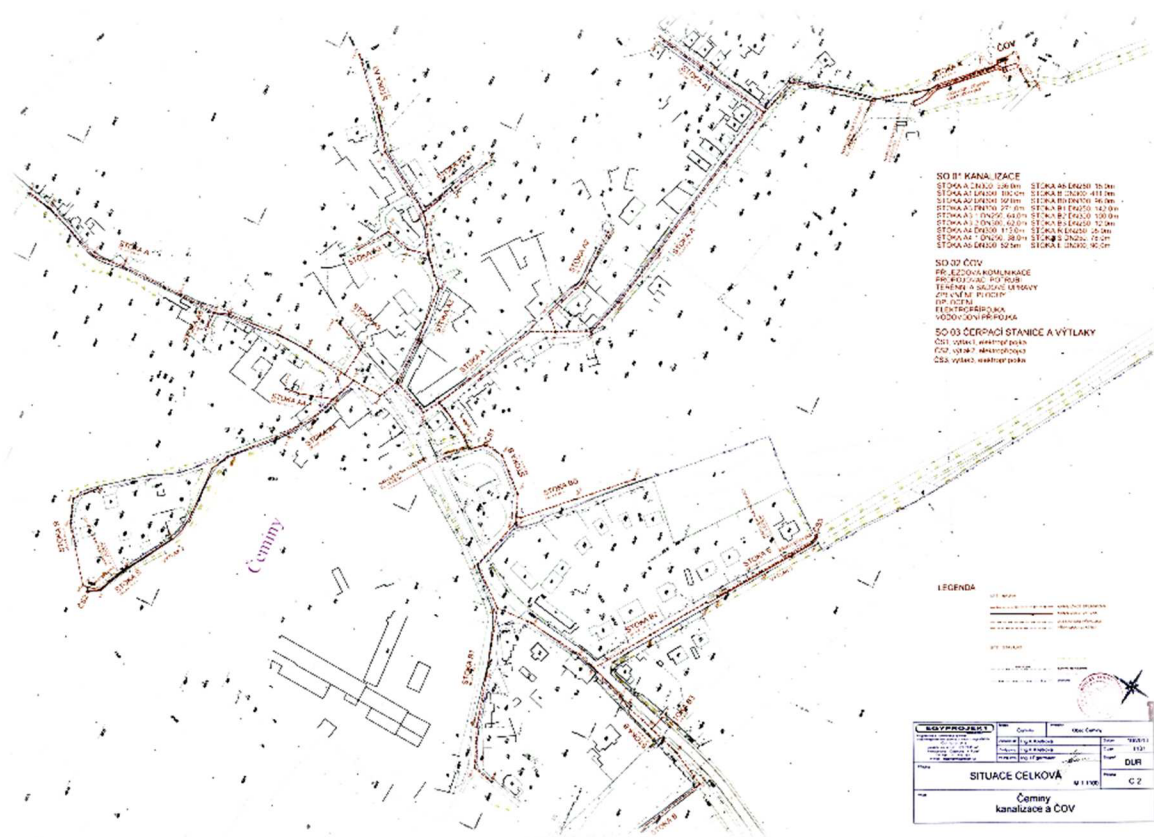
Obec je rozložena na levém i pravém břehu drobného vodního toku Čeminský potok (IDVT 10240035). Potok má v katastru obce několik levostranných a pravostranný bezejmenný přítok. V prostoru obce vede také několik přirozených drah soustředěného odtoku dešťových vod, které byly v minulosti upraveny. Některé jejich části byly

zatrubněny, ale větší část jejich délek je vedena v polootevřených příkopech a převážně přes soukromé pozemky. Jimi jsou dešťové vody postupně svedeny a vyústěny do jednotlivých bezejmenných přítoků nebo do vlastního Čeminského potoka. Na jejich drahách je vybudováno několik soukromých rybničních prvků a terénních úprav pro zadržování vody v krajině.

V obci se nachází přibližně 117 objektů, ale 11 objektů je v samostatné části Kumberk, která nebude součástí kanalizačních řadů obce Čeminy. K připojení bude tedy přibližně 106 objektů. V obci je v roce 2023 22 DČOV. Dimenzování čistírny odpadních vod bude na 340 ekvivalentních obyvatel. Obec má v územním plánu vymezen prostor na umístění areálu ČOV a to ve východní části obce na levé straně potoka jako rozvojovou plochu v území N11 Plochy technické infrastruktury – ČOV.

Jak již bylo výše zmíněno, obec Čeminy má k dispozici zpracovanou dokumentaci pro Územní rozhodnutí, ve které je řešeno odkanalizování obce. I přes její neplatnost je možné čerpat některé základní hodnoty. Vzhledem k poloze budoucího objektu ČOV, a to bez ohledu na budoucí vybraný typ ČOV, lze konstatovat, že splaškové vody ze severní části obce budou odváděny gravitačně. Z jižní a západní části budou muset být splaškové vody odváděny přes čerpací stanice a také jihovýchodní část obce při silnici na Kumberk bude řešena pomocí čerpací stanice. Jednotlivé kanalizační stoky jsou řešeny v profilu cca DN 300 v délce 2769,50 m a ke třem samostatným čerpacím stanicím byly navrženy tři výtlaky v délce 314,0 m. Součástí obrazových příloh je i fotodokumentace realizace podobného typu ČOV *obrázek č. 5* v obci Nadryby a přečerpávací stanice *obrázek č. 6*

Obrázek č. 2 – Čeminy, kanalizace a ČOV – Celková situace

4.2.2 Rozdělení nákladů na kanalizaci a ČOV

Při řešení problematiky odkanalizování lze problematiku rozdělit na dvě samostatné komplementující části. V první části je potřeba řešit investiční náklady na realizaci kanalizační sítě a ČOV, ve druhé pak provozní náklady a náklady na obnovu kanalizační sítě a ČOV, která jsou základním determinantem pro stanovení stočného.

Investiční náklady pak můžeme rozdělit ještě na náklady na vybudování kanalizační sítě a náklady na vybudování vlastního objektu ČOV. Z hlediska propočtu investičních nákladů lze použít několik metod:

- **Cenová soustava RTS** – agregované položky. Jde o ceník používaný pro sestavení orientační ceny u běžně používaných konstrukcí. Položky jsou tvořeny agregací položek bez ohledu na to, zda jde o položky HSV nebo PSV.

- **Metodický pokyn (MP)** pro orientační ukazatele výpočtu aktualizované ceny objektu do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací a pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací – vydaný Ministerstvem zemědělství, který nabyl účinnosti 24. 9. 2020.
- **Vlastní propočty (VP)** z použitých dostupných položkových rozpočtů. Jak zdroj byly použity rozpočty kalkulované dle Cenové soustavy ÚRS v programu KROS, které byly součástí projektové dokumentace pro stavební povolení a to z akce: „*Kanalizace a ČOV Nadryby*“ a „*Kanalizace a ČOV Kaceřov*“. Obě projektové dokumentace byly vypracovány v cenové úrovni 2020.

Pro propočet nákladů kanalizační sítě a ceny ČOV budu užívat dvě základní metody pro porovnání odchylek v propočtových metodách a zpřesnění propočtových hodnot a to Metodický pokyn (MP) a vlastní propočty (VP). Obě metody vychází z cenové úrovně poloviny roku 2020, proto byl na vstupní jednotkové ceny použit stejný Index cen, který vychází podkladů ČSÚ „*4. Indexy nákladů stavební výroby podle číselníku druhů staveb*“ – viz *Příloha č. 7–9* – indexy pro vodohospodářské stavby. MP má pro výpočet hodnot vlastní metodiku výpočtu jednotkové ceny:

$$\text{Výsledná jednotková cena} = C_u * K_5 * \text{Index cen}$$

$$C_{mu} * K_5 * \text{Index cen}$$

Hodnoty C_u , C_{mu} a K_5 vychází z tabulek MP a tyto jsou *přílohou č. 10*

4.2.3 Propočet nákladů na vlastní kanalizační síť

Tabulka č. 7 - Propočet ceny kanalizační sítě dle Metodického pokynu (MT)

	měrná jednotka	počet	C _U nebo C _{mu} jednotková cena (v Kč)	K _s - polohový koeficient	index cen v odhospoářských staveb za rok 2021 a 2022	výsledná jednotková cena	celkem (v Kč)
PVC-U DN 250	m	444,00	9 773,00	0,80	1,34	10 476,66	4 651 635,26
PVC-U DN 300	m	2 330,00	10 339,00	0,80	1,34	11 083,41	25 824 340,64
Pe DN 80	m	314,00	4 524,00	0,80	1,34	4 849,73	1 522 814,59
přečerpávací stanice	ks	3,00	415 000,00	0,80	1,34	444 880,00	1 334 640,00
Celkem (v Kč)	33 333 430,50						

Zdroj: data MT, tabulka vlastní zpracování

Tabulka č. 8 - Propočet ceny – Vlastní propočtové částky (VP)

	měrná jednotka	počet	jednotková cena (v Kč)	index cen v odhospoářských staveb za rok 2021 a 2022	výsledná jednotková cena	celkem (v Kč)
PVC-U DN 250	m	444,00	10 200,00	1,34	13 668,00	6 068 592,00
PVC-U DN 300	m	2 330,00	10 800,00	1,34	14 472,00	25 164 000,00
Pe DN 80	m	314,00	5 500,00	1,34	7 370,00	1 727 000,00
přečerpávací stanice	ks	3,00	400 000,00	1,34	536 000,00	1 200 000,00
Celkem (v Kč)	34 159 592,00					

Zdroj: data VP, tabulka vlastní zpracování

Odchylnka je mezi výpočty 2,5 %, což je ve fázi propočtu odchylnka spíše zanedbatelná a je tedy možné obě částky jako reálné. Vzhledem k plánování finančních zdrojů v dlouhodobém horizontu bude vhodnější užít částku vyšší.

4.2.4 Propočet nákladů na ČOV

Z hlediska vlastního objektu ČOV lze vybrat několik základních variant:

- mechanicko-biologická čistírna odpadních vod (konvenční ČOV)
- kořenová čistírna
- čistírna přírodě blízkým postupem čištění na bázi soustavy biologických jezírek
- kontejnerová mechanicko-biologická čistírna odpadních vod

Většina obcí měla zpracovávánu variantní studii, do kterých mě z velké části nechali nahlédnout – příklad viz příloha č. 11. Bez ohledu na datum zpracování jednotlivých studií se většinou nejvýhodněji jevila kořenová čistírna odpadních vod. Přes její nesporné výhody je nutno zdůraznit, že v těchto nákladech nejsou zahrnuty náklady majitelů jednotlivých nemovitostí. Tento typ čistírny řeší jen dočištění předčištěných vod a je tedy nutné mít na každé kanalizační přípojce osazenu funkční DČOV a je třeba tyto náklady zohledňovat i s ohledem na celkovou socio-ekonomickou situaci v dané obci

Druhou nejvýhodnější variantou byla téměř vždy kontejnerová mechanicko-biologická čistírna. Přes výše uvedenou informaci se mi při sběru dat a podkladů nepodařilo v okolních obcích tento typ čistírny dohledat. Největší ekonomické zatížení vyplývalo vždy z konvenční mechanicko-biologické čistírny. Tato čistírna měla vždy nejvyšší vstupní investiční náklady a i provozní náklady byly vždy vyšší. Přesto je tato varianta jedna z nejčastěji v okolí zrealizovaných variant.

Zcela zvláštním typem je čistírna s přírodě blízkým postupem čištění. Přesto, že se jeví jako kořenová čistírna její filozofie a způsob čištění je trochu jiný. Tento typ čištění je velmi unikátní a ne všechny instituce v rámci své legislativy dokáží tento typ akceptovat. Obec Nevřeň měla tento typ čistírny progresivně ve své srovnávací studii a tento typ byl nakonec studií prokázán jako ekonomicky nejvýhodnější. Obec Nevřeň si na tento typ nechala vypracovat příslušnou projektovou dokumentaci a v roce 2022 se jim ji povedlo vystavět a uvést do zkušebního provozu.

Do výpočtové tabulky jsem vybrala tři typy ČOV. Ke kontejnerovému typu jsem nesehnala žádné relevantní kalkulační podklady a ani MP ji ve své metodice nekalkuluje,

takže není součástí porovnání. Pro všechny ČOV byl použit stejný počet ekvivalentních obyvatel. Vzhledem k tomu, že MP nebyla v tabulkové části – viz příloha č. 10, hodnota pro tento počet obyvatel stanovila jsem hodnotu interpolací zaokrouhleno na celé číslo nahoru:

$$\text{výpočet pro 340 EO: } 16.198 - (16.198 - 16.044) * (2/5) = 16137$$

Tabulka č. 9 - Propočet cen jednotlivých typů ČOV

	C ₁ nebo C _{mu} jednotková cena (v Kč)	počet ekvival. obyvatel	K ₅ - polohový koeficient	index cen vodohospoářských staveb za rok 2021	výsledná jednotková cena	celkem (v Kč)
Konvenční čistírna odpadních vod (dle MP)	16 137,00	340,00	0,80	1,34	5 881 613,76	5 881 613,76
Kořenová čistírna odpadních vod (dle MP)	25 000,00	340,00	0,80	1,34	33 500,00	11 390 000,00
Konvenční čistírna odpadních vod (dle VP)	7 500 001,00	340,00		1,34	10 050 001,34	10 050 001,34
ČOV přírodně blízký p. čistění skutečná cena		340,00			11 200 000,00	11 200 000,00

Zdroj: data MP a vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že kalkulace na kořenovou čistírnu byla nejvyšší a hodnoty získané byly pouze z jednoho zdroje, nezařadila jsem tento typ do finální analýzy. Pro výslednou komparativní analýzu pro obec Čeminy jsem vybrala dva typy ČOV, konvenční mechanicko-biologickou ČOV a ČOV s přírodě blízkým postupem čištění.

Rozptyl v hodnotách konvenční čistírny byl tentokrát velmi vysoký. Pravděpodobně v metodice byl zohledněn pouze objekt samotné ČOV s její základním technologickým i stavebním vybavením. V hodnotách, které jsem užila ze skutečných rozpočtů, byly i náklady na místní specifické podmínky při umístění. Pro komparaci bude užít cena podle VP.

Konvenční mechanicko-biologická ČOV má již na území obce Čeminy i v územní plánu vyhrazeno cca 3500 m² na umístění stavebního objektu včetně technologie a potřebného zázemí. Pokud by byla řešena ČOV na bázi soustavy biologických rybníků, její prostorové potřeby jsou víc jak dvojnásobně větší. Vyjdeme-li z prostorového uspořádání tohoto typu ČOV v obci Nevřeň tak by bylo nutno vyčlenit minimálně další 4000

m2. Ve vymezené lokalitě je vhodný prostor navazující na prostory určené pro konvenční ČOV. Jedná se o ornou půdu, která je v soukromém vlastnictví a to tří vlastníků. Při řešení budoucího umístění by bylo nutné nejprve provést dohody o prodeji nebo směně pozemků. Zatřídění uvažované orné půdy je BPEJ 45900 – 3.921 m² - spadá do II. třídy ochrany ZPF, bodová výnosnosti této půdy je 41 bodů a spadá tak do kategorie velmi málo produktivní, základní cena pozemku je 7,20 Kč/m² a BPEJ – 3.356 m² V. třídy ochrany ZPF, bodová výnosnost této půdy je 16 bodů a spadá tak do kategorie produkčně málo významné půdy, základní cena pozemku je 1,40 Kč/m². Obec má dostatek zemědělské půdy s tímto zatříděním na případnou směnu.

Součástí příprav by musela být i změna v územním plánu obce Čeminy. Stávající Plochy zemědělské – orná půda by musely být změněny – přidány k rozvojovým plochám v území N11 Plochy technické infrastruktury – ČOV. Další přípravnou fází by musela být i žádost o změnu v PRVK PK,

4.2.5 Propočet provozních nákladů a nákladů obnovy

Pro hodnotu předpokládaného objemu splaškových vod byla uvažována normová hodnota 35 m³/obyvatele/rok a 340 EO. Výsledný objem splaškových vod pak je:

$$35 * 340 = 11.900,00 \text{ m}^3$$

Tento objem byl užít pro přepočet celkových nákladů na 1 m³. Při výpočtu hodnot pro provozní náklady a plán finanční obnovy bylo vycházeno z hodnot Variantních studií odkanalizování pro jednotlivé obce uváděné na konkrétní typ ČOV. V plánu finanční obnovy se kalkuluje s životností jednotlivých komponentů kanalizační sítě i vlastních objektů ČOV a předpokládané době jejich výměny, obnovy, modernizace nebo rekonstrukce.

Tabulka č. 10 – Provozní náklady konvenční ČOV

popis položky	náklady Kč/rok
oprava kanalizační stoky	14 000,00
stavební část - opravy ČOV + ČSOV	0,00
technologická část - opravy ČOV + ČSOV	23 400,00
Běžné provozní náklady ČOV	90 000,00
spotřeba elektrické energie ČOV + ČSOV	35 000,00
mzdy zaměstnancům	28 000,00
celkem	190 400,00
přepočteno na 1 m³	16,00

Zdroj: vlastní zpracování z podkladů variantních studií

Tabulka č. 11 – Provozní náklady ČOV s přírodně blízkým postupem čištění

popis položky	náklady Kč/rok
oprava kanalizační stoky	14 000,00
ČOV stavební část - opravy	0,00
ČOVtechnologická část - opravy	19 000,00
Běžné provozní náklady ČOV	60 000,00
spotřeba elektrické energie	0,00
mzdy zaměstnancům	25 000,00
celkem	118 000,00
přepočteno na 1 m³	9,92

Zdroj: vlastní zpracování z podkladů variantních studií

Tabulka č. 12 – Plán finanční obnovy konvenční ČOV

Popis položky	životnost (rok)	náklady Kč/rok
kanalizační stoky + přípojky	90,00	0,00
ČOV stavební část	15,00	15 000,00
ČOV technologická část	20,00	150 000,00
ČSOV stavební část	40,00	0,00
ČSOV technologická část	15,00	50 000,00
celkem		215 000,00
přepočteno na 1 m³		18,07

Zdroj: vlastní zpracování z podkladů variantních studií

Tabulka č. 13 – Plán finanční obnovy ČOV s přírodně blízkým postupem čištění

Popis položky	životnost (rok)	náklady Kč/rok
kanalizační stoky + přípojky	90,00	0,00
ČOV stavební část	15,00	10 000,00
ČOV technologická část	20,00	5 000,00
ČSOV stavební část	40,00	0,00
ČSOV technologická část	15,00	50 000,00
celkem		65 000,00
přepočteno na 1 m³		5,46

Zdroj: vlastní zpracování z podkladů variantních studií

Tabulka č. 14 – Dílčí cena stočného

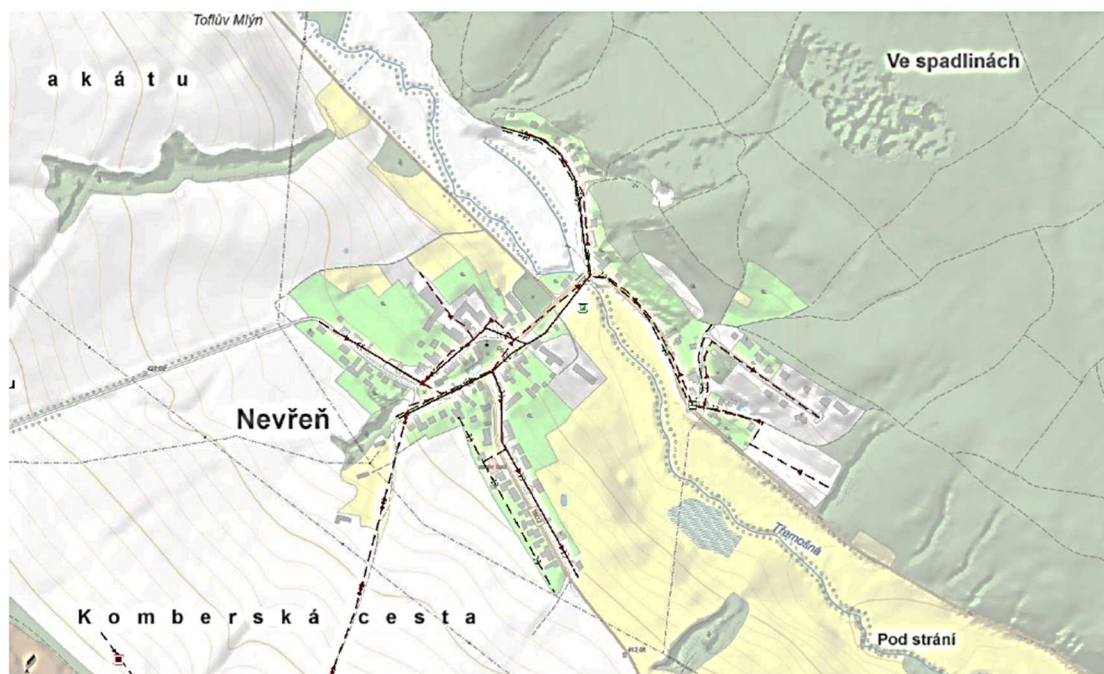
přepočet nákladu na 1m ³	Konvenční mechanicko-biologická ČOV	ČOV s přírodně blízkou metodou čištění odpadních vod
plán finanční obnovy	16,00	9,92
provozní náklady	18,07	5,46
Dílčí cena stočného	34,07	15,38

Zdroj: vlastní zpracování z předchozích výpočtů

Propočet provozních nákladů a Plán finanční obnovy je v tomto případě spočítán pouze orientačně a to převážně pro potřeby porovnání obou variant v tomto období. Bez detailnějšího skutečného řešení odkanalizování a z něj pak získaných skutečných hodnot a také bez časové souvislosti případné realizace lze tyto částky řešit pouze metodou kvalifikovaného propočtu – odhadu, které ale prováděné na stejné bázi lze užít do výsledné komparace.

4.2.6 Kanalizace v obci Nevřeň

Obrázek č. 3 – Odkanalizování obce Nevřeň – PVRK PK

Legenda:

- ČOV skupinová - návrh
- stoka jednotné kanalizace - stav
- stoka jednotné kanalizace - návrh

Obec Nevřeň se nachází je obec v těsném sousedství obce Čeminy a to severovýchodně ve vzdálenosti 3,5 km a stejně jako obec Čeminy se rozkládá po pravém i levém břehu vodního toku v tomto případě toku Třemošná. S ohledem na polohu mají obě obce podobné geomorfologické, geologické poměry a klimatické poměry. Na rozdíl od obce Čeminy měla Obec Nevřeň vybudovanou jednotnou kanalizační síť, na kterou má provedený

pasport z roku 2015. I když byla již v nevyhovujícím stavebním stavu, po sanaci ji je možné užívat k odvádění předčištěných splaškových vod. V roce 2023 má obec 290 obyvatel a plánuje mimo jiné i další rozvojová území pro výstavbu rodinných domů a mírný demografický nárůst. Z hlediska dimenzování způsobu likvidace splaškových vod má velmi podobné vstupní parametry a je tedy velmi vhodná ke komparaci.

Obec Nevřeň si nechala v roce 2017 firmou Šindlar s. r. o. zpracovat Variantní studii odkanalizování obce Nevřeň. V této studii se srovnávají tři možné způsoby likvidace splaškových vod.

Var. 1 - využití stávající kanalizační sítě, její sanaci s nutností provedení obnovy septiků nebo DČOV u všech nemovitostí pro hrubé předčištění odpadních vod s následným centrálním přírodně blízkým postupem čištění a to přes odlehčovací komoru, lapák písku, stabilizační nádrž a dočišťovací koryto

Var. 2a - provedení nové splaškové kanalizace, s ponecháním stávající kanalizace jako splaškové a centrálním mechanickobiologickým čištěním odpadních vod.

Var. 2b - provedení nové splaškové kanalizace, s ponecháním stávající kanalizace jako splaškové a centrálním čištěním kontejnerovou mechanickobiologickou čistírnou odpadních vod.

Součástí studie bylo vyčíslení investičních nákladů na likvidaci splaškových vod jednotlivých variant, jejich provozní náklady a plán financování obnovy ČOV a kanalizace a vypočtena dílčí cena stočného. Z variantního posouzení vyšla investičně nejvýhodněji varianta 1, z hlediska dílčí ceny stočného varianta 2b. Vzhledem k výrazně vyšším investičním nákladům varianty 2b byla obci doporučena k realizaci varianta 1 – viz. příloha č. 5

Na základě výsledků studie si obec nechala zpracovat a optimalizovat tuto variantu do dokumentace pro Společné územní a stavební řízení „Nevřeň – Rozšíření kanalizační sítě a čištění odpadních vod přírodě – blízkým způsobem“. Povolení stavby bylo vydáno MěÚ Nýřany, odbor životního prostředí (vodoprávní úřad) 16. 9. 2021, nabytí právní moci bylo 30. 10. 2021. Obec na základě zadávací dokumentace provedla výběr dodavatele stavby firmu Rentec Profesional s. r. o., se kterou podepsala smlouvu o dílo dne 3. 1. 2021 s termínem dokončení 30. 6. 2022. Vlivem místních podmínek došlo v průběhu realizace

k odchylkách v provedení stavby a některým vícepracem, proto byly postupně podepsány dodatky smlouvy na prodloužení termínu stavby a stavba byla dokončena 15. 8. 2022. V souladu s podmínkami povolení stavby byl dne 19. 10. 2022 zahájen zkušební provoz ČOV. Předpokládaná délka 1 kalendářní rok. (*rozhovor č. 1*)

Vlastní stavba má celkový obestavěný prostor 7.500 m² a je navržena na 338 ekvivaletních obyvatel a byla optimalizována tak, že nespotebovává žádnou elektrickou energii. Původní předpoklad spotřeby elektrické energie byl eliminován alternativním řešením přečerpávací stanice nutné pro převedení odpadních vod z levého břehu vodního toku Třemošná na pravý do prostoru čištění systémem na principu Mariottovy lahve. Vlastní ČOV je složena z odlehčovací komory s délkou odlehčovacího potrubí 65 m, šterbinové nádrže s objemem sedimentačního prostoru 18 m³, stabilizační nádrže o objemu 1100 m³, dočišťovacího koryta délky 234 m a periodické tůně o výměře 680 m². Součástí ČOV je ještě opevnění zaústění do toku Třemošná v délce 6,40 m a odlehčovací stoka 41,00 m dimenzována na průtok 1,6 m³/s. V dočišťovacím korytu jsou ve šterkovém loži provedeny příčné hrázky a makrofyty. *Fotodokumentace realizované stavby viz přílohy obrázek č. 7-9 (zdroj obec Nevřeň).*

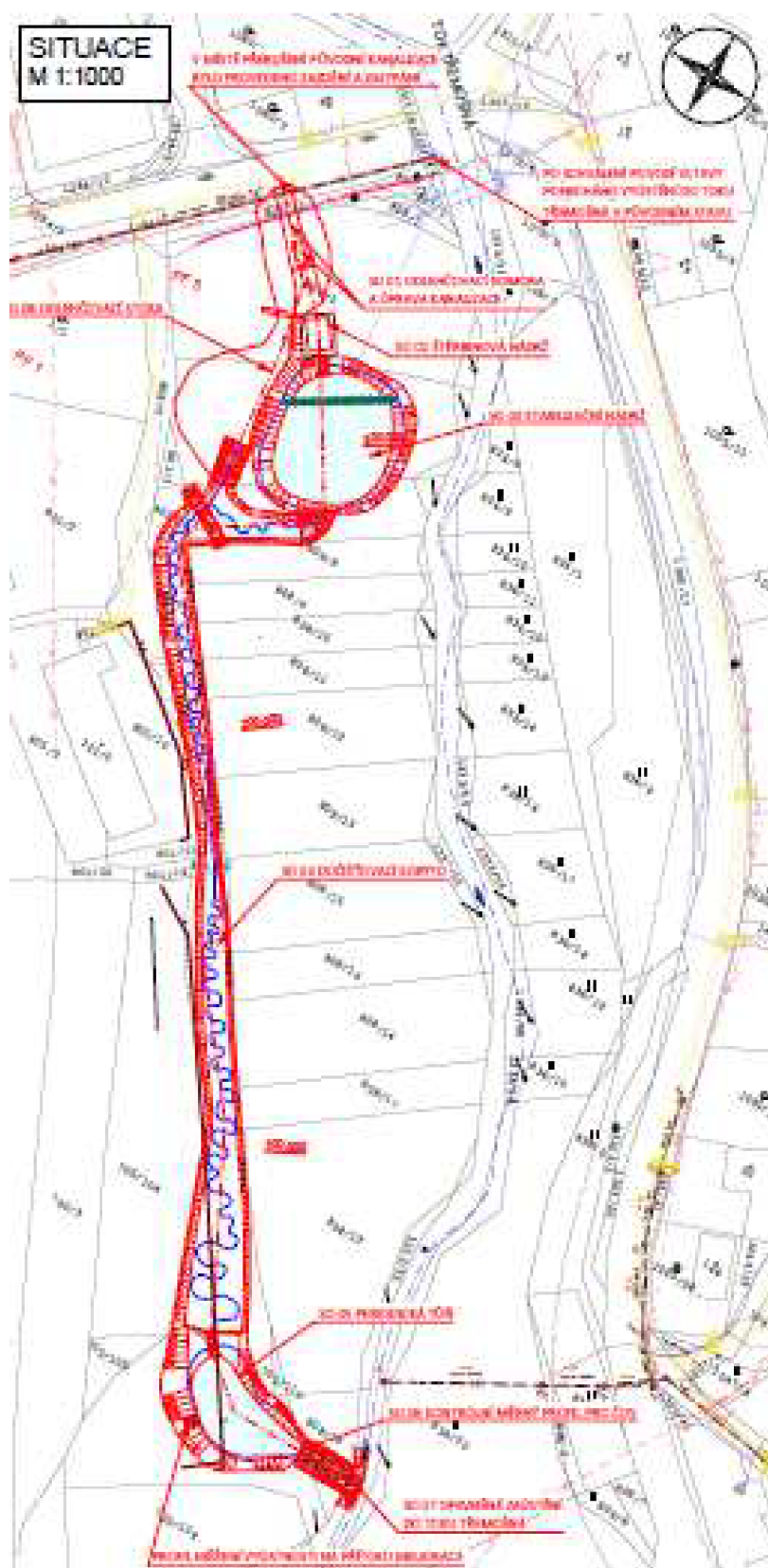
Povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových je platné na deset let. Po uplynutí této doby se musí v předstihu požádat o nové povolení a to dle podmínek stávajícího povolení a dle platné legislativy v daném období. Vzhledem k tomu, že ČOV je v režimu zkušebního provozu, bude nutné provést po jednom kalendářním roce vyhodnocení zkušebního provozu a toto předložit k vyjádření správci povodí a správci vodního toku. Toto stanovisko bude sloužit jako příloha vyžadovaná vodoprávním úřadem k možnosti převedení zkušebního provozu ČOV do provozu řádného

Na stavbu je vypracován Provozní řád pro zkušební provoz v souladu s legislativou a platným rozhodnutím vodoprávního úřadu. Z toho mimo jiné vyplývají Řádné provozní náklady ČOV – viz příloha č. 7. V březnu 2023 bylo v souladu s tímto plánem provedeno první odčerpání a vyvezení kalů ze šterbinové nádrže a pročistění šterbiny řetězem na laně. Z nádrže bylo vyvezeno 10 m³ kalu, což je pod předpokládaným množstvím (*rozhovor Nevřeň, Ing. Holeček*).

Vzhledem k existenci kanalizační sítě, která v obci Čeminy není, budou pro finanční porovnání užity pouze náklady na vlastní objekt ČOV. Celkové náklady na realizaci ČOV byly ve výši 11,2 mil Kč vč. DPH. Financování bylo provedeno z části z Dotačního programu vodohospodářské infrastruktury odboru životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje a to ve výši 5,0 mil. a 1,6 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že se obci Nevřeň nepodařilo získat finanční nenávratné prostředky v rámci dotačních programů Ministerstva zemědělství, byly zbylé finanční prostředky čerpány z vlastních zdrojů z rozpočtu obce Nevřeň a částečně byly formou návratné půjčky u peněžního ústavu. Z hlediska nákladů je potřeba ještě zmínit náklady na projektovou přípravu, která probíhala v období 2015 – 2022 a pro ČOV byla ve výši 1,54 mil. Kč vč. DPH. Tato částka byla hrazena také z rozpočtu obce Nevřeň.

V obci je vybudován nový vodovod z vlastní vrtané study, ale u většiny obyvatel je užíván jako druhotný zdroj a primární je pak u většiny vlastní vrtaná nebo kopaná studna. Proto pro kalkulaci stočného nelze užít měřené stočné. Proto byly pro výpočet stočného použity hodnoty dané dle Přílohy č.12 k Vyhlášce č.120/2011 Sb., kdy se předpokládá produkce odpadních vod na jednoho obyvatele bytu s tekoucí vodou 35 m³ za rok. Na tuto hodnotu byly přepočítány skutečné náklady včetně nákladů na obnovu ČOV a kanalizační sítě a to ve výši 64,57 Kč/ m³/ obyvatel. Možnost připojení na novou ČOV bylo podmíněno zřízením vlastní DČOV, případně úpravou a sanací vlastních septiků pro hrubé předčištění odpadních vod a rámci stavby obec poskytla v této oblasti bezplatné poradenství. Protože tyto úpravy případně pořízení nové DČOV sebou přineslo pro majitele jednotlivých nemovitostí nemalé vstupní náklady, zastupitelstvo obce se rozhodlo, že při stanovování ceny stočného tyto investice zohlední a stanovilo částku stočného na rok 2023 hluboko pod kalkulovanou částkou a to ve výši ve výši 21,05/m³/obyv. Zbylá částka bude hrazena z rozpočtu obce (*rozhovor č. 1*).

Obrázek č. 4 – Odkanalizování obce Nevřeň

Zdroj: Obec Nevřeň

4.2.7 Stočné

Vzhledem k tomu, že odvádění splaškových vod patří do oboru zabezpečující základní potřeby občanů, Ministerstvo financí monitoruje a reguluje cenovou tvorbu v tomto oboru. Jako pomoc při řešení jednotlivých otázek vydává podpůrný materiál na určitá časová období. V roce 2023 je to „*Metodická příručka k cenové regulaci oboru vodovodů a kanalizací pro roky 2022-2026*“. V úvodu příručky se mimo jiné uvádí, že zachycuje obecné principy v modelových příkladech, ale pravidla regulace musí být vždy posuzováno s právní úpravou, zejména zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách ve znění pozdějších předpisů a výměrem Ministerstva financí.

4.2.8 Způsob výpočtu

Při kalkulaci stočného tedy musí každý provozovatel vycházet z těchto legislativních základů. Na stránkách Ministerstva financí je i formulář kalkulací cen pro roky 2022-2026. Jedná se o přílohu č. 1 k výměru MF č. 01/VODA/2022. Jde o excelový soubor obsahující nejen vzorce pro výpočty, ale i vysvětlivky. Tuto kalkulaci každý provozovatel vyplňuje vždy do konce kalendářního roku a zasílá ke schválení MF. V této kalkulaci se uvádí mimo jiné předpokládané náklady. Během prvního čtvrtletí je nutné provést účetní doložení skutečných nákladů, tyto porovnat s předpokládanými a odchylky nad limitní hodnoty řádně doložit a vyargumentovat. Vlastní kalkulace a i veškerá další dokladové záležitosti si pak jednotlivé obce řeší většinou objednááním kompletní služby u některých z lokálních firem zabývajících se touto problematikou. Ve velmi řídkých případech si starosta obce nebo některý člen zastupitelstva tyto záležitosti řeší sám (řešeno polostrukturovanými pohovory).

Vzhledem k tomu, že náklady jsou jasně dané, je jedinou flexibilní položkou náklady na prostředky obnovy z Plánu rozvoje a samozřejmě i množství odpadních vod. Množství odpadních vod jednotlivých spotřebitelů lze kvantifikovat dvěma způsoby. V obcích, kde je napojení pouze na vodovodní řad se měří na základě skutečných odečtů stočného. V obcích, kde je provoz jednotlivých nemovitostí částečně nebo plně realizován formou vlastních kopaných nebo vrtaných studen se určuje množství odpadních vod dle Přílohy č. 12 k Vyhlášce č.120/2011 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech

a kanalizací pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů kde je specifikována normová spotřeba na jednoho obyvatele bytu s tekoucí vodou na 35 m³ za rok.

Výsledkem je „Plně obnovující cena“, tedy hodnota doporučeného stočného. V běžné praxi, obzvláště v menších obcích, se tato částka nevybírá. Většinou dosahuje alespoň částky skutečných nákladů. Zbylou část připadající převážně na prostředky obnovy se v každé obci individuálně. Zastupitelstvo každoročně rozhoduje, jakou skutečnou částku stočného stanoví, přičemž zohledňuje vlastní ekonomickou situaci, socioekonomickou situaci jednotlivých obyvatel obce, celkovou ekonomickou situaci celého státu a další dílčí nebo specifické hodnoty v daném území. V neposlední řadě konfrontuje vlastní nastavené stočné částkami stanovenými v přilehlých obcích (rozhovor č. 1, 2 + Zr).

4.2.9 Stočné v okolních obcích

Tabulka č. 15 - Stočné v okolních obcích

obec	Město Touškov, Bdeněves, Kozolupy	Myslínka	Vochov	Nýřany	Nevřeh	Chotíkov	Vejprnice	Plzeň	Třemošná	Záluží	Horní Bříza	Útušice	Štěnovice	Čížice	Všeruby	Losiná	Šlovice	Ledce
stočné (vč. DPH)	52,22	65,22	44,00	70,09	21,50	44,49	70,09	39,19	70,09	70,09	70,09	44,00	27,87	60,23	55,00	43,62	38,25	49,00

Zdroj: <https://www.vodarna.cz/kvalita-vody-ve-vasi-lokalite> , vlastní dotazování a zpracování

4.2.10 Stočné – přepočítání na průměrnou hodnotu rok 2023

Za poslední dva kalendářní roky se jednotlivé vývozy začínají stabilizovat na korelujícím počtu. Proto pro základní výpočet průměrné ceny stočného na osobu a rok – předpoklad na rok 2023 je uvažováno s průměrným počtem vývozů za rok 2021 a 2022. Částka nákladů minulého období bude kalkulována ve výši 1.200,- Kč/8 m³ a 1.050,- Kč/4 m³, částka předpokládaných nákladů na tento kalendářní rok 2023 ve výši 1.400,- Kč/8 m³ a 1.200,- Kč/4 m³. Od počtu vývozů jsou odečteny jednorázové vývozy 1 x kalendářní rok DČOV – 22 vývozů do objemu 8 m³. Zároveň je ve výpočtu poníženo počet EO o počet obyvatel u jednotlivých DČOV – 83 EO. Při zjednodušeném výpočtu průměrné ceny za

likvidaci odpadních vod nebyla odlišena cena za vývoz menší a větší jímky, protože vývozy u jednotlivých nemovitostí kolísají. Nelze tak jednoznačně vzít jako bázi, že některá nemovitost realizuje pouze vývozy do 4 m³ nebo jen do 8 m³.

Tabulka č. 16 - souhrnná přehledná tabulka

počet vývozu jímek do 8 m ³ (zaokrouhl. průměr rok 2021 a 2022)	342
počet vývozu jímek do 4 m ³ (zaokrouhl. průměr rok 2021 a 2022)	94
počet ČOV (vývoz 1 x kalendářní rok vel do 8 m ³)	22
Počet EO v obci celkem	293
Počet EO s vlastní ČOV	83

V8 upravený počet vývozu jímek do 8 m ³ (zaokrouhl. průměr rok 2021 a 2022)	322
V4 počet vývozu jímek do 4 m ³ (zaokrouhl. průměr rok 2021 a 2022)	94
EOU Upravený počet EO v obci celkem	210
Vyvezený objem odpadních vod (m ³)	2 952
V8 * 8 + V4 * 4 Normový objem odpadních vod (m ³)	7 350
EOU * 35	

za rok 2022

Cástka za vývoz za kalendářní rok (Kč) V8 * 1.200 + V4 x 1.050	485 100,00
přepočet na 1 m ³ (Kč)	164,33
Upravená částka za vývoz za kalendářní rok (Kč) V8 * 1.200 + V4 x 1.050	295 900,00
přepočet na 1 m ³ (Kč)	100,24

Částka po úpravě pro vlastníka ČOV

Částka za vývoz za kalendářní rok DČOV (Kč) 1 x (1200 - 500)	700,00
přepočet na 1 m ³ (Kč)	87,50

předpoklad na rok 2023

Částka za vývoz za kalendářní rok (Kč) V8 * 1.400 + V4 x 1.200	563 600,00
přepočít na 1 m ³ (Kč)	190,92
Upravená částka za vývoz za kalendářní rok (Kč) V8 * 1.400 + V4 x 1.200	300 600,00
přepočít na 1 m ³ (Kč)	101,83

Částka po úpravě pro vlastníka ČOV

Částka za vývoz za kalendářní rok DČOV (Kč) 1 x (1400 - 700)	700,00
přepočít na 1 m ³ (Kč)	87,50

Zdroj: data Obec Čeminy, tabulky vlastní zpracování

Z výše uvedeného zjednodušeného výpočtu vyplývá, že skutečné vyvezené množství je na hodnotě 0,4 z normového množství, což je velmi negativní výsledek. Kalkulované náklady se pro rok 2023 před příspěvkem obce zvedly z průměrné ceny na likvidaci 1 m³ odpadních vod z úrovně 164,33 Kč/m³ na částku 190,92 Kč/m³, průměrná cena na likvidaci 1 m³ odpadních vod se po příspěvku obce změnila pouze o 1,59 Kč na částku 101,93 Kč/m³.

Pokud bychom chtěli v tuto chvíli vypočítávat přesnější průměrné náklady na stočné na osobu, bylo by nutné vyloučit z výpočtů osoby z nemovitostí, ze kterých jsou realizovány nulové nebo jednotkové hodnoty. Tyto domácnosti ale mají nulové nebo téměř nulové hodnoty a není tak u nich v budoucích výpočtech co poměřovat. Průměrný výpočet stočného je kalkulován pro domácnosti, které vývozy realizují, a pro tyto je tento ukazatel přepočteného stočného relevantní.

Přihlédneme-li na výši přepočítaného stočného, pak z hlediska zavádění jakéhokoliv stočného pod hranicí 100,- Kč/ m³ je vlastně finanční úleva pro občany, kteří realizují vývozy. Kalkulovaná dílčí cena stočného naznačuje, že i po provedení přesnějších kalkulací a započtení případné dluhové služby se bude plně obnovitelné stočné pravděpodobně pohybovat v rozmezí 55 – 70 Kč vč. DPH, tak jak je to vidět na kalkulacích okolních obcí (rozhovor č. 1, 2, + Zr). Proto i zavádění stočného v tomto rozmezí bude problematické pouze u občanů, kteří vývozy doposud nerealizují nebo realizují jen občasně.

4.2.11 Vyhodnocení rozvojových oblastí v roce 2023

Obec Čeminy má velmi zastaralý Územní plán – z roku 2008 (schválený v roce 2009). V tomto Územním plánu bylo navrženo několik rozvojových lokalit pro výstavbu RD. Některé lokality jsou v roce 2023 plně využité, u některých je problém s dopravním napojením a nelze je v tomto rozvržení připojit.

Tabulka č. 17 - Vyhodnocení lokalit pro výstavbu

Lokalita	Počet pozem. pro RD	popis lokality	Skutečný počet pozem. pro RD
N1	21	lokalita v současnosti nelze dopravně napojit	0
N2	10	lokalita v současnosti nelze dopravně napojit	0
N4	1	lokalita připravena na výstavbu	1
N5	7	lokalita byla přerozdělena na deset samostatných pozemků, v současnosti tři zastavené RD	7
N7	4	lokalita připravena na výstavbu	4
N8	4	lokalita připravena na výstavbu	3
N9	3	lokalita plně obsazena	0

Zdroj: obec Čeminy Územní plán, vlastní zpracování

Z výše uvedeného vyplývá, že pouze na 15 pozemcích by bylo možné v roce 2023 umístit nové RD. Pro lokalitu N1 by bylo nutno vyřešit dopravní napojení a pak by zde bylo skutečně 21 potencionálních nových pozemků vhodných pro výstavbu RD. Lokalita N2 nelze v tomto konceptu návrhu vůbec realizovat, ale je součástí oblasti vhodné pro celkové nové řešení. Při její velikosti 40,5 tis m² by po vyřešení dopravního napojení byla vhodná pro výstavbu minimálně 35 nových RD. Z nových, dosud neuvažovaných oblastí by bylo vhodné území pro výstavbu nových RD západně od lokality N9 – 5,5 tis m² pro přibližně 5 RD a západně od lokality N1 – 20 tis m² přibližně 18 RD. Veškeré tyto lokality jsou jen součástí výhledových rozvojových potenciálů obce s přibližným rozsahem 79

V dlouhodobém horizontu se uvádí, že v jedné domácnosti je 2,31 osoby. Budeme-li statistiku optimisticky zaokrouhlovat na celé 3 obyvatele na domácnost v obci, můžeme

vyhodnotit počet možných nových občanů na napojení na ČOV ve výši 45 osob, při optimálním počtu můžeme kalkulovat se čtyřmi obyvateli na domácnost tedy 60. Ostatní výše uvedené lokality jsou jen součástí výhledových rozvojových potenciálů obce s přibližným rozsahem 79 RD a v přepočtu 237 – 316 obyvatel.

Z hlediska připojených nových EO je třeba se zabývat možným počtem osob, které bude možné napojit na ČOV bez nutnosti úpravy její kapacity. Předpokládaný počet dimenzovaných EO na novou ČOV je 340. V roce 2023 je počet obyvatel obce 293, ale 26 osob žije v části Kumberk a nebudou napojeni na ČOV. Připojeno bude tedy 267 stávajících osob.

Kapacita a pro napojení $340 - 267 = 71$ osob.

Tedy všech 15 nových RD by bylo možno napojit do uvažované ČOV na navrhovanou kanalizační síť pouze provedením domovních přípojek kanalizace bez nutnosti prodlužování vodovodního řadu nebo navýšování kapacity ČOV. Tito EO by se tedy podílely na snížení průměrných nákladů obce.

Nově navržené lokality budou muset mít svůj vlastní kanalizační řad. Vzhledem k velikosti lokalit se předpokládá developerské řešení oblasti, jehož podmínkou bude kromě dopravního napojení i vybudování inženýrských sítí, tedy i kanalizačních řadů a nebudou tak součástí nákladů obce. Před vlastním napojením do kanalizačního systému obce bude muset dojít k prověření kapacity ČOV a při případné realizaci celých těchto lokalit k úpravě ČOV a navýšení její kapacity.

V tuto chvíli lze jen těžko predikovat skutečné náklady, které by taková úprava vyžadovala a bude to součástí případného konkrétního řešení v budoucnu. Dle možností obce v roce 2023 by bylo možné na zvyšující se náklady reagovat minimálně navýšením daňových koeficientů na pozemky a stavby v těchto konkrétních lokalitách a případně využít místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a samozřejmě přepočtem stočného. Nicméně vzhledem k tomu, že se v průběhu roku 2023-2024 chystá úprava v daních z nemovitých věcí je v tuhle chvíli neefektivní zkoušet dovozovat tyto možné daňové příjmy.

5 Výsledky

5.1 Obec Čeminy

5.2 Porovnání kvantitativní

Při ekonomickém porovnání realizační části je uvažováno se stejnou délkou kanalizační sítě a stejným počtem přečerpávacích stanic. Výsledná cena se tak liší pouze v pořizovací ceně ČOV.

Tabulka č. 18 - Ekonomické porovnání Variantního řešení ČOV

	Konvenční mechanicko-biologická ČOV	ČOV s přírodně blízkou metodou čištění odpadních vod	
dílčí cena stočného	34,07	15,38	
kanalizační síť	34 159 592,00	34 159 592,00	
vlastní objekt ČOV	10 050 001,34	11 200 000,00	
Cena celkem	44 209 593,34	45 359 592,00	
Dotační program vodohospodářské infrastruktury - až 70 % uznatelných nákladů (max. 5 mil Kč)	5 000 000,00	5 000 000,00	
Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III - až 70 % uznatelných nákladů (50 mil. Kč)	30 946 715,34	23 911 714,40	70% pouze z kanalizační sítě
Celkem na samofinancování	8 262 878,00	16 447 877,60	

Zdroj: data MP, tabulka vlastní zpracování

Rozdílné hodnoty získáme při započítání dotačních titulů. Protože nelze předjímat, jak velkou částku by obec skutečně obdržela, je porovnání kalkulováno na ideální stav, a to, že při konvenční variantě ČOV se obci podařilo získat dotaci v plné výši. Ve variantě ČOV je uvažován dotační titul MZE pouze na kanalizační síť. Vzhledem ke zkušenosti obce Nevřeň MZE tento typ čistírny odpadních vod nedokáže absorbovat do svých tabulkových hodnot a na tuto ČOV dotaci obci nepřidělil. Proto je v základním propočtu uvažována dotace MZE na kanalizační síť a na vlastní ČOV pouze dotací KÚ. V tomto základním případě je

jednoznačným ekonomickým vítězem varianta konvenční ČOV a to bez ohledu na to, že předpokládaná dílčí cena stočného je výrazně nižší.

Pokud ale budeme porovnávat ekonomiku staveb i z hlediska plánované výstavby chodníku v obci v rámci stavby „II/180 Průtah Čeminy“ celé ekonomické posouzení se ještě upraví. Z hlediska varianty s konvenční ČOV se vstupní parametry nezmění, pouze se do nákladů obce musí započítat náklad na provedení dešťové kanalizace v rámci této stavby. V tomto úseku by pak ve svém výsledku byly dvě oddílné kanalizace, tedy dešťová a splašková. Pro tuto dešťovou kanalizaci je v projektové dokumentaci v roce 2023 navržen v celé délce profil DN 400. Vzhledem k tomu, že tato kanalizace bude realizována v rámci stavby celého průtahu, bude vlastní silniční těleso v nákladech Plzeňského kraje resp. SÚS PK a je tedy částka uvažována bez silničního tělesa.

Ve variantě ČOV s přírodně blízkým způsobem čištění se ale předpokládá, že do biologických čistíren jsou napojeny i dešťové vody. Proto je v obci v této variantě řešena kanalizace jako jednotná pro předčištěné splaškové i dešťové vody v jednu řadu. Pak by se v úseku stavby „II/180 Průtah Čeminy“ sdružily oddílné kanalizace do jednotné. V tomto úseku by se změnila dimenze na profil DN 600 s možností vytvoření jedné – dvou retenčních nádrží (zejména u přečerpávací stanice při převádění vod pod potočným korytem) pro vyrovnání náhlých dešťových přívalů. Tento profil je stanoven v rámci kvalifikovaného dohadu a byl by součástí přesných výpočtů příslušné projektové dokumentace. Dále by byla vyměněna celá trasa kanalizačního řadu od převedení na levou stranu potoka až k ČOV také v profilu DN 600. Proto jsou v propočtu odpočteny trasy DN 300 a to opět rozděleně bez silničního tělesa a se silničním tělesem a připočteny DN 600 bez silničního tělesa a se silničním tělesem.

V níže uvedené tabulce jsou kalkulovány pro přehlednost přípočtové a odpočtové položky jednotlivých tras. Vzhledem k pouze menším případným úpravám na přečerpávací stanici i případnému provedení vyrovnávacích retenčních nádrží v malém provedení nejsou tyto hodnoty v propočtu uvažovány.

Tabulka č. 19 - Pomocná tabulka na přípočty a odpočty

	měrná jednotka	počet	C _U nebo C _{mu} jednotková cena (v Kč)	K _s - polohový koeficient index cen vodohospodářských staveb za rok 2021 a 2022	výsledná jednotková cena	celkem (v Kč)	
PVC-U DN 400 bez silnič. tělesa	m	450,00	8 170,00	0,80	1,34	8 758,24	3 941 208,00
PVC-U DN 300	m	1 390,00	10 339,00	0,80	1,34	11 083,41	15 405 937,12
PVC-U DN 600 bez silnič. Tělesa	m	450,00	11 528,00	0,80	1,34	12 358,02	5 561 107,20
PVC-U DN 600	m	936,00	14 051,00	0,80	1,34	15 062,67	14 098 660,99

Zdroj: data MP, tabulka vlastní zpracování

Tabulka č. 20 - Ekonomické porovnání Variantního řešení ČOV při započtení dešťové kanalizace akce II/180 Průtah Čeminy (Navazuje na hodnoty z tabulky č. 18)

dešťová kanalizace II/180 Průtah Čeminy, 450 DN 400 bez silničního tělesa	3 941 208,00	-
odpočet kanalizačního DN 300 potrubí v délce dešťové kanalizace + trasa k ČOV (1390 m)	-	-15 029 101,25
Celkem i s dešťovou kanalizací II/180 Průtah Čeminy	12 204 086,00	-
přípočet kanalizace jednotné DN 600 trasa k ČOV se silničním tělesem	-	14 098 660,99
přípočet kanalizace jednotné DN 600 v délce dešťové kanalizace (450 m) bez silničního tělesa	-	5 190 366,72
kanalizační síť bez dešťové kanalizace	-	38 419 518,46
Dotační program vodohospodářské infrastruktury - až 70 % uznatelných nákladů (max. 5 mil Kč)	-	5 000 000,00
Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III - až 70 % uznatelných nákladů (50 mil. Kč)	-	26 893 662,92
Celkem na samofinancování		17 725 855,54

Zdroj: data MP, tabulka vlastní zpracování

Při tomto ekonomickém hodnocení opět při výše popsáných dotačních předpokladech se jeví varianta ČOV s přírodě blízkým způsobem čištění v poměru jako mírně ekonomičtější, přesto je stále varianta s konvenční ČOV výrazně levnější.

K této variantě je ještě nutno připočítat i náklady na výše uvedené technické odchylky na řadu a také hodnota potřebná na směnu nebo odkup pozemků nutných pro umístění ČOV. V neposlední řadě je ještě brát v úvahu přenesení části ekonomické zátěže na jednotlivé vlastníky nemovitostí. Do tohoto systému mohou přicházet vody pouze v předčištěném stavu. Proto u každé nemovitosti musí být osazena DČOV nebo stávající jímky na vyvážení je potřeba vyčistit a stavebně upravit na tříkomorový septik. Varianta s ČOV s přírodě blízkým postupem čištění může být ekonomická pouze v případě zahrnutí jí do dotačního titulu MZE nebo jiného takto zásadního dotačního titulu. Bez dotační podpory její výrazně nižší náklady na provoz nedokáží převážit pořizovací náklady.

5.3 Porovnání kvalitativní

5.3.1 Vyhodnocení mechanicko-biologické ČOV

Mechanicko-biologická ČOV je v současné době jeden z nejpoužívanějších systémů. Tento systém je jednoduchý, má nejméně omezení ve smyslu umístění a potřebné plochy, nejsnáze se dimenzuje a zpravidla vychází nejekonomičtěji. Také se nejsnáze vyrovná s individuální uživatelskou chybou jednotlivých připojených domácností. Do této čistírny nejsou napojeny dešťové vody a tak není potřeba řešit kapacitní absorpci při náhlých přívalových deštích. Jako takový potřebuje minimální mimořádnou údržbu a téměř veškeré jeho události jsou řádné a plánované. Nicméně vzhledem k tomu, že obec se bez alespoň částečné dešťové kanalizace neobejde, jsou tyto náklady také položkou, kterou je nutno tuto variantu zatížit alespoň v rozhodovacích procesech.

Nespornou výhodou také je, že v tomto systému je možné provedení výústky pro zapojení fekálního vozu pro možnou likvidaci odpadních kalů z ČOV případně nemovitostí bez možnosti připojení na kanalizační síť.

Mírnou nevýhodou zůstává nutnost napojení téměř všech plánovaných EO pro řádný chod ČOV a propojení s řadem musí být provedeno z velké části v jedné etapě. Samozřejmě v menším rozsahu je možné provedení propojení i ve dvou etapách, ale tato varianta musí být řádně dimenzována, propojovaný dodatečný počet EO je množstevně menší a je to

provázeno dalším zkušebním provozem ČOV, případně prodloužením stávajícího zkušebního provozu.

Nevýhodou mohou být také větší provozní náklady a náklady na obnovu, které se mohou negativně promítat do vyššího stočného, ale celá ekonomie varianty nakonec vyplyne ze způsobu finálního financování – výši dotací, možností užití vlastních zdrojů a zdrojů návratných spojených s dluhovou službou.

5.3.2 Vyhodnocení ČOV čištění odpadních vod přírodě – blízkým způsobem

System netradičního způsobu nakládání s odpadními vodami v obci Nevřeň, tedy mechanické předčištění s následným terciálním dočištěním v soustavě dvou biologických rybníčků se jeví jako unikátní, přesto je již řadu let ve světě užíván a i v České republice jich několik existuje. K nevýraznější variaci patří nejspíše řešení pivovaru Radegast v Nošovicích v oblasti nivy Morávky, kde funguje již více než dvacet let. Přesto má toto řešení nedůvěru Ministerstva zemědělství a nelze při realizaci tohoto způsobu počítat s uplatněním dotačních požadavků u této instituce. Obci Nevřeň se podařilo i bez jejich finanční podpory kanalizaci se specifickým typem ČOV vybudovat a uvést do zkušebního provozu. Tento projekt doposud potvrzuje vstupní předpoklady, tedy možnost vypouštět čistou vodu do vodoteče s relativně nízkými náklady na výstavbu i údržbu celého systému ČOV při celkovém pozitivním začlenění celého systému ČOV do krajiny. Jejich skutečné kalkulované náklady na provoz a obnovu patří v prostoru Plzeňského kraje, a to zejména v kontextu méně početných obcí, k jedněm z nižších. Obec Nevřeň ale měla výhodu ve vybudované dešťové kanalizaci, jejíž úprava byla ve srovnání s budováním nových řadů málo nákladná. Ale tento bonus bohužel není k dispozici v obci Čeminy.

Velkým bonusem systému celého řešení se stává prostředí biologických rybníčků. Přesto, že tato čistírna má svou mechanickou část šterbinové nádrže, ostatní jednotlivé části působí v souladu s krajinou a stabilizační nádrž, periodická tůň i dočišťovací koryto jsou prvky v souladu s okolní krajinou a tolik potřebné pro zadržení vody v krajině. Toto místo sebou pak nese i oživení a celkové ozdravení krajiny.

Tento systém má i některá negativa. Už v základu je negativní stránkou nutnost jeho delší a preciznější přípravné fáze. V tomto systému jsou daleko důležitější povodňové modely Q25, Q 50, Q 100, také modelování množství dešťových vod v obci, vymezení míst jejich kumulace a jednotlivých tras. Všechny tyto podklady slouží pro správné dimenzování jednotlivých prvků ČOV tak, aby vyhověly i náhlým dešťovým přívalům. Další nevýhodou je nutnost do systému ČOV vypouštět již předčistěné vody a některé nepříznivé kombinace látek ve větším množství nebo nepatřičné objekty jsou v tomto systému problematické. To sebou nese nutnost zbudovat na domovních přípojkách DČOV případně repasovat stávající jímky na septiky a požadovat po občanech obce určitou kázeň ve způsobu nakládání s odpadními vodami.

Zároveň je tomuto systému nutno věnovat zvýšenou péči v období velkých dešťů, velkého sucha (nutno zajistit dostatečné průtoky ČOV) a v zimních měsících. V těchto je pak nutno řešit zamrzající hladinu např. plovoucími povrchovými provzdušňovači.

Z hlediska předpokládaných provozních nákladů se dá tato varianta vyhodnotit jako méně nákladná, ale oproti variantě s konvenční ČOV nelze vyloučit možnost většího počtu mimořádných událostí. A samozřejmě finální výše stočného by byla také odvislá stejně jako konvenční ČOV od způsobu finálního financování, přičemž u této varianty se v rámci zkušeností obce Nevřeně dá předpokládat nižší participace z dotací MZE a tedy vyšší užití vlastních zdrojů, či zdrojů návratných zatížených dluhovou službou. Nicméně přesto je tento záměr vhodný ke zvážení a posouzení i pro další obce.

6 Závěr

Předchozí analýzy ukazují, že nelze tak snadno provést jednoznačný výběr systému čištění odpadních vod. Přesto, že při odděleném rozhodování o výběru způsobu odkanalizování je jednoznačným vítězem varianta s konvenční ČOV, v kontextu dalších investičních záměrů se ekonomické hodnocení obou variant přibližuje. Pokud by se v blízkém časovém horizontu podařilo získat finanční podporu z nějakého dotačního titulu přímo na variantu ČOV s přírodě blízkým postupem čištění odpadních vod, měl by tento způsob velké množství bonusů. Varianta s ČOV s biologickými rybníčky dobře koresponduje se vesnickým rázem lokality, se stále větší potřebou zadržet vodu krajiny a celkovým environmentálním laděním soudobé společnosti. V obci Nevřeň se podařila celá lokalita zklidnit a upravit jako odpočinkové místo pro pěší a cyklisty. Také možnost nezhodnotit stávající investice jednotlivých vlastníků nemovitosti do DČOV je pozitivním přínosem.

Nicméně celkové hodnocení nakonec výrazně převažuje ve prospěch konvenční ČOV. Ekonomická stránka každého investičního záměru je na malých obcích jedním z nejdůležitějších faktorů, při jakémkoliv rozhodování. V této variantě jde o relativně rychlou přípravu záměru. Obec již měla zpracovanou dokumentaci pro Územní rozhodnutí, a i když je tato v roce 2023 neplatná, přesto jednoznačně určila některé potřebné plochy. Proto je v tuhle chvíli vymezeno dostatek ploch na umístění ČOV a tyto plochy jsou i řádně zatříděny v platném Územním plánu obce. Tato varianta je také vedena v PRVK a není tak nutné absolvovat další dílčí změny v této evidenci. Navíc relativní jednoduchost a schopnost absorpce uživatelských chyb, také pouze mechanická údržba bez nutnosti investice při vlastní péči pravděpodobně vyváží vyšší provozní o obnovovací náklady.

Z hlediska přílivu nových obyvatel do obce se asi není potřeba obávat množství, které je v tuto chvíli reálné z plánovaných ploch, tedy z patnácti pozemků pro výstavbu samostatně stojících rodinných domů. Nicméně se dá předpokládat, že případná realizace kanalizačního řadu a ČOV atraktivní pozemky v obci a společně s příznivou polohou v blízkosti statutárního města Plzeň a v těsné blízkosti Města Touškov může tato investice druhotně vyvolat tlak na vytváření nových lokalit v obci. Obec má ve svém prostorovém

potenciálu prostor minimálně na 79 nových rodinných domů. Pro tyto lokality by samozřejmě bylo nutné zajistit nové technické řešení zabezpečení inženýrských sítí.

S postupující demografickým posunem směrem z měst na periferie a příměstské oblasti by jistě takovéto lokality byly předmětem zájmu developerů a vznikala by poptávka na možnost přesídlení části městských obyvatel do vlastních nových RD do obce.

Tento typ suburbanizace sebou přináší výhody. Nesporný je přísun finančních prostředků do obecního rozpočtu. To ovšem za předpokladu, že vlastníci jednotlivých RD zde budou mít i trvalé bydliště. Součástí výhod může být i příliv některých podnikatelských subjektů, kteří mohou přinášet pracovní příležitosti, se zvýšeným počtem obyvatel může dojít k navýšení dopravních spojů.

K negativum patří nárůst automobilové dopravy, zábory zemědělské půdy, dochází ke změnám v krajině, ovlivnění biodiverzity. Nová rezidenční výstavba většinou postrádá veřejné prostory, vnáší do prostoru prvky městské architektury a celkově pozměňuje ráz venkovských sídel.

Pokud by byla v obci v budoucnu skutečně zrealizována výstavba v rozsahu jejího potenciálu, počet nových obyvatel by dosáhl nebo spíše přesáhl počet obyvatel stávajících. Zatímco malé množství nových obyvatel je obce schopna absorbovat většinou bez větších problémů, při velkém množství nově přistěhovaných obyvatel často dochází k neshodám mezi „starousedlíky“ a novousedlíky“. Takový příliv by jistě naprosto změnil charakter obce. V nově vznikajících lokalitách noví usedlíci zpravidla tvoří sociální skupinu, ve které bývají častěji zastoupení osoby se středoškolským s vysokoškolským vzděláním, obecně s vyšším sociálním statusem a vyšší příjmové skupiny (MV, současná česká suburbanizace). Toto může podněcovat polarizaci sociálně prostorové struktury a může vést až separaci „novousedlíků“. Naproti tomu mohou být noví rezidenti aktivnější, mít nové kontakty, mohou do obce přinést nové podněty a také vlastní schopnosti a talent.

Z výše uvedeného vyplývá, že je vhodné při plánování rozvoje brát v úvahu všechny hrozby a negativa spojené s rozšiřováním obce a jejím demografickým vývojem, ale zároveň neopomíjet možnosti a příležitosti, které rozvoj přináší. V souvislosti s tímto pak minimálně

při současných přípravách podkladů pro nový územní plán velmi zvažovat skutečný rozsah připravovaných lokalit pro výstavbu a co nejpřesněji dimenzovat jejich zastavovací podmínky a prostorové a tvarové charakteristiky tak, aby maximálně vyhovovaly současným i budoucím potřebám moderní rozvíjející se obce.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

MALAST, Jan. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. ISBN 978-80-261-0657-9.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*: Grada Publishing a. s. 2015. ISBN 978-80-247-5608-8

SVOBODA, Michal, Radka VLADYKOVÁ, David BAUER, Miloslav KVAPIL a Miroslav MATEJ. *Finanční řízení obcí*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2021. ISBN 978-80-88375-08-1.

VALENTOVÁ, Vendulka. *Vývoj české veřejné správy do roku 1989*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. Vysokoškolské učebnice ISBN 978-80-7380-843-3.

KUKALOVÁ, Gabriela a Daniela PFEIFEROVÁ. *Místní finance v ČR*. Vydání třetí. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2022. ISBN 978-80-213-3166-2.

BERNARD, Josef, *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.

ČMEJREK, Jaroslav, Jan ČOPÍK, *Veřejná správa*, vydání první, České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016, ISBN 978-80-7394-578-7.

KOLEKTIV autorů z ministerstva vnitra, *Jsem zastupitel/ka*. Druhé, doplněné vydání. Praha: Ministerstvo vnitra, 2022. ISBN 978-80-7616-172-6.

FOUD, Karel a David Foud, Foud, Jan a Vladislav KRÁTKÝ, *TARGET: PILSEN, Field Order 696-Last Mission*, PB tisk Příbram, Karel Foud nákladem vlastním, 2020

MICHALEC, Miloslav a kol., *Zaniklé venkovské školy Plzeňského kraje II.*, Machart, 2021

MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER, *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství část II*, druhé vydání, 5. dotisk, Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2015, ISBN 978-80-213-1698-0.

Kronika obce Čeminy (rok 1977 – 1980 a 1989-2006)

7.2 Legislativní zdroje

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (Ústava České republiky) dne 16. prosince 1992 [online]. [cit. 2023-02-22].

Dostupný také z: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. a ústavního zákona č. 295/2021 Sb., jako součást ústavního pořádku (Listina základních práv a svobod) České republiky ze dne 16. prosince 1992 [online]. [cit. 2023-02-22].

Dostupný také z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), Sbírka zákonů 15. 5. 2000, [online]. 2022 [cit. 2023-02-22].

Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, Sbírka zákonů 28. prosince 1990

Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=565/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí, Sbírka zákonů 4. května 1990

Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=338/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

7.3 Internetové zdroje

ČSÚ. *Malý lexikon obcí České Republiky – 2022* [online]. 2022 [cit. 2023-02-22].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2022>

Ministerstvo vnitra ČR. *Metodické materiály ODK* [online]. 2022 [cit. 2023-02-22].

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>

MV. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků 3.1 – Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí – místní poplatky* [online]. 2022

[cit. 2023-02-22].

Dostupné z: https://www.mvcr.cz/odk2ú_Metodicke_doporuceni_k_cinnosti_USC_c_3-1_Proces_tvorby_a_vydavani_OZV_-_20211231-5.pdf

Ministerstvo financí ČR. *Územní rozpočty* [online]. 2022 [cit. 2023-02-28].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2021/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-202-49315>

Ministerstvo financí ČR. Územní rozpočty [online]. 2022 [cit. 2023-02-28].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2021/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-46842/>

Plzeňský kraj, *Zdravá krajina* [online]. [cit. 2023-03-28].

Dostupné z: <https://www.zdravakrajina.cz/clanky/cistení-odpadních-vod-prirode-blizkym-zpusobem-v-nevreni>

ČSÚ. *Indexy cen stavebních prací, indexy cen stavebních děl a indexy nákladů stavební výroby* – [online]. 2022 [cit. 2023-03-30].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-4-ctvrtleti-2022>

Ministerstvo Zemědělství: *Metodický pokyn pro orientační ukazatele výpočtu pořizovací (aktualizované) ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací, pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací* [online]. 29. 9. 2020 [cit. 2023-02-28].

Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/40871/Upraveny_MP_ceny.pdf

Ministerstvo financí ČR. Cenová regulace v oboru VaK, *Metodická příručka k cenové regulace oboru vodovodů a kanalizací pro roky 2022-2026* [online]. 2022 [cit. 2023-03-31].

Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Methodicka-priručka-k-cenove-regulaci-oboru-vodovodu-a-kanalizaci-pro-roky-2022-2026_v03.pdf

GASSELDOFER L., *Po stopách zmizelých... pivovarů Plzeňska aneb Okolím Města Touškova díl 2. – Pivovary*.Info. *Pivovary*.Info [online]. [cit. 2023-03-31].

Dostupné z: <https://www.pivovary.info/?p=59191>

Čeminy (Tschemin) – Zámek, Publikován v: *Soupis památek, ročník 30. Politický okres stříbrský (1908)* na stranách 2-3. Citace: Čeminy (Tschemin) - Zámek, Soupis památek, 30. Politický okres stříbrský (1908), str. 2-3

Dostupné z: http://depositum.cz/knihovny/pamatky/tiskclanek.php?id=c_6697

Výsledky voleb | volby.cz. *Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Copyright © Český statistický úřad, 2022 [cit. 07. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2022/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=1&xnumnuts=3205&xobec=558711&xstat=0&xvyber=0>

Komberk - popis hradu, historie. *Hrady, zámky a tvrze* [online]. Copyright © [cit. 07. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/hrad-komberk-ceminy/texty?tid=13692&pos=1000>

Obec Čeminy - Oficiální stránky obce Čeminy. *Obec Čeminy - Oficiální stránky obce Čeminy* [online]. Copyright © 2023 [cit. 07. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.ceminy.cz/>

Současná česká suburbanizace a její důsledky - Centrum proti hybridním hrozbám. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 23.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/docDetail.aspx?docid=21348432&doctype=ART>

7.4 Ostatní zdroje

Projektová dokumentace:

„Čeminy – kanalizace a ČOV“

„II/180 – Průtah Čeminy“

„Kanalizace a ČOV Nadryby“

„Kanalizace a ČOV Kaceřov“

„Variantní studie odkanalizování obce Nevřeň“

„Variantní studie odkanalizování obce Kozojedy“

„Nevřeň – Rozšíření kanalizační sítě a čišťení odpadních vod přírodě – blízkým způsobem“

„Nevřeň - Rozšíření kanalizační sítě a čišťení odpadních vod přírodě – blízkým způsobem

– Provozní řád pro zkušební provoz“

Rozhovory:

Rozhovor č. 1 se starostkou obce Nevřeň Ing. Štěpánkou Bejčkovou a zastupitelem obce Ing. Petra Holečkem ze dne 20. 3. a 23. 3. 2023 v budově obecního úřadu Nevřeň + telefonické hovory v měsíci listopad 2022 – únor 2023

Rozhovor č. 2 s bývalým starostou obce Nadryby Petrem Šimicem ze dne 20. 3. 2023 – telefonický hovor

Zjednodušené rozhovory (Zr) se starosty obcí Vochoř, Chotíkov, Útušice, Všeruby – pouze otázka č. 5 a 6, telefonické hovory v měsíci leden – březen 2023

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Dokumentace

Příloha č. 1 – Sdělení Stavebního úřadu MěÚ Město Touškov

Městský úřad Město Touškov Stavební úřad

Dolní náměstí 1, 330 33 Město Touškov

Spis zn.: STAV/1121/2020/Ja
Č.j.: 1121/2020/MUMT-2
Vyřizuje: Iva Jánková
E-mail: i.jankova@touskov.cz
Telefon: 377 922 484

Město Touškov, dne: 2.6.2020

SDĚLENÍ

Obec Čeminy, IČO 573051, Čeminy 37, 330 33 Město Touškov

(dále jen "žadatel") dne 1.6.2020 podal žádost ve věci:

přezkoumání platnosti Územního rozhodnutí č.j. STAV/837/2014-Ma ze dne 18.2.2014,

které nabylo právní moci dne 27.3.2014 na akci

„Čeminy – kanalizace a ČOV“

Městský úřad Město Touškov, stavební úřad, jako stavební úřad příslušný podle § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "stavební zákon"), sděluje že :

Dle ustanovení § 93, odst. 1 stavebního zákona je platnost územního rozhodnutí 2 roky ode dne nabytí právní moci.

Dle ustanovení § 93 odst. 4 pozbývá územní rozhodnutí platnosti

nebylo v době jeho platnosti vydáno pravomocné stavební povolení nebo jiné obdobné rozhodnutí podle tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů, nebo nenabyl v době jeho platnosti právních účinků souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru,

nebylo v době jeho platnosti započato s využitím území pro stanovený účel v případech, kdy se povolovací rozhodnutí nebo jiný úkon nevydává,

nevzniklo-li na základě oznámení stavebního záměru posouzeného autorizovaným inspektorem podaného v době platnosti právo stavební záměr realizovat, nebo

nebyla základě návrhu veřejnoprávní smlouvy nahrazující stavební povolení podaného v době jeho platnosti uzavřena tato veřejnoprávní smlouva a tato veřejnoprávní smlouva nabyla účinnosti.

Územní rozhodnutí č.j. STAV/837/2014-Ma ze dne 18.2.2014,

které nabylo právní moci dne 27.3.2014

pozbýlo platnosti

dne 27. března .2016

Stavební úřad Město Touškov
330 33 Město Touškov

otisk úředního razítka

Ing. Alena Arbetová
vedoucí stavebního úřadu

Obdrží:

Obec Čeminy, IDDS: weza8gd

Dále:

vlastní

Příloha č. 2 – Výzva MěÚ Nýřany – odbor životního prostředí

MĚSTSKÝ ÚŘAD NÝŘANY

pracoviště Plzeň, Americká tř. 39, Plzeň PSČ 304 66
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

VÁŠ DOPIS ZN:
ZE DNE:
VYŘIZUJE: Ing. Hrabák
TEL.: 377 168 052
FAX: 377 168 002
E-MAIL: petr.hrabak@nyrany.cz

DATUM: 2.12.2015
SPIS ZN.: MUNY/2283/2015/OŽP-Hra
Č.J.: OŽP-Hra/31053/2015

MĚSTSKÝ ÚŘAD ČEMINY	Cís. dopr.
26.3/2015	Zpracovatel
	Ukl. znak

Výzva

Městský úřad Nýřany, pracoviště Plzeň, Odbor životního prostředí, jako příslušný vodoprávní úřad, v souladu s § 110 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), dozírá na dodržování ustanovení vodního zákona a předpisů podle něj vydaných. V souvislosti s výše uvedeným a také v souvislosti s přibývajícím podněty v lokalitě obce Čeminy, které se týkají likvidace odpadních vod, Vás žádám o sdělení informací, popř. o předložení dokladů uvedených níže podle způsobu likvidace odpadních vod.

1) Sdělení, jakým způsobem jsou Vámi likvidovány odpadní vody (vyberte jednu z možností):

- jímka na vyvážení
- biologický septik bez terciálního dočištění – na vyvážení
- biologický septik s terciálním dočištěním (např. se zemním filtrem, nebo biofiltrem)
- domovní čistírna odpadních vod s povolením k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních
- domovní čistírna odpadních vod s akumulací a následným rozstříkem na svých pozemcích (ve vegetačním období) a vývozem (v mimo vegetačním období)
- jiný způsob likvidace odpadních vod (např. suchý záchod)

2) Předložení dokladů v souladu s vodním zákonem:

- ad a) u jímky na vyvážení předložte doklady o zaplacení vyvážení, popř. smlouvu s provozovatelem ČOV za období od 1.1.2013 do 31.10.2015 (v souladu s § 38 odst. 6 vodního zákona)
- ad b) u biologického septiku bez terciálního dočištění předložte: rozhodnutí o povolení stavby, popř. kolaudaci stavby a doklady o zaplacení vyvážení, popř. smlouvu s provozovatelem ČOV za období od 1.1.2013 do 31.10.2015 (v souladu s § 38 odst. 6 vodního zákona)
- ad c) u biologického septiku s terciálním dočištěním předložte rozhodnutí o povolení stavby, popř. kolaudaci stavby, platné povolení k nakládání s vodami a protokoly o rozboru vypouštěných přečištěných odpadních vod za období od 1.1.2013 do 30.6.2015
- ad d) u domovní čistírny odpadních vod s povolením k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních (popř. do místní kanalizace) předložte rozhodnutí o povolení stavby, popř. kolaudaci stavby, platné povolení k nakládání s vodami a protokoly o rozboru vypouštěných přečištěných odpadních vod za období od 1.1.2013 do 30.6.2015
- ad e) u domovní čistírny odpadních vod s akumulací a následným rozstříkem na svých pozemcích (ve vegetačním období) a vývozem (v mimo vegetačním období) předložte rozhodnutí o povolení stavby, popř. kolaudaci stavby a doklady o zaplacení vyvážení (v mimo vegetačním období), popř. smlouvu s provozovatelem ČOV za období od 1.1.2013 do 31.10.2015 (v souladu s § 38 odst. 6 vodního zákona)
- ad f) u jiného způsobu likvidace odpadních vod uveďte a popište detailně tento způsob likvidace odpadních vod

Pokud vlastníte více nemovitostí, prosím o odpovědi u každé této nemovitosti zvlášť.

V souladu se zákonem č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zanikla dnem 1. ledna 2008 všechna povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, která nabyla právní moci do 31. prosince 2001, pokud případně nezanikla uplynutím doby, na kterou byla udělena (např. septiky nebo domovní čistírny odpadních vod).

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami (v tomto případě vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních) podle § 8 odst. 1 vodního zákona bez povolení k nakládání s vodami – lze uložit pokutu podle § 116 odst. 2 písm. c) do 100 000 Kč

TELEFON
377 168 052

FAX
377 168 002

BANKOVNÍ SPOJENÍ
Komerční banka Plzeň
výdajový účet: 27-9186490247/0100
příjmový účet: 27-9186450237/0100

IČO
00 258 199

E-MAIL : podatelna@nyrany.cz

Vodoprávní úřad schvaluje využívání různých suchých či chemických záchodů v obci Čeminy za podmínky, že bude dokladována likvidace odpadních vod z nich vzniklých na příslušné čistírně odpadních vod. Odpadní vody z těchto zařízení nelze používat jako zálivku na svém pozemku, např. kompostu. Zde platí stejné podmínky jako pro jímky na vyvážení.

Ke každé nemovitosti v obci Čeminy se dostane vyvážecí vůz (různé druhy vozidel).

Doklady o vývozech si každý vlastník nemovitosti bude uchovávat za poslední dva uplynulé kalendářní roky.

Výše uvedené požadavky se netýkají nevyužívaných nemovitostí. V případě prodeje nemovitosti se výše uvedené povinnosti přenášejí na nové vlastníky.

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami (v tomto případě vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních) podle § 8 odst. 1 vodního zákona bez povolení k nakládání s vodami – lze uložit pokutu podle § 116 odst. 2 písm. c) do 100 000 Kč

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami podle § 8 vodního zákona v rozporu s povolením k nakládání s vodami (v tomto případě vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních) – lze uložit pokutu podle § 118 odst. 3 písm. c) do 500 000 Kč

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nezajistí zneškodnění odpadní vody akumulované v bezodtokové jímce podle § 38 odst. 6 vodního zákona (týká se jímek na vyvážení, septiků bez terciálního dočištění, domovních čistíren odpadních vod s akumulací a následným rozstříkáním na svých pozemcích) – lze uložit pokutu podle § 118 odst. 3 písm. b) do 50 000 Kč.

Při stanovení výše pokuty za správní delikt spáchaný vypouštěním odpadních vod bez povolení k nakládání s vodami nebo v rozporu s ním, přihlídně orgán ukládající pokutu zejména k míře překročení podmínek povolení k vypouštění těchto vod, k míře ovlivnění jakosti povrchových nebo podzemních vod a jejímu lokálnímu rozsahu, ke stupni ochrany dotčeného území a k příčině nedovoleného vypouštění vod (§ 125 l, odst. 6 vodního zákona).

V souladu se zákonem č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zanikla dnem 1. ledna 2008 všechna povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, která nabyla právní moci do 31. prosince 2001, pokud případně nezankla uplynutím doby, na kterou byla udělena (např. septiky nebo domovní čistírny odpadních vod).

Vodoprávní úřad postupuje v souladu s § 110 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), kdy zjišťuje, zda nedochází k nedovolenému znečišťování povrchových nebo podzemních vod či nedodržování vodního zákona.

Výše uvedená pravidla budou dodržována do doby vybudování kanalizace pro veřejnou potřebu v obci Čeminy.

otisk úředního razítka

Ing. Petr Hauer

vedoucí odboru ŽP

MĚSTSKÝ ÚŘAD NÝŘANY

pracoviště Plzeň, Americká tř. 39, Plzeň PSČ 304 66
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

VÁŠ DOPIS ZN:
ZE DNE:
VYŘÍZUJE: Ing. Hrabák
TEL.: 377 168 052
FAX: 377 168 002
E-MAIL: petr.hrabak@nyrany.cz

DATUM: 16.3.2016
SPIS ZN.: MUNY/2283/2015/OŽP-Hra
Č.J.: OŽP-Hra/7602/2016

OBECNÍ ÚŘAD ČEMINY	Cís. dopor.
Došlo dne: 17/3/2016	Zpracovatel
Č.j.:	Ukl. znak
Příloh:	

Výzva II

Městský úřad Nýřany, pracoviště Plzeň, Odbor životního prostředí, jako příslušný vodoprávní úřad (dále jen „vodoprávní úřad“), v souladu s § 110 zákona č.254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), dozírá na dodržování ustanovení vodního zákon a předpisů podle něj vydaných. V souvislosti s výše uvedeným a také v souvislosti s první výzvou ze dne 2.12.2015, č.j. OŽP-Hra/31053/2015, na kterou všichni vlastníci nemovitostí odpověděli, Vás žádám o splnění níže uvedených požadavků.

1) Sdělení informací obci Čeminy (týká se pouze nemovitostí s jímku nebo septikem na vyvážení)

- objem jímky/septiku
- počet obyvatel, kteří jsou na jímku/septik napojeni
- využití nemovitosti během roku (např. celý rok, pouze víkendy, apod.)

Požadované informace v bodu 1 sdělte obci Čeminy nejpozději do **30. června 2016**.

2) Předávání dokladů obci Čeminy

- u domovních čistíren odpadních vod, popř. septiků s terciálním dočištěním budou předkládány kopie protokolů o rozborech vypouštěných odpadních vod do vod povrchových, do vod podzemních, nebo do kanalizace, v souladu s vydaným povolením vodoprávního úřadu
- u jímek, septiků nebo čistíren odpadních vod povolených obecním stavebním úřadem budou předkládány kopie dokladů o vývozech

Požadované doklady v bodu 2 předávejte obci Čeminy vždy do **31. ledna za předešlý rok**. Příklad – dva doklady o vývozu z roku 2016 předložte nejpozději do 31. ledna 2017.

Další důležité informace:

Jímky, popř. septiky o velkých objemech, nebo nemovitosti, které nejsou trvale využívány, mohou teoreticky vyvážet např. 1x za dva roky. Tuto informaci bude z odpovědí z bodu 1) obec Čeminy znát, a tak pokud z výše uvedených důvodů, či v jiných odůvodněných případech, které obci předem sdělíte, nevyvezete v kalendářním roce svou jímku, či septik, nemusíte to hlásit.

Obec Čeminy si bude vést databázi předložených dokladů dle jednotlivých nemovitostí, a v případě zjištěných nesrovnalostí předá **ihned podnět vodoprávnímu úřadu**. Je nezbytně nutné hlásit obci Čeminy včas jakoukoliv změnu – např. změna počtu obyvatel v nemovitosti nebo změna využívání nemovitosti. Vodoprávní úřad následně posoudí, zda je podnět v konkrétním případě oprávněný a pakliže bude, zahájí řízení o správním deliktu. Pokud někdo nesdělí informace v bodu 1) do uvedeného data, oznámí to obec Čeminy nejpozději do **15. července 2016** vodoprávnímu úřadu.

Vodoprávní úřad upozorňuje, že odpadní vody akumulované v jímkách nebo septicích na vyvážení smějí být likvidovány pouze na místech, které jsou k tomuto účelu určené, tj. na čistírně odpadních vod. Odvozy mohou provádět pouze osoby, které mají uzavřenou platnou smlouvu s provozovatelem čistírny odpadních vod na odběr a zneškodňování odpadních vod z bezodtokových jímek, popř. septiků (smlouva může být kdykoliv vyžadována). V žádném případě nesmějí být odpadní vody akumulované v jímkách nebo septicích na vyvážení rozstříkovány na pozemcích (např. komposty, pole apod.). Vodoprávní úřad neschvaluje vypouštění odpadních vod (včetně rozstříku na pozemku) po aplikaci ekologických výrobků, které „slibují“ vyčištění odpadních vod, např. SUBIO.

Obec Čeminy uvede trvale na obecní vývěsce jí známé vývozce, kteří mohou vyvážet odpadní vody na čistírny odpadních vod a kteří zároveň předloží obci potvrzenou kopii uzavřené smlouvy s provozovatelem čistírny odpadních vod.

TELEFON
377 168 000

FAX
377 168 002

BANKOVNÍ SPOJENÍ
Komerční banka Plzeň
výdajový účet: 27-9186490247/0100
příjmový účet: 27-9186450237/0100

IČO
00 258 199

E-MAIL : podatelna@nyrany.cz

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami podle § 8 vodního zákona v rozporu s povolením k nakládání s vodami (v tomto případě vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních) – lze uložit pokutu podle § 118 odst. 3 písm. c) do 500 000 Kč

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nezajistí zneškodnění odpadní vody akumulované v bezodtokové jínce podle § 38 odst. 6 vodního zákona (týká se jímek na vyvážení, septiků bez terciálního dočištění, domovních čistíren odpadních vod s akumulací a následným rozstříkáním na svých pozemcích) – lze uložit pokutu podle § 118 odst. 3 písm. b) do 50 000 Kč.

Při stanovení výše pokuty za správní delikt spáchaný vypouštěním odpadních vod bez povolení k nakládání s vodami nebo v rozporu s ním, přihlídně orgán ukládající pokutu zejména k míře překročení podmínek povolení k vypouštění těchto vod, k míře ovlivnění jakosti povrchových nebo podzemních vod a jejímu lokálnímu rozsahu, ke stupni ochrany dotčeného území a k příčině nedovoleného vypouštění vod (§ 125 l, odst. 6 vodního zákona).

Vodoprávní úřad postupuje v souladu s § 110 zákona č.254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), kdy zjišťuje, zda nedochází k nedovolenému znečišťování povrchových nebo podzemních vod či nedodržování vodního zákona.

Termín pro zaslání písemné odpovědi (možné i formou e-mailu – petr.hrabak@nyrany.cz) na výše uvedené dotazy včetně předložení požadovaných příloh se stanovuje **do 18.1.2016**.

V případě, že do stanoveného termínu uvedeného výše nebude vodoprávnímu úřadu nic zasláno, bude v následujícím období provedena vodoprávním úřadem v lokalitě stavby v souladu s § 110 vodního zákona vodoprávní dozor za Vaší účasti, kdy bude zjištěn v souladu s § 3 správního řádu skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V případě, že, při vodoprávním dozoru bude zjištěna nějaká nesrovnalost, na základě které lze zahájit řízení o správním deliktu, bude tak následně ihned učiněno bez možnosti smírného řešení. Proto vodoprávní úřad doporučuje reagovat na tuhle výzvu do stanoveného termínu a nic nezamlčovat.

otisk úředního razítka

Ing. Petr Hauer

vedoucí odboru ŽP

FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA VÝVOZ JÍMEK

Vážení občané obce Čeminy,

s ohledem na současnou neúměrnou finanční zátěž občanů obce v souvislosti s vývozem jímek (povinnost prokazování zneškodňování odpadních vod dle § 38 zák. 254/2001 Sb. – Vodní zákon), vydalo Zastupitelstvo obce Čeminy na svém veřejném zasedání dne 14. 11. 2022 nové usnesení směřované do oblasti ochrany životního prostředí:

Obec poskytne v roce 2023 na každý vývoz jímky náležející k obývané nemovitosti finanční příspěvek na 1 vývoz a to :

jímka 1 - 4 m³, nebo sloučený vývoz - příspěvek ve výši 400,- Kč

jímka 5 - 8 m³ - příspěvek ve výši 700,- Kč

Občané si budou vývozy organizovat sami. Na Obecní úřad pak předloží doklady za dané čtvrtletí roku 2023, po uzavření daného čtvrtletí již nebudete mít nárok na zpětné proplacení příspěvku.

Doklady předložte v termínech do:

- 1. čtvrtletí - 31. 03. 2023**
- 2. čtvrtletí - 30. 06. 2023**
- 3. čtvrtletí - 30. 09. 2023**
- 4. čtvrtletí - 22. 12. 2023**

za realizovaný vývoz, a poté obdrží převodem na vlastní účet (nutno doložit Vaše číslo účtu) příslušnou částku. Obecní úřad akceptuje pouze doklad vystavený subjektem s oprávněním k likvidaci odpadních vod na ČOV.

Pozn.

Vlastník žumpy má povinnost uchovávat daňové doklady o vyvezení žumpy, neboť vodoprávní úřady či Česká inspekce životního prostředí mohou kdykoliv podle ustanovení § 38 odst. 6 vodního zákona[7] požadovat prokázání zneškodňování odpadních vod akumulovaných v žumpě.

Příloha č. 5 – Závěr Variantní studie odkanalizování obce Nevřeň

7. ZÁVĚR

V rámci studie bylo posouzeno odkanalizování obce třemi nejvýhodnějšími variantami:

- Varianta 1: využití stávající kanalizace – přírodě blízké čištění odpadních vod
- Varianta 2a: nová splašková kanalizace – mechanickobiologické čištění odpadních vod
- Varianta 2b: nová splašková kanalizace – přírodě blízké čištění odpadních vod

V rámci studie je navrženo, že v lokalitách Na šachtě, Toflův Mlýn a Nová Hospoda bude odpadní voda likvidována decentralizovaně.

Investiční náklady pro jednotlivé varianty pro centrální část obce na pravém břehu řeky Třemošná byly vyčísleny následovně:

- Varianta 1: 13 617 160,00 Kč
- Varianta 2a: 18 101 700,00 Kč
- Varianta 2b: 19 335 460,00 Kč

Jako investičně nejvýhodnější se prvotně jeví rekonstrukce stávající kanalizace a výstavba přírodě blízkého čištění odpadní vody (varianta 1 = 13,6 milionu Kč). Ale je nutno podotknout, že v této variantě bude životnost kanalizační sítě výrazně nižší a to cca o 40 let (50 let varianta 1, 90 let nová stoková síť).

Z hlediska technologie provádění je první varianta nejvhodnější a to z důvodu použití bezvýkopové technologie. A to zejména ve vazbě na nedávno kompletně rekonstruovanou komunikaci procházející obcí.

Byly vyčísleny provozní náklady pro jednotlivé varianty na 1 m³ vyčištěné odpadní vody. Dílčí cena stočného při započtení provozních nákladů a PFOK je následovná:

- Varianta 1: 22,5 Kč/ m³
- Varianta 2a: 36,3 Kč/ m³
- Varianta 2b: 19,5 Kč/ m³

Z hlediska provozních nákladů a PFOK je tedy varianta č 1 a 2b srovnatelná a to především z důvodu, že v těchto dvou variantách je navrženo přírodě blízké čištění odpadních vod, které neklade takové nároky na energie a údržbu jako mechanickobiologické čištění odpadních vod.

těchto důvodů doporučujeme odkanalizování obce Nevřeň způsobem varianty 1 (využití stávající kanalizace). Tato varianta je podmíněna legislativním souhlasem vodohospodářského úřadu zajištění říjímky povolení vsakování odpadních vod do vod podzemních prostřednictvím půdní vrstvy pro očišťovací koryto navržené čistírny odpadních vod.

V Hradci Králové, červen 2017

Příloha č. 6 – Rozpis úkonů obsluhy s uvedením četnosti – ČOV Nevřeň

Zdroj: PROVOZNÍ ŘÁD PRO ZKUŠEBNÍ PROVOZ – Nevřeň – rozšíření kanalizační sítě a čištění odpadních vod přírodě - blízkým způsobem

6.7 Rozpis úkonů obsluhy s uvedením četnosti

Vizuální kontrola objektu ČOV	1 x týdně
Kontrola přítokových žlabů a přítoků do šterbinové nádrže	1 x týdně
Čištění měrných profilů	1 x týdně
Měření průtoků na MP 1	1 x týdně
Měření průtoků na MP2	1 x týdně
Kontrola odlehčovací komory a stavítka zevnitř komory	1 x měsíčně
Zajištění odběrů vzorků v KMP, MP1, MP2	1 x měsíčně
Měření průtoků na KMP, MP1,MP2 při odběru vzorků	1 x měsíčně
Kontrola stavu ČOV a všech objektů	po vydatných deštích/tání
Zajištění čištění šterbinové nádrže – odvoz kalů a pročištění šterbiny řetězem na laně	1 x 6 měsíců
Kontrola stavu všech poklopů a jejich očištění	1 x ročně před zimním obdobím
Odstranění naplavenin z odlehčovací stoky a z nátokových žlabů šterbinové nádrže	Po vydatných deštích/tání
Odstranění biomasy z odumřelých rostlin (makrofytů)	1 x 3 roky
Odstranění kalů ze stabilizační nádrže	1 x 20 let
Vytrhávání vzrůstajících keřů a stromků nebo invazních rostlin z míst osázených makrofyty	Průběžně dle potřeby

Příloha č. 7 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2020

4. INDEXY NÁKLADŮ STAVEBNÍ VÝROBY PODLE ČÍSELNÍKU DRUHŮ STAVEB
Indices of Construction costs of Construction output by Kinds of Constructions Nomenclature

Období: 4. čtvrtletí 2020
Period: 4th Quarter of 2020

Kód Code	Název Name	Stála váha Constant weights	2020														
			průměr roku 2015 = 100 2015 average = 100				předchozí období = 100 Previous period = 100				stejná období předchozího roku = 100 Corresponding period of the last year = 100						
			čtvrtletí Quarter				čtvrtletí Quarter				čtvrtletí Quarter						
1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	průměr poč. roku Average beginning of the year	průměr poč. roku Average beginning of the year				
010	Stavební díla Constructions	19 000	112,3	112,4	113,0	113,9	112,9	100,5	100,1	100,5	100,8	100,5	102,8	101,4	101,3	102,1	101,9
	Budovy bytové Residential buildings	1 452	114,5	115,2	115,5	116,3	115,4	100,5	100,6	100,3	100,7	100,5	102,7	101,9	101,5	102,1	102,0
021	Budovy nebytové nevýrobní Non-residential buildings	1 640	112,7	113,4	113,7	114,7	113,6	100,5	100,6	100,3	100,9	100,6	102,5	101,9	101,5	102,3	102,0
022	Budovy nebytové výrobní Non-residential industrial buildings	1 891	111,9	112,8	113,1	113,9	112,9	101,0	100,8	100,3	100,7	100,7	103,1	102,5	102,3	102,8	102,7
300	Inženýrské služby Civil engineering works	4 877	111,4	111,0	111,9	112,8	111,8	100,4	99,6	100,8	100,8	100,4	102,7	100,8	101,0	101,6	101,5
600	Vodohospodářské stavby Hydraulic structure	140	112,3	110,9	112,0	112,4	111,8	100,9	98,4	101,4	100,4	100,2	103,5	99,6	100,4	100,6	101,0

Příloha č. 8 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2021

4. INDEXY NÁKLADŮ STAVEBNÍ VÝROBY PODLE ČÍSELNÍKU DRUHŮ STAVEB
Indices of Construction costs of Construction output by Kinds of Constructions Nomenclature

Kód Code	Název Name	Stála váha Constant weights	2021								průměr roku 2015 = 100 2015 average = 100	předchozí období = 100 Previous period = 100	stejná období předchozího roku = 100 Corresponding period of the last year = 100	průměr pod. roku Avg. from beginning of the year					
			čtvrtletí Quarter				čtvrtletí Quarter								průměrná roční růstová rate Average annual growth	čtvrtletí Quarter			
			1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.						1.	2.	3.	4.
	Stavební díla Constructions	10 000	116,2	119,9	125,6	123,9	122,7	102,0	103,2	104,8	102,6	105,1	103,6	108,7	111,2	113,2	108,6		
010	Budovy bytové Residential buildings	1 452	116,0	121,5	126,0	132,5	125,0	101,5	103,0	105,3	103,5	103,3	103,1	106,5	110,8	113,9	108,3		
021	Budovy nebytové nevyrobni Non-residential buildings	1 640	116,8	120,6	127,2	130,9	123,9	101,8	103,3	105,5	102,9	103,4	103,6	106,3	111,9	114,1	109,0		
022	Budovy nebytové výrobní Non-residential industrial buildings	1 891	115,7	118,7	122,3	125,6	120,7	101,6	102,6	103,5	102,2	102,5	103,4	106,2	108,7	110,3	106,9		
300	Inženýrské stavby Civil engineering works	4 677	115,5	119,7	126,5	129,4	122,3	102,4	103,6	104,8	102,3	103,3	103,7	107,8	112,2	113,8	109,4		
000	Vodního hospodářské stavby Hydraulic structure	140	115,1	117,4	121,0	125,0	119,6	102,4	102,0	100,1	103,3	102,7	102,5	106,2	108,0	111,2	107,0		

Období: 4. čtvrtletí 2021
Period: 4th Quarter of 2021

Příloha č. 9 – 4. indexy nákl. stavební výroby podle číselníku druhu staveb pro r. 2022

4. INDEXY NÁKLADŮ STAVEBNÍ VÝROBY PODLE ČÍSELNÍKU DRUHŮ STAVEB
Indices of Construction costs of Construction output by Kinds of Constructions Nomenclature

Období: 4. čtvrtletí 2022
Period: 4th Quarter of 2022

Kód Code	Název Name	Skála váha Constant weights	2022														
			průměr roku 2015 = 100 2015 average = 100				předchozí období = 100 Previous period = 100				stejná období předchozího roku = 100 Corresponding period of the last year = 100						
			čtvrtletí Quarter				čtvrtletí Quarter				čtvrtletí Quarter						
1.	2.	3.	4.	průměr pot. roku Avg from quarters of the year	1.	2.	3.	4.	průměr pot. roku Avg from quarters of the year	1.	2.	3.	4.				
010	Stavební díla Constructions	10 000	136,2	146,3	148,7	149,5	145,2	105,7	107,4	101,6	100,5	103,8	117,2	122,0	118,4	116,0	118,4
	Budovy bytové Residential buildings	1 452	140,7	150,6	154,3	155,3	150,2	106,2	107,0	102,5	100,6	104,0	119,2	124,0	120,5	117,3	120,2
021	Budovy nebytové nevýrobní Non-residential buildings	1 640	138,1	147,9	150,7	151,8	147,1	105,5	107,1	101,9	100,7	103,8	118,2	122,6	118,5	116,0	118,8
022	Budovy mezníkové výrobní Non-residential industrial buildings	1 881	132,9	140,8	143,5	144,7	140,5	105,8	105,9	101,9	100,8	103,6	114,9	118,6	116,8	115,2	118,4
300	Inženýrské stavby Civil engineering works	4 877	135,5	146,5	149,3	149,9	144,8	105,5	108,1	101,2	100,4	103,8	117,3	122,4	118,2	116,0	118,4
600	Vodohospodářské stavby Hydraulic structures	140	133,6	144,2	146,6	147,5	143,0	106,9	107,9	101,7	100,6	104,2	116,1	122,8	121,2	118,0	119,5

Příloha č. 10 – Použité tabulky z (MP)

Cenový ukazatel typového objektu čerpací stanice
Tabulka č. 8

kapacita čerpací stanice Q_c v $l \times s^{-1}$	cenový ukazatel C_u tis. Kč
1	415
5	435
10	551
20	1 117
50	2 059
100	3 089
200	4 278
400	6 380
600	6 859
1 000	9 599
2 000	12 673

Měrný cenový ukazatel typového objektu stoky kruhové
Tabulka č. 9

DN mm	materiál potrubí							
	železobeton, sklolaminát z ⁶⁾ n ⁷⁾		kamenina z n		PVC, PE z n		litina z n	
	C _{mu} v Kč/bm potrubí							
250	9 730	7 627	9 773	7 656	8 338	6 206	13 440	9 117
300	10 672	8 454	10 339	8 149	9 295	7 076	15 030	10 326
400	12 021	9 701	12 195	9 875	10 498	8 178	20 182	14 694
500	13 210	10 788	14 471	12 108	12 021	9 599	24 536	19 040
600	15 051	12 528	16 269	13 775	14 051	11 528	28 260	22 100
800	19 184	16 559	25 071	22 475	21 257	18 633		
1 000	23 215	20 489	35 496	32 756	26 637	23 911		
1 200	27 913	25 071						
1 400	33 220	30 276						

Měrný cenový ukazatel typového objektu stoky kruhové - podtlakové a tlakové
Tabulka č. 11

DN mm	materiál potrubí					
	litina z ⁸⁾ n ⁹⁾		ocel z n		PVC, PE z n	
	C _{mu} v Kč/bm potrubí					
80	5 699	3 944	4 800	2 973	4 524	2 915
100	6 003	4 031	5 017	3 103	5 133	3 190
150	6 757	4 452	5 452	3 350	5 902	3 698
200	7 236	4 698	6 105	3 712	6 670	4 205

Koeficient polohový – K_5
Tabulka č. 12

Číslo položky	Název, respektive skupiny měst a obcí	Koeficient K_5
1	Praha	1,30
2	Brno, Ostrava	1,20
3	Ostatní statutární města a katastrální území lázeňských míst typu A (viz vyhláška č. 441/2013 Sb.)	1,10
4	Města, která byla k 31. prosinci 2002 sídly okresních úřadů (nejedná se o statutární město) a katastrální území lázeňských míst typu B, C (viz vyhláška č. 441/2013 Sb.)	1,05
5	Ostatní města	1,00
6	Ostatní obce nad 1001 obyvatel	0,90
7	Ostatní obce do 1000 obyvatel včetně	0,80

2a) Čistírny odpadních vod – mechanicko-biologické

Měrný cenový ukazatel typového objektu čistírna odpadních vod do 4 999 EO
Tabulka č. 7a

Počet ekvivalentních obyvatel	Měrný cenový ukazatel C_{mu}		
	Kč/EO celkem	Kč/EO technologická část 30%	Kč/EO stavební část 70%
100	16 380	4 914	11 466
200	16 324	4 897	11 427
300	16 198	4 859	11 339
400	16 044	4 813	11 231
500	15 904	4 771	11 133
750	15 554	4 666	10 888
1 000	15 218	4 565	10 653
1 250	14 896	4 469	10 427
1 500	14 588	4 376	10 212
1 750	14 280	4 284	9 996
2 000	13 958	4 187	9 771
2 500	13 356	4 007	9 349
3 000	12 852	3 856	8 996
4 000	12 600	3 780	8 820

2b) Čistírny odpadních vod – kořenové

Měrný cenový ukazatel

25 000,- Kč/EO

Finanční analýza řešených variant:**VARIANTY:**

Kozojedy	Cena MZE	Cena MMR	Cena Obvyklá/Nabídka	Uvažovaná cena	Provozní náklady Kč/rok	Celkové náklady pro 10 let provozu Kč (pořizovací+prov ozní)	Celkové náklady pro 15 let provozu Kč (pořizovací+prov ozní)
Kanalizace VAR A	27 601 197,00	39 652 305,00	16 730 079,00	27 601 197,00	7 408,15	27 675 278,48	27 712 319,22
1-Kořenová ČOV	Údaj není k dispozici	Údaj není k dispozici	9 620 000,00	9 620 000,00	234 076,57	11 960 765,71	13 131 148,57
2-Kontajnerová ČOV	Údaj není k dispozici	Údaj není k dispozici	8 562 000,00	8 562 000,00	369 315,31	12 255 153,05	14 101 729,58
3-Konvenční	8 713 740,86	12 425 297,46	Údaj není k dispozici	10 569 519,16	1 316 680,71	23 736 326,30	30 319 729,87
4-DČOV	9 379 095,50	9 405 549,36	0,00	6 261 548,29	0,00	6 261 548,29	6 261 548,29

Finanční zhodnocení vybrané varianty:

Zvolená varianta	Pořizovací náklady Kanalizace +ČOV	Provozní náklady Kč/rok	Celkové náklady pro 10 let provozu Kč (pořizovací+prov ozní)	Celkové náklady pro 15 let provozu Kč (pořizovací+prov ozní)
2-Kontajnerová ČOV	36 163 197,00	369 315,31	39 856 350,05	41 702 926,58

Příloha č. 13 – Návrh znaku a vlajky pro obec Čeminy

Návrh znaku a vlajky pro obec Čeminy (okres Plzeň-sever)

Při tvorbě návrhu komunálních symbolů (znaku a vlajky) vycházím z hlavních historických (kastelologických), patrimoniálních (monasteriálních), hagiografických (patrociniálních), ale také geografických (hydrologických) reálií (včetně konkrétních přání a výběru) obce.

Úvodem jen upozorňuji a vysvětluji, že dle heraldických pravidel se v každém znaku používají i popisují tzv. tinktury, tj. kovy (zlato a stříbro, zobrazované v praxi žlutě a bíle) a barvy (červená, modrá, zelená, černá), výjimečně (odůvodněně) i tzv. přirozená barva (např. hnědá u kmene stromu, nebo srstí některých zvířat atd.). Přičemž platí (poměrně striktní) podmínka o (kontrastním a střídavém) kladení „kovů na barvy“ nebo „barev na kovy“ (tj. kovových figur v barevných polích štítu či barevných figur v kovových polích štítu).

Heraldické figury dělíme na tzv. heroldské (tj. geometrické, pole štítu členící) a obecné (tj. všeobecně známé), vždy ale náležitě (pouze dvourozměrně) stylizované. Stranově (vpravo, vlevo) se znak odborně blasonuje (tj. terminologicky přesně slovně popisuje) z pohledu štítonoše (jeho pravé ruky), nikoliv pozorovatele, proto (zdánlivě) obráceně, není-li osově souměrný, jako v tomto případě.

Kresba znaku i vlajky se může v průběhu času (desetiletí i staletí) měnit a mírně autorsky odlišovat (nejde o logotyp či chráněný průmyslový vzor a značku), ale právě popisem v dekretu předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky závazně definovaná podstata zůstává (všechny uvedené tinktury a figury v dané kompozici štítu znaku a listu vlajky či praporu) a musí být takto přesně a důsledně vždy (nyní i v budoucnu) dodržena.

Ikonografický význam navrženého obecního znaku je následující: Tinktury štítu, stříbrná (tj. bílá), červená a modrá respektují státní barvy (bílo-červeno-modrou trikolóru a vlajku) České republiky (odvozené z historických znaků Čech a Moravy).

Heroldská figura tzv. cimbuřového a vlnitého břevna (tj. štít dělicího vodorovného pruhu, nahoře s hradebními stínkami cimbuří a dole vlněním vody) jasně evokuje někdejší středověkou tvrz (dnes místní zámek), ale především zdejší bývalý hrad Komberk, stojící nad Čeminským potokem, který protéká návsí i celým katastrem, což podtrhuje modrá barva dolního pole štítu.

První písemná zpráva o obci z roku 1239 je spojená s Kladrubským klášterem, kterému pak Čeminy náležely i v novověku, kdy byl kolem roku 1700 vybudován místo tvrze zmíněný zámek, jako správní centrum panství. Právě tuto významnou skutečnost připomíná obecná figura heraldické lilie, převzatá ze znaku kláštera (červeného štítu se stříbrnou lilí).

Obecné figury pěti hvězd jsou odvozené z typické hvězdné svatozáře (u mostu stojící) sochy sv. Jana Nepomuckého, zapsané do seznamu kulturních památek. Základní heraldická hvězda je šestihrotá, kdy není nutné v blasonu (popisu) znaku počet hrotů uvádět (pokud není nižší či vyšší), ale v případě vexilologického popisu vlajky se počet cípů hvězdy hlásí, je-li jiný než pět.

Blason (čili odborný heraldický slovní popis, podle kterého je každý zkušený heraldik schopný znak správně nakreslit, aniž by nutně musel vidět prvotní předlohu) proto může znít takto:

Štít červeno-modře dělený nahoře cimbuřovým a dole vlnitým břevnem, provázeným v horním poli lilí mezi dvěma hvězdami a v dolním třemi (2, 1) hvězdami, vše stříbrné.

Návrh (na stožár stoupající) obecní vlajky nebo praporu (pevně spojovaného s žerdí) opakuje všechny výše popsané tinktury a figury, jejich vexilologickou derivací (zjednodušeným převedením) ze svislého štítu znaku do vodorovně obdélníkového listu vlajky (praporu) o stranovém poměru šířky k délce 2:3 (daném státní vlajkou České republiky), kdy znakové cimbuřové a vlnité břevno nahrazuje bílý vodorovný pruh. Přičemž vzájemný poměr tří vodorovných pruhů, červeného (s figurami), bílého a modrého (s figurami) je **3:2:3**.

V případě popisu vlajky (praporu) se totiž (na rozdíl od blasonu znaku) nikdy nemluví o zlaté či stříbrné tinktuře kovu, tak jako na hmotově pevném štítě (kde se plátkový kov v minulosti skutečně používal), ale žlutě a bíle barvě (vlajčící) tkaniny, z níž se vyrábí.

8.2 Seznam obrázků

Obrázek č. 5 – ČOV Nadryby

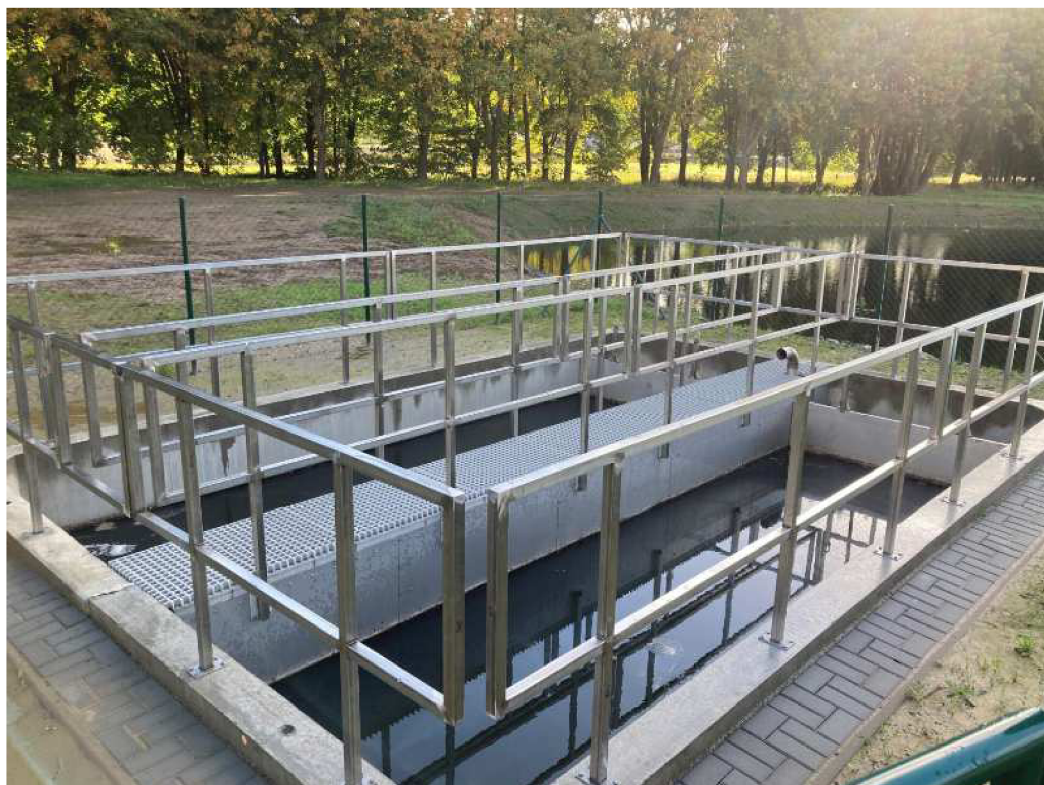

Obrázek č. 6 – Přečerpávací stanice Nadryby

Zdroj: obec Nadryby

Obrázek č. 7 – ČOV Nevřeň – šterbinová nádrž

Obrázek č. 8 – ČOV Nevřeň – stabilizační nádrž

Zdroj: obec Nevřeň

Obrázek č. 9 – ČOV Nevřeň – dočišťovací koryto s příčnými hrázkami a makrofyty

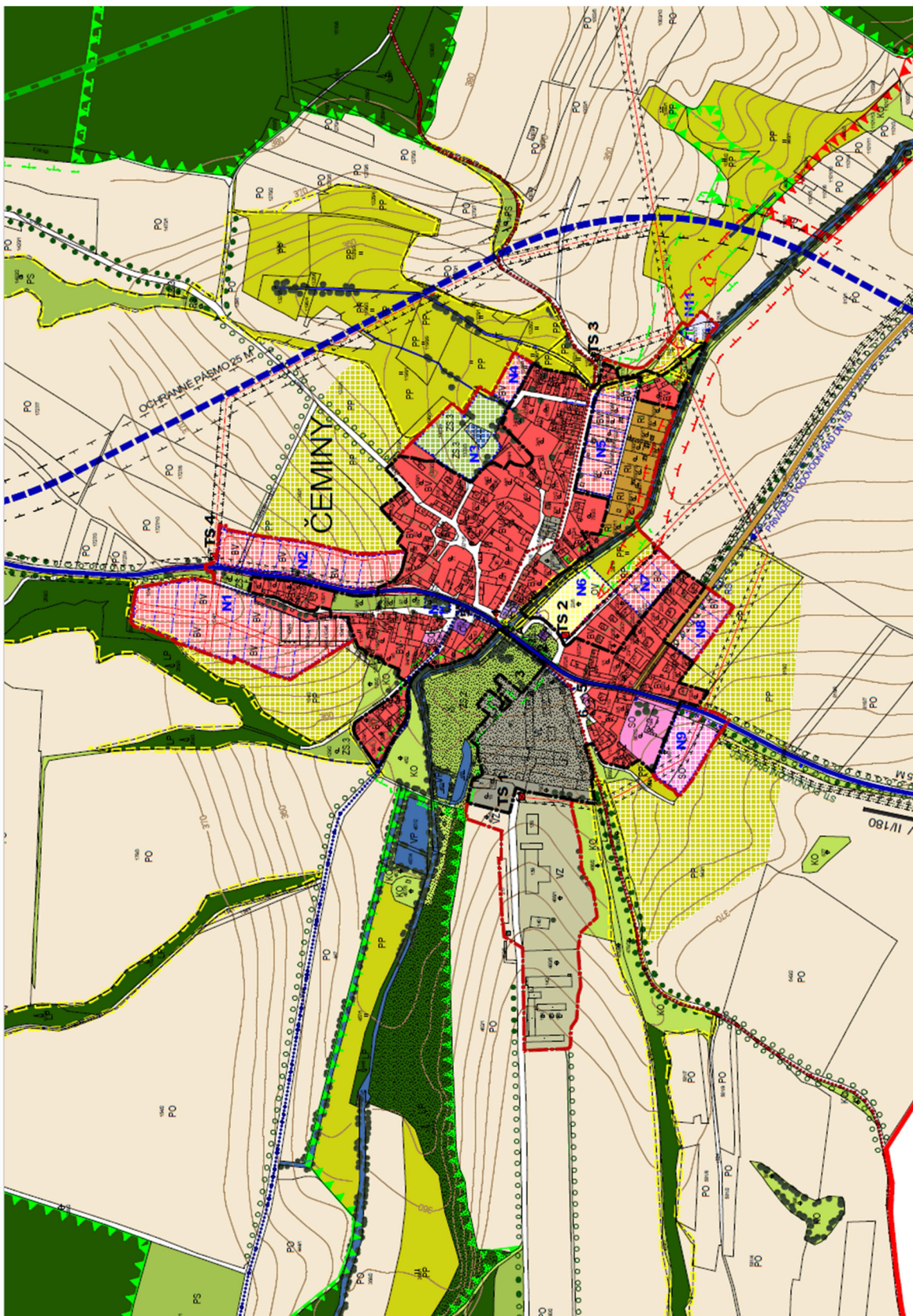
Zdroj: obec Nevřeň

Obrázek č. 10 – Územní plán obce Čeminy (r. 2008) – legenda

<p>KATASTRÁLNÍ MAPA DOKRESLENÍ STAVU - NOVE ROZEST. OBJEKTY... VRSTEVNICE PLOCHY SE PLÁNOVANOU OCHRANOU PAVATOVÉ OCHRANÉ PLOCHY A OBJEKTY ZRUŠENÉ OBJEKTY</p> <p>PLOCHY FUNKČNÍHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ</p> <p>1. PLOCHY BYDLENÍ stabiliz. plochy plochy změn územní rezervy BV BYDLENÍ VENKOVSKÉ BS BYDLENÍ OŠTĚ BZ BYDLENÍ INDIVIDUÁLNÍ</p> <p>2. PLOCHY REKREACE RZ REKREACE INDIVIDUÁLNÍ</p> <p>3. PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ OV OBČANSKÁ VYBAVENOST VERNĚNĚHO CHARAKTERU OK OBČANSKÁ VYBAVENOST KOMERČNÍHO CHARAKTERU OS OBČANSKÁ VYBAVENOST TĚLOVÝCHOVA A SPORT</p> <p>4. PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ SO BYDLENÍ SMÍŠENÉ - BYDLENÍ, PODNIKÁNÍ, SLUŽBY</p> <p>5. PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY TI TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VYSTAVĚNÁ, OCHRANĚNÁ VODOU</p> <p>6. SMÍŠENÉ PLOCHY LEHKÉ VÝROBY A SLUŽEB VL LEHKÁ VÝROBA, SLUŽBY, SLUŽBOVÁNÍ</p> <p>7. PLOCHY VÝROBY A SKLADOVÁNÍ VZ VÝROBA ZEMĚDĚLSKÁ</p> <p>8. PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ VV VODNÍ PLOCHY / TOKY DOPRNĚNÉ DOPROVODOU ZELEŇ</p> <p>9. PLOCHY SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELEŇ ZS1 ZELENĚ VEŘEJNÁ ZS2 ZELENĚ VEŘEJNÁ - PARKY V ŘEŘAZU ZÁMKU ZS3 ZELENĚ SOUKROMÁ, ZAHRADY ZS4 ALEJE A SOUTERNÍ VYSOKÁ ZELENĚ</p> <p>10. PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ PO ORNÁ PŮDA PP LOKÁLNĚ BIKORODOR FUNKČNÍ PR LOKÁLNĚ BIKORODOR NEFUNKČNÍ PS SADA</p> <p>11. PLOCHY LEŠNÍ LS LESY</p> <p>12. PLOCHY PŘÍRODNÍ KO OSTATNÍ KRAJINNÁ ZELENĚ</p>	<p>HRANICE V ÚZEMÍ stabiliz. plochy plochy změn územní rezervy</p> <p>DOPRAVNÍ OBSLUHA ÚZEMÍ SILNIČNÍ DOPRAVA silv silnice I. třídy silv silnice II. třídy silv místní komunikace ochranné pásmo komunikací</p> <p>ŘEŠÍ A CIVILISTICKÁ DOPRAVA turistická trasa</p> <p>INFRASTRUKTURA ZÁSOBOVÁNÍ ELEKTRIKOU ENERGIÍ VENKOVNÍ VEDENÍ VN 22 kV ZEMNÍ VEDENÍ VN 22 kV TRAPSTANICE OCHRANNÉ PÁSMO EL. VEDENÍ</p> <p>ZÁSOBOVÁNÍ PLYNEM VTL PLYNOVOD STL PLYNOVOD OCHRANNÉ PÁSMO VTL/STL PLYNOVODU</p> <p>ZÁSOBOVÁNÍ VODOU PŘÍVADČÍ VODOVODNÍ ŘAD REDUKČNÍ STANICE</p> <p>ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY REGIONÁLNÍ BIOCENTRUM FUNKČNÍ REGIONÁLNÍ BIOCENTRUM NEFUNKČNÍ REGIONÁLNÍ BIKORODOR FUNKČNÍ REGIONÁLNÍ BIKORODOR NEFUNKČNÍ LOKÁLNÍ BIOCENTRUM FUNKČNÍ LOKÁLNÍ BIOCENTRUM NEFUNKČNÍ LOKÁLNÍ BIKORODOR FUNKČNÍ LOKÁLNÍ BIKORODOR NEFUNKČNÍ INTERAKČNÍ PŘÍVEK OSA NRK BORDŮVÁ</p>	<p>SEZNAM NAVRHOVANÝCH ROZVOJOVÝCH PLOCH V ÚZEMÍ</p> <p>ZASTAVITELNÉ PLOCHY - ČEMINY N1 PLOCHY BYDLENÍ N2 PLOCHY BYDLENÍ N3 PLOCHY SOUKROMÉ ZELENÉ, ZAHRADY N4 PLOCHY BYDLENÍ N5 PLOCHY BYDLENÍ N6 PLOCHY PRO SPORT A REKREACI N7 PLOCHY BYDLENÍ N8 PLOCHY BYDLENÍ N9 PLOCHY PRO BYDLENÍ SMÍŠENÉ - BYDLENÍ, PODNIKÁNÍ, SLUŽBY N10 PLOCHY VEŘEJNÉ ZELENÉ S PARKOVOU ÚPRAVOU N11 PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY - ČOV</p> <p>PŘESTAVBOVÉ PLOCHY - ČEMINY P1 PLOCHY PRO BYDLENÍ SMÍŠENÉ - BYDLENÍ, PODNIKÁNÍ, SLUŽBY</p> <p>ZASTAVITELNÉ PLOCHY - KUMBERK N12 PLOCHY BYDLENÍ N13 PLOCHY SOUKROMÉ ZELENÉ, ZAHRADY N14 PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBY</p> <p>ORIENTAČNÉ VÝZNAMNÁ MĚSTA V OBCI 1 OBECNÍ ÚŘAD, KNÍHOVNA 2 POMNÍK LETCŮM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY 3 AREÁL ZÁMKU 4 SOCHA SV. JANA NEPOMUCKÉHO 5 KAPLÁNKA 6 BYVALÝ PANSKÝ DVŮR KUMBERK 7 ZŘÍŠENNA HRADU KUMBERK 8 MOHYLNKA</p>
---	--	---

Zdroj: obec Čeminy

Obrázek č. 11 – Územní plán obce Čeminy (r. 2008) – Hlavní výkres

Zdroj: obec Čeminy

8.3 Seznam použitých zkratk

ČOV	- čistírna odpadních vod
DČOV	- domovní čistírna odpadních vod
ČSOV	- čerpací stanice odpadních vod (přečerpávací stanice)
ZO	- zastupitelstvo obce
MP	- Metodický pokyn pro orientační ukazatele výpočtu aktualizované ceny objektu do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací a pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací
VP	- vlastní propočty
SÚS PK	- Správa a údržba silnic Plzeňského kraje
MěÚ Nýřany	- Městský úřad Nýřany
PRVK PK	- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňský Kraj
MF	- Ministerstvo financí České republiky
MV	- ministerstvo vnitra České republiky
MZE	- Ministerstvo zemědělství České republiky
HSV	- Hlavní stavební výroba
PSV	- Přidružená stavební výroba
PSOV PK	- Název dotačního titulu Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2023
Zr	- zjednodušené rozhovory
Q25	- povodňový kvantil 25-ti letých srážek
Q50	- povodňový kvantil 50-ti letých srážek
Q100	- povodňový kvantil 100-ti letých srážek

8.4 Dotazy do polostrukturované dotazování s jednotlivými starosty obce

1. Nechala si vaše obec zpracovat variantní řešení odkanalizování a ČOV?
2. Jaká byla doporučená varianta řešení ČOV?
3. Dělali jste projektovou dokumentaci dvoustupňovou?
4. Získali jste realizaci odkanalizování obce dotaci?
5. Jak vysoké účtujete stočné (plně obnovitelné nebo usnesené)?
6. Jakým způsobem účtujete stočné?
7. Co byste řekl/a na k průběhu řešení, případně zkušebnímu provozu odkanalizování Vaší obce

8.5 Přílohy – rozhovor č. 1 a č. 2

Rozhovor č. 1 s Ing. Štěpánkou Bejčkovou starostkou obce Nevřeň a Ing. Petrem Holečkem zastupitelem obce Nevřeň – volný přepis

1. Nechala si vaše obec zpracovat variantní řešení odkanalizování a ČOV?

ŠB: Ano

2. Jaká byla doporučená varianta řešení ČOV?

ŠB: Vzhledem k existenci dešťové kanalizace ve větší části obce jsme dostali doporučenou ČOV s přírodě blízkým postupem čištění odpadních vod. Tato metoda navíc respektovala nedávno dokončené asfaltové povrchy na silnici III/1801. Také to umožnilo využít situace, že mnoho vlastníků si již pořídilo ČOV, která je nezbytnou součástí tohoto řešení.

3. Dělali jste projektovou dokumentaci dvoustupňovou?

ŠB: Projektovou dokumentaci jsme dělali jako jednostupňovou – Společné stavební a územní řízení.

4. Získali jste na realizaci odkanalizování obce dotaci?

ŠB: Získali jsme dotaci pouze na úpravu a doplnění kanalizačního řádu a to ve výši v jednom kalendářním roce 5 mil. Kč a ve druhém 1,6 mil Kč.

5. Jak vysoké účtujete stočné (plně obnovitelné nebo usnesené)?

ŠB: Účtujeme usnesené stočné a to ve výši 21,05 Kč/m³ včetně DPH. Plně obnovitelné stočné je ve výši 64,57Kč/m³. V prvním roce zkušebního provozu jsme se zastupiteli dohodli na nižším stočném a to i proto, že každý vlastník měl vstupní investici ve formě vybudování nové ČOV nebo alespoň ve vyčištění a stavebních úpravách jímek na vyvážení a předělání jich na tříkomorové septiky.

6. Jakým způsobem účtujete stočné?

*ŠB: Pokud je do objektu přivedena pouze voda z obecního vodovodu, účtujeme stočné podle vodného. Pokud má někdo do objektu zavedenu i studniční vodu, účtujeme normovou hodnotu a to 35 m³/osoba/rok.
Propočty a veškerou dokladovou a dokumentační část k ČOV máme zajištěnou v rámci dodavatelské firmy.*

7. Co byste řekl/a na k průběhu řešení, případně zkušebnímu provozu odkanalizování Vaší obce

PH: Celý tento projekt měl dlouhou přípravnou fázi. Přípravoval se deset let. Nejprve jsme si nechali zpracovat studie dešťových vod, postupně jsme si nechali vypracovat pasporty jednotlivých dešťových kanalizačních řadů, připravit povodňové mapy – povodňové kvantily Q25, Q50 a Q 100 kvantily potoka Třemošná. Následně jsme si nechali zpracovat Variantní studii odkanalizování obce Nevřeň. Po výběru varianty bylo ještě třeba provést úpravu v systému PRVK.

ŠB: Povedlo se nám připravit výběrové řízení na dodavatele ČOV ještě před koncem roku 2021, 3. 12. 2021 podepsat smlouvu s dodavatelem, na začátku roku mohla začít realizace. Při realizaci došlo k několika nepředvídatelným záležitostem a tak musela být smlouva doplněna o dodatky a musel být prodloužen termín realizace. 19. 10. 2022 se nám podařilo uvést ČOV a celý systém do zkušebního provozu.

PH: Během stavby se docházelo ke drobných odchylkám . Vzhledem k tomu, že znám celý koncept i z jiných realizovaných míst, podařilo se nám společně s dodavatelem pružně řešit drobné problémy při provádění některých detailních míst. Ještě před uvedením do provozu bylo nutno provést prohlídku, jednotlivých jímek na vyvážení a s majiteli

dohodnout jejich vyčištění a následný způsob stavebních úprav tak, aby dále mohly sloužit jako tříkomorový septik.

Vlastní zkušební provoz probíhá dle předpokladů. V měsíci březnu bylo provedeno první odkalování štěrbínové nádrže. Bylo vyvezeno 10 m³ kalu, což je méně, než jsme předpokládali a bylo kalkulováno. Prozatím ČOV funguje bez závad.

Rozhovor č. 2 s p. Petrem Šimicem, bývalým starostou obce Nadryby - volný přepis

1. Nechala si vaše obec zpracovat variantní řešení odkanalizování a ČOV?

Ano

2. Jaká byla doporučená varianta řešení ČOV?

Výsledná varianta byla mechanicko-biologická ČOV se třemi přečerpávacími stanicemi

3. Dělali jste projektovou dokumentaci dvoustupňovou?

Projektovou dokumentace jsme dělali jako jednostupňovou – Společné stavební a územní řízení.

4. Získali jste na realizaci odkanalizování obce dotaci?

Získali jsme dotaci až do výše 70% nákladů stavby.

5. Jak vysoké účtujete stočné (plně obnovitelné nebo usnesené)?

Účtujeme usnesené stočné a to ve výši 55 Kč/m³ včetně DPH. Plně obnovitelné stočné je ve výši 67,57Kč/m³.

6. Jakým způsobem účtujete stočné?

Pokud je do objektu přivedena pouze voda z obecního vodovodu, účtujeme stočné podle vodného. Ten, kdo měl studnu a chtěl, mohl si na studniční přívod osadit na vlastní náklady vodoměr a stočné tedy odečítáme jako vodné ze dvou vodoměrů. Ten, kdo měl zavedenou pouze studniční vodu nebo si nechtěl na přípojku ze studny osazovat vodoměr, má účtovanou normovou hodnotu a to 35 m³/osoba/rok.

Propočty a veškerou dokumentační a dokladovou část si obec řešila ve spolupráci s projektantem samostatně. V roce 2022 došlo ke změně v zastupitelstvu obce a tuto záležitost zastupitelstvo dosud neřešilo.

7. Co byste řekl/a na k průběhu řešení, případně zkušebnímu provozu odkanalizování Vaší obce

Stavba byla řešena ve dvou etapách. V první byla řešena vlastní ČOV a hlavní část kanalizačních řadů. Ve druhé pak zbylé řady. Celá stavba byla řešena v souběhu s budováním nového obecního vodovodu a s pokládáním rozvodů datové sítě. První etapa měla již skončený zkušební provoz, ale po připojení zbylých kanalizačních řadů jsme požádali o prodloužení zkušebního provozu o osm měsíců.

Vlastní objekt ČOV měl být původně bez zakrytí. Po dohodě se zastupiteli jsem provedl vlastní návrh zakrytí objektu, ve spolupráci s projektantem pak připravili projektovou dokumentaci a v rámci vlastních pracovních sil jsme celou ČOV obestavěli.